Het Bod van Berkum

Een initiatief van Wijkvereniging Berkum

/ Colofon /

Het Bod van Berkum. Wat Berkum vraagt en biedt bij de gebiedsontwikkeling Vechtrand. Uitkomsten van De Stem van Berkum, 15 september tot en met 6 november 2026.

Uitgave. Wijkvereniging Berkum, Zwolle. www.wijkverenigingberkum.nl

Versie. Concept voor inwoners: 20 november 2026, reacties tot en met 1 december 2026. Definitieve versie: aangeboden aan de gemeenteraad van Zwolle op 14 december 2026.

Opdrachtgever. Wijkvereniging Berkum.

Regie en procesontwerp. Margriet Twisterling van ID-Flux had de regie over het proces. Zij ontwierp het samen met Michiel Dietvorst (ID-Flux), Germo van de Hoek, Ruben Wubbema (Club Disrupt), Jos van Leeuwen en Tjitske Irausquin-Land (De Haagse Hogeschool).

Begeleiding, campagne, communicatie en tekst. Margriet Twisterling, ID-Flux, in opdracht van en in afstemming met het bestuur van Wijkvereniging Berkum.

Voorwaarden. Vastgesteld door het bestuur van Wijkvereniging Berkum.
Inhoud. De inwoners van Berkum en omgeving die meededen aan De Stem van Berkum.

Onderzoek blended participatie. De Haagse Hogeschool, lectoraat Civic Technology, in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Platform. De Stem van Berkum op ID-Flux: id-flux.com/de-stem-van-berkum

Vormgeving. Margriet Twisterling.

Fotografie. Eli Can Yildirim, Michiel Dietvorst, Germo van de Hoek en Margriet Twisterling.

Film. Eli Can Yildirim.

Kaarten en tekeningen. Schetsen gemaakt door inwoners op het Berkumberaad van 6 november 2026. Ondergronden: Google Maps, kaartgegevens © Google.

Financiering. Wijkvereniging Berkum, met een bijdrage van de gemeente Zwolle en de Vrienden van Berkum, eigen uren van ID-Flux en Club Disrupt en de vrijwillige inzet van inwoners. Het onderzoek van De Haagse Hogeschool is apart gefinancierd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Privacy. Alle inbreng is openbaar. Inwoners konden ook anoniem meedoen. Namen in dit rapport staan er alleen met toestemming. Inwoners die wij op straat spraken, zijn anoniem opgenomen.

Over de schetsen. De tekeningen in dit rapport zijn ideeën van inwoners. Het zijn geen plannen van de gemeente of de wijkvereniging.

Overnemen. Overname van teksten en resultaten is toegestaan met bronvermelding: Wijkvereniging Berkum, Het Bod van Berkum, 2026. Overname van foto's en andere afbeeldingen na toestemming.

Contact. berkum@id-flux.com.

ID-Flux club disrupt DE HAAGSE HOGESCHOOL Lectoraat Civic Technology

Het Bod van Berkum

/ Conceptrapport /

Reageren op dit concept:

www.id-flux.com/het-bod-van-berkum

Dit kan tot uiterlijk 1 december 2026

Een initiatief van Wijkvereniging Berkum ©2026

/ Inhoudsopgave /

Losse uitgave

Het Bod in één oogopslag. Twee pagina's, zelfstandig leesbaar. www.id-flux.com/de-stem-van-berkum/

Het rapport

Voorwoord, door Gertjan van Beek 5
Leeswijzer, hoe u uw eigen bijdrage terugvindt 6

1. Waarom dit bod

1.1 Vechtrand in het kort 8
1.2 Waarom de wijkvereniging dit oppakte 8
1.3 Waarom nu dit bod 9

Deel A · Wat Berkum zegt

2. Het grote beeld

2.1 Berkum begrijpt dat er woningen in Zwolle moeten komen, maar vreest voor wat er meekomt 10
2.2 Wat het vaakst werd genoemd 10
2.3 Het tegengeluid 10
Ingekomen brieven 12

3. De acht thema's

3.1 Verkeer en bereikbaarheid 16
3.2 Groen, natuur en water 16
3.3 Wonen en woningbouw 16
3.4 Leefbaarheid en dorps karakter 17
3.5 Voorzieningen 17
3.6 Schaal en bouwhoogte 17
3.7 Fasering en bouwperiode 18
3.8 Berkum versterken 18

4. Zes schetsontwerpen van bewoners

4.1 Verkeer 1 · Vechtpoort en Berkum blijven gescheiden 27
4.2 Verkeer 2 · Een rondweg via Vechtpoort 2 27
4.3 Natuur 1 · Natuurbehoud en versterking 27
4.4 Natuur 2 · Wonen tussen het water 29
4.5 Berkum wordt Groter · Eerst een dorpsvisie 30
4.6 Online tafel · Niet langs het spoor 30

5. Waar de meningen verschillen en belangen botsen

5.1 Waar komt de ontsluitingsweg? 32
5.2 Bouwen in Vechtpoort 1 of in Vechtpoort 2? 32
5.3 Eén Berkum of twee wijken? 32
5.4 Kleinere verschillen 33

Deel B · Wat Berkum belangrijk vindt

6. De voorwaarden

6.1 Hoe dit hoofdstuk is opgebouwd 34
6.2 Het proces: voordat er getekend wordt 35
6.3 Het plan: wat er in de varianten moet staan 35
6.4 De bouw: hoe er gebouwd wordt 38

7. Bouwstenen voor het ontwerp

7.1 Verkeer en bereikbaarheid 39
7.2 Groen, natuur en water 41
7.3 Wonen en woningbouw 43
7.4 Leefbaarheid en dorps karakter 44
7.5 Voorzieningen 45
7.6 Schaal en bouwhoogte 46
7.7 Fasering en bouwperiode 47
7.8 Berkum versterken 48
7.9 Over alle thema's heen: hoe je het samen doet 48

Deel C · Wat Berkum biedt

8. Ons aanbod

8.1 Betrokken inwoners en een bereik dat de gemeente zelf niet heeft 49
8.2 Lokale kennis van het gebied, de bewoners, de cultuur en de historie 49
8.3 Een werkend participatieproces en platform: De Stem van Berkum blijft beschikbaar 49
8.4 Bereidheid om mee te denken, ook bij lastige keuzes 49
8.5 Bereidheid om onze ervaring met participatie te delen 50
8.6 Bereidheid om kennis en ervaring met energie te delen 50
8.7 Wat de wijkvereniging zelf oppakt: de signalen over het bestaande Berkum 50

Deel D · Wat Berkum vraagt

9. Wat wij vragen aan college en gemeenteraad

9.1 Toezeggingen: neem de voorwaarden op als uitgangspunt in de vier varianten 51
9.2 Keuzes: maak de afwegingen uit hoofdstuk 5 zichtbaar 51
9.3 Antwoorden: op de open vragen 51
9.4 Een reactie, met data: wie reageert wanneer en in welke vorm 52
9.5 Een plek aan tafel tot het mandaat van de raad in september 2027 52
9.6 Inwoners betrokken houden bij de inrichting van het gebied 52

Deel E · Hoe dit bod tot stand kwam

10. Het proces in het kort

10.1 De doelen en de keuzes die daarbij horen 53
10.2 Vier bijeenkomsten en een doorlopend platform 53
10.3 Wie meedeed en wie wij minder bereikten 53
10.4 Onafhankelijkheid en financiering 54

11. Hoe deelnemers het hebben ervaren

11.1 Wat de evaluatieformulieren lieten zien 55
11.2 Wat deelnemers waardeerden 56
11.3 Waar het schuurde 56
11.4 Waar het vertrouwen van afhangt 57
11.5 Wat wij hiervan meenemen 57

Dankwoord en begrippenlijst 58
Bijlagen
A. De toetskaart. Voorwaarde, toetsvraag en herkomst in één tabel 60
B. Alle inbreng in één lijst, met bij elke bijdrage de bron. Digitaal op id-flux.com/de-stem-van-berkum 61
C. Methodische verantwoording. Tellen, ordenen, beperkingen 61
D. Werkvormen, draaiboeken en materialen 62
E. Evaluaties en interviews 63
F. Tijdlijn en kaart van het plangebied 64
G. Privacy 66

/ Voorwoord /

Aan de overkant van de Nieuwe Vecht gaat het landschap veranderen. De gemeente onderzoekt daar de mogelijkheden voor een nieuwe woonwijk, met water, natuur en een park. Wat daar komt, raakt Berkum direct: onze wegen, onze voorzieningen, ons uitzicht en het karakter van ons dorp.

Berkum praat al sinds 2010 mee over Vechtpoort. Het gebied ligt de Berkumers na aan het hart. Het gebied straalt rust uit, de mensen genieten volop van de flora en fauna en wordt veelvuldig als wandellocatie gebruikt. Ook in die tijd was het bestuur van de wijkvereniging Berkum in gesprek met vertegenwoordigers van de gemeente Zwolle over de invulling van dit gebied. Om de karakteristieke kwaliteiten van dit gebied te borgen, kwam men toen uit op een bouwvolume van maximaal 500 woningen. Deze aantallen woningen zijn echter nooit concreet op papier bevestigd.

Aangezien de aandacht van de gemeente zich in de volgende jaren richtte op Stadshagen als grootschalige nieuwbouwlocatie, verdween Vechtpoort weer in de bureaulade. Totdat het Ruimtelijk Toekomstperspectief in 2025 door de gemeente werd gepresenteerd en door de gemeenteraad werd vastgesteld. Hierin wordt de locatie Vechtrand (inclusief Vechtpoort 1 en 2) benoemd tot een van de toekomstige grootschalige nieuwbouwlocaties.

In de eerste helft van 2026 zijn de Startnotitie Vechtrand en het Participatieplan Gebiedsvisie Vechtrand opgesteld. Op 26 oktober 2026 stemde de gemeenteraad in met deze Startnotitie. Deze zomer werd duidelijk dat het traject van de gemeente onder grote tijdsdruk staat. Voor inwoners van Berkum was er eigenlijk geen ruimte om vooraf mee te denken. Het bestuur van de wijkvereniging zit dan wel in de werkgroep Omgeving-Vechtrand, maar kan daar niet namens Berkum spreken zonder eerst te weten wat de inwoners van Berkum vinden.

Daarom besloot de wijkvereniging zelf een participatietraject te organiseren, onafhankelijk van de gemeente. Wij vroegen ID-Flux een proces te ontwerpen waarin elke inwoner kon meedenken over de komst van Vechtrand: in de zaal, online of vanuit huis. Een traject waarin elke bijdrage transparant, vindbaar en zichtbaar is. De reden om te starten voordat er uitgewerkte plannen zijn, is om de ervaring en kennis in Berkum te ontsluiten voor het ontwerpteam dat zich bezighoudt met de gebiedsvisie, waardoor deze kennis kan worden meegenomen in de ontwerpfase. De Berkumers voelen zich serieus genomen als zij in een vroeg stadium mogen meepraten en hun inbreng terugzien in de plannen.

Tussen 15 september en 6 november deden ruim 140 mensen aan De Stem van Berkum mee. Zij kwamen op vier avonden naar De Weijenbelt, schoven online aan of schreven hun gedachten op het platform. Samen leverden zij ruim 750 bijdragen en zes eigen schetsontwerpen voor het gebied.

Wat zij zeggen, is helder. Berkum begrijpt dat er woningen moeten komen, maar vreest voor wat er meekomt. Twee onderwerpen kwamen op elke avond terug: het verkeer en de natuur. Een nieuwe wijk mag niet via Berkum of de Kuyerhuislaan worden ontsloten. En natuur en water langs de Vecht en de Nieuwe Vecht moeten hun plek krijgen voordat er gebouwd wordt. Over het aantal woningen en de bouwhoogte verschillen inwoners van mening. Ook dat staat in dit bod, want een eerlijk bod laat zien waar het dorp verdeeld is.

Het rapport volgt vier vragen: wat Berkum zegt, wat Berkum belangrijk vindt, wat Berkum biedt en wat Berkum vraagt.

Wat inwoners zeiden, staat in hun eigen woorden in deel A. In deel B maakt het bestuur de keuze: uit alle inbreng kozen wij 10 voorwaarden die door de Berkumers als voorwaardelijke uitgangspunten voor de toekomstige ontwikkeling van Vechtrand worden gezien. Bij elke voorwaarde staat een toetsvraag. Zo kunnen college en raad bij elk besluit nagaan of Berkum hierin gehoord is.

Op 14 december bieden wij dit bod aan de gemeenteraad aan. Op 11 januari 2027 vervolgt de gemeente haar eigen participatieroute en legt ze vier gebiedsvarianten voor aan de bewoners. In de varianten moet dit bod zijn werk doen.

Wij vragen het college om bij elke voorwaarde te laten zien wat ermee gedaan wordt: overgenomen, deels of niet, en waarom. En wij vragen de raad om bij de besluitvorming de toetsvragen naast de plannen te leggen.

Berkum heeft de afgelopen weken laten zien dat het constructief wil meedenken, ook over een onderwerp dat veel losmaakt. Inwoners die eerst dachten: “Daar gaan we weer”, gingen naar huis met het gevoel dat ze dit niet voor niets deden. Die bereidheid is kostbaar. Zij verdient een gemeente die laat zien wat zij ermee doet.

Wat gebeurt er met de oogst van al die avonden en online reacties? Wie weegt de inbreng, wie beslist wat ermee gebeurt en wie vertelt de bewoners wat er met hun bijdrage is gedaan? Op deze wijze creëer je als gemeente draagvlak voor je plannen en creëer je vertrouwen in de overheid, in het proces en in de participatie.

Wij vragen de gemeente Zwolle dan ook nadrukkelijk de bewoners van Berkum, inclusief het bestuur van de wijkvereniging, betrokken te houden en inspraak te geven bij het vervolg van dit traject (het eigenlijke ontwerp van Vechtrand).

Wij danken iedereen die meedeed. Wie dit mogelijk maakte, staat in het dankwoord achterin.

Gertjan van Beek
voorzitter wijkvereniging Berkum

/ Leeswijzer /

Dit rapport is het bod van Wijkvereniging Berkum aan het college en de gemeenteraad van Zwolle over de gebiedsontwikkeling Vechtrand. Het rust op wat inwoners van 15 september tot en met 6 november 2026 inbrachten in De Stem van Berkum. Waar "wij" staat, is dat de wijkvereniging.

Waar begint u?

U heeft	Lees dan
Vijf minuten	*Het Bod in één oogopslag*, de losse uitgave van twee pagina's
Een half uur	Hoofdstuk 1 en de delen B, C en D: de voorwaarden, wat Berkum biedt en wat Berkum vraagt
Meer tijd, of u wilt weten wat inwoners precies zeiden	Deel A: de thema's, de schetsontwerpen en de punten waarover Berkum verdeeld is
Vragen over de werkwijze	Deel E en de bijlagen

Hoe het rapport is opgebouwd

Hoofdstuk 1 vertelt waarom dit bod er is en waar het landt in de besluitvorming.
Deel A, wat Berkum zegt, geeft de opbrengst van de participatie weer zoals inwoners die inbrachten, ook waar zij het oneens zijn. De wijkvereniging weegt hier nog niet.
Deel B, wat Berkum belangrijk vindt, is de stap van de wijkvereniging: welke inbreng wordt een voorwaarde en waarom. Bij elke voorwaarde staat een toetsvraag en de inbreng waar zij vandaan komt.
Deel C, wat Berkum biedt, beschrijft wat Berkum zelf inbrengt in het vervolg.
Deel D, wat Berkum vraagt, zet de verzoeken aan college en raad op een rij, met de momenten waarop wij een reactie vragen.
Deel E laat zien hoe het traject is opgezet, hoe deelnemers het ervoeren en wat het onderzoek naar blended participatie leert.
De scheiding tussen deel A en deel B is bewust. Zo kunt u zien wat inwoners zeiden en wat de wijkvereniging daarmee deed.

Hoe u uw eigen bijdrage terugvindt

Niets van wat is ingebracht, is weggelaten. Bijlage B, het digitale bijlagenboek, zet alle ruim 750 punten van inbreng in één lijst. Bij elke bijdrage staat de bron, het thema en de voorwaarde die zij raakt. De inbreng komt uit zes bronnen:

Nummer	Bron
1 tot en met 358	De kaartjes van 15 september en het platform De Stem van Berkum. Het nummer is hetzelfde als op het platform
T01	De tafels van 1 oktober, in de zaal en online
T21	De tafels van 21 oktober
W31	De gesprekken op het winkelplein op 31 oktober
BB	Het platform van het Berkumberaad
O06	De schetsontwerpen van 6 november, zoals de tafels ze in de zaal toelichtten. Dit is een weergave van de toelichting, geen letterlijke tekst

Open het bijlagenboek op www.id-flux.com/de-stem-van-berkum.
Zoek op een woord of zin uit uw bijdrage, of filter op bron of thema.
In de kolom "Raakt voorwaarde" ziet u bij welke voorwaarde uw inbreng is meegenomen. Bijlage A laat per voorwaarde zien waar zij vandaan komt.
Kaartjes uit de zaal zijn door het team overgenomen. Wat niet leesbaar was, staat aangegeven met [onleesbaar].

Mist u uw bijdrage, of is die verkeerd overgenomen? Laat het ons weten via www.id-flux.com/het-bod-van-berkum, uiterlijk 1 december 2026.

Over citaten en cijfers

Tekst tussen aanhalingstekens komt van een inwoner. In die citaten zijn alleen spelfouten verbeterd. In bijlage B staat alle inbreng letterlijk zoals die is ingebracht, ook met spel- en typefouten. Cijfers geven aan hoe vaak iets is genoemd door de mensen die meededen. Zij zeggen niet hoeveel procent van Berkum iets vindt.

Twee namen die vaak terugkomen

Vechtrand is het hele gebied waar de gemeente nieuwe woningen, water, natuur en een park onderzoekt.
Vechtpoort 1 en Vechtpoort 2 zijn twee delen daarvan: Vechtpoort 1 direct aan de overkant van de Nieuwe Vecht, Vechtpoort 2 verder naar het oosten. De overige begrippen staan in de begrippenlijst achterin.

/ 1. Waarom dit bod /

1.1 Vechtrand in het kort

Tussen Berkum, de Vecht en Herfte ligt nu open land. Weilanden, houtwallen, landgoed De Helmhorst, het veld met olifantengras en de Nieuwe Vecht. Wie in Berkum woont, loopt er zo naartoe.

De gemeente Zwolle onderzoekt of hier een nieuw stadsdeel kan komen. Het gebied direct naast Berkum heet straks Vechtpoort, maar de hele gebiedsontwikkeling is Vechtrand genoemd en is veel groter. Vechtrand bestaat uit vier delen: de Ceintuurbaanzone, Park Vechtrand, Vechtpoort 1 en Vechtpoort 2.

In haar Ruimtelijk Toekomstperspectief van 2025 wijst de gemeente Vechtrand aan als plek voor wonen, waterberging, park en natuur. Voor Vechtpoort 1, direct naast Berkum, noemt zij een bandbreedte van 1.500 tot 3.000 woningen (naar schatting 3.300 tot 6.600 inwoners). Voor de Ceintuurbaanzone noemt zij 2.500 tot 5.000 woningen (naar schatting 5.500 tot 11.000 inwoners). Samen gaat het om ongeveer 9.000 tot 17.500 nieuwe inwoners, gerekend met 2,2 inwoner per woning. Berkum telt nu ongeveer 4.500 inwoners. Dit is dus geen kleine uitbreiding. Er komt een buur bij die twee tot vier keer zo groot is als Berkum.

Wat vastligt

Er ligt op het moment dat we dit rapport schrijven minder vast dan veel mensen denken. Op 26 oktober 2026 stemde de gemeenteraad in met de Startnotitie Vechtrand. Daarmee gaf de raad opdracht om een gebiedsvisie te maken. Het aantal woningen staat niet vast: de startnotitie noemt de aantallen “geen vastomlijnde blauwdruk, maar een richtsnoer”. Wel zijn er harde grenzen. Langs de Vecht ligt Natura 2000-gebied. Het lage land is nodig om bij extreem weer water te bergen. En Vechtpoort 2 ziet de gemeente niet als plek voor grootschalige woningbouw. Sinds juli 2025 rust er een voorkeursrecht op de percelen in Vechtpoort 1.

Wat nog te beïnvloeden is

Er is nog heel wat te beïnvloeden. Er is een ontwerpteam samengesteld. Flux Landscape Architecture en stedenbouwkundig bureau Ziegler-Branderhorst werken samen met de gemeente aan de gebiedsvisie voor Vechtrand. De analyse van het gebied is afgerond. Op dit moment werkt het ontwerpteam verschillende gebiedsvarianten uit. Deze varianten zijn nog geen definitieve plannen, maar laten zien welke mogelijkheden er zijn en welke keuzes daarbij horen. De gemeente zit in de fase van onderzoek.

1.2 Waarom de wijkvereniging dit oppakte

Berkum denkt al sinds 2010 mee over bouwen op Vechtpoort. Toen onderzochten gemeente, bewoners en wijkvereniging al de ontsluiting. Daarna werkte Berkum mee aan de Zwolse participatieaanpak HANZA!, aan de werkateliers voor de omgevingsvisie en, in 2026, aan de werkgroep Omgeving-Vechtrand.

Onze ervaring in al die jaren is dezelfde. Inbreng wordt opgehaald, maar wij zien te weinig terug van wat ermee gebeurt. Daarom lijkt het alsof we steeds hetzelfde doen en ontstaat er een soort vermoeidheid bij de inwoners. Op een drukbezochte bijeenkomst op 20 januari 2026 kozen bewoners zelf een naam voor wat zij wilden: De Stem van Berkum.

In de zomer van 2026 besloot de wijkvereniging die stem te organiseren. De opdracht werd uitbesteed aan ID-Flux, een onafhankelijk bureau voor participatie en innovatie. De opdracht aan ID-Flux was helder: geef inwoners de kans om mee te denken over deze gebiedsontwikkeling en maak hun gedachten, zorgen en ideeën transparant zichtbaar.

Van 15 september tot 6 november kwamen inwoners vier keer bij elkaar, in wijkcentrum De Weijenbelt en gelijktijdig online. Daarnaast stond er op het platform ID-Flux ‘De Stem van Berkum’ open, waar iedereen laagdrempelig ideeën, suggesties en zorgen kon uiten, kon meelezen en op elkaar kon reageren. Eerst haalden we alle kansen en zorgen op. Daarna verdiepten we de thema’s die uit de eerdere sessie naar boven kwamen. Op de laatste avond tekenden inwoners hun eigen oplossingsrichtingen.

Het participatieproces is door ID-Flux ontworpen en georganiseerd. De wijkvereniging was opdrachtgever en eigenaar van het proces. De gemeente had geen zeggenschap over de inhoud. Alles wat is ingebracht, is leesbaar en terug te vinden: er is niets veranderd of weggelaten.
Namens wie wij spreken

Dit bod is van Wijkvereniging Berkum. Het rust op de inbreng van de inwoners die meededen. Ruim 140 mensen meldden zich aan. Van hen gaven ruim 90 zich op voor één of meer bijeenkomsten en 22 voor alle vier. Wie onaangemeld binnenliep, is daarin niet meegeteld. Op het platform deden 192 mensen mee. Ook bewoners uit Herfte en omgeving deden mee. Samen leverden zij ruim 750 punten van inbreng, van kaartjes en tafelvellen tot gesprekken op straat en eigen schetsontwerpen. Ze staan allemaal in bijlage B.

Wij spreken niet namens heel Berkum. Jongeren en jonge gezinnen bereikten we minder goed, behalve toen we ze op het winkelplein opzochten. Een groep inwoners in Berkum wil op deze plek helemaal niet bouwen en wilde daarom ook niet meewerken aan De Stem van Berkum. Op een aantal punten denken inwoners heel verschillend. Dat schrijven we op zoals we het hoorden. Wat u leest, is de stem van de Berkumers die wij hebben gesproken en die hebben meegedaan. Iedereen kreeg de kans om laagdrempelig mee te doen.

Waar wij voor staan

Over het aantal woningen nemen wij geen standpunt in. Daarover lieten wij de inwoners aan het woord en zij zijn verdeeld: sommigen zijn uitgesproken voor woningbouw, anderen fel tegen. Waar wij ons hard voor maken, is dat het prettig wonen blijft in Berkum en omgeving. Daarom gaat dit bod over onze voorwaarden en niet over de precieze invulling.

Foto's: Startbijeenkomst 15 september 2026.

1.3 Waarom nu dit bod

De wijkvereniging heeft gekozen voor de periode van september tot en met december 2026 omdat de plannen nu nog in ontwikkeling zijn. De gemeente heeft in gesprekken met de wijkvereniging aangegeven dat de inhoud van dit rapport meeweegt in de vier varianten die zij op 11 januari presenteert aan de inwoners. Wie nu spreekt, praat mee over het ontwerp. Wie wacht tot de keuze is gemaakt, kan alleen nog reageren.

Zo loopt de besluitvorming:

14 december 2026. De wijkvereniging biedt dit bod aan de gemeenteraad aan.
11 januari 2027. De gemeente begint haar eigen participatie over de vier varianten.
Februari 2027. Het college kiest één van de varianten, die daarna verder wordt uitgewerkt.
Juni 2027. Het college besluit of het de uitgewerkte variant haalbaar acht en aan de raad voorlegt.
September 2027. De gemeenteraad neemt een besluit.

Dit bod is bedoeld voor al die momenten. Het zegt wat Berkum vindt, onder welke voorwaarden de ontwikkeling op steun kan rekenen, wat Berkum zelf wil bijdragen en wat wij van het college en de raad vragen. Elke voorwaarde heeft een toetsvraag. Zo kan iedereen bij elke variant nagaan wat er met de stem van Berkum is gedaan.

/ 2. Het grote beeld /

2.1 Berkum begrijpt dat er woningen in Zwolle moeten komen, maar vreest voor wat er meekomt

Wie alle inbreng naast elkaar legt, ziet geen dorp dat 'Nee, tenzij ...' zegt, maar een dorp dat 'Ja, mits...' zegt. Je ziet een dorp dat begrijpt dat er woningen moeten komen, maar zich zorgen maakt over bijna al het andere.

Dat is te zien aan de 181 kaartjes van de eerste avond. Op kaartjes schreven de inwoners een kans of een zorg.

Over wonen schreven inwoners vooral kansen op. Over de leefbaarheid bijna alleen zorgen. Het zijn dezelfde mensen op dezelfde avond.

Eén onderwerp springt eruit. Van de 44 kaartjes over woningen voor ouderen, voor starters en voor de eigen kinderen waren er 41 positief. Tien van de elf tafels noemden het als kans. Het gaat inwoners hier niet om woningbouw in het algemeen. Het gaat om hun eigen ouders en hun eigen kinderen: "Mijn kinderen moeten ook een kans hebben op de woningmarkt."

2.2 Wat het vaakst werd genoemd

Twee onderwerpen kwamen steeds terug, ook op avonden waarop ze niet op de agenda stonden.

Groen en natuur was het vaakst genoemde afzonderlijke onderwerp op de kaartjes: 47 keer, waarvan 23 keer als eerste punt. Op de tweede bijeenkomst vroegen zeven van de tien tafels om behoud van groen, terwijl dat die avond geen thema was.

Ontsluiting en verkeer volgde met 33 kaartjes, waarvan 18 keer als eerste punt. Aan de tafels stond het bovenaan: alle elf tafels noemden het tijdens de startbijeenkomst als zorg. Op de derde avond kwamen vier van de zes tafels erop terug, opnieuw buiten het thema van de avond.

Daarna volgen wonen voor ouderen en doorstroming (26 kaartjes), het dorpse karakter (22) en water (19).

Tijdens het Berkumberaad op 6 november bevestigden de deelnemers dit beeld. Zij mochten met stickers kiezen uit acht thema's. Van de 90 stemmen, in de zaal en online, gingen er 60 naar verkeer en natuur. Bij de eerste keus in de zaal was dat nog sterker: 33 van de 39. De volledige telling staat in hoofdstuk 4.

Wat samenvatten verbergt. Op 15 september schreef iedere deelnemer eerst zijn eigen punten op kaartjes. Daarna koos elke tafel samen een top drie. Bij water zie je wat er dan gebeurt. Negentien kaartjes gingen over water, acht keer zelfs als eerste punt. Toch zette maar één van de elf tafels water in de top drie. Hoe kan dat? Een tafel die samen kiest, kiest wat de meesten delen, zoals het verkeer. Een punt dat aan elke tafel door maar één of twee mensen wordt genoemd, valt dan af. Wie alleen de top drie leest, denkt dat water nauwelijks speelt. Wie de kaartjes leest, ziet het tegendeel. Daarom tellen in dit rapport alle afzonderlijke bijdragen mee en niet alleen de samenvattingen.

2.3 Het tegengeluid

Niet iedereen wilde meedenken over het hoe. Een groep inwoners in Berkum vindt dat hier helemaal niet gebouwd moet worden.
Aan de tafels vond de nuance plaats, in de schriftelijke reacties minder: "Ik zie geen kansen", "Vechtpoort is gewoon niet geschikt voor grootschalige woningbouw". Anderen vragen de gemeente om opnieuw naar andere plekken te kijken. Ook op de slotavond vroeg een deelnemer waarom er juist hier gebouwd moet worden.

Er is een groep die wij niet hoorden omdat zij bewust wegbleef. Een deelnemer zei het zo: "Op het moment dat je hier aan tafel zit en een mening vormt over het gebied, dan ga je eigenlijk al mee met het idee dat er gebouwd gaat worden."

Er klinkt ook wantrouwen over het proces zelf.
"Schijninspraak", schreef iemand op een kaartje, "Wat doet de gemeente hiermee?" In de gesprekken op het winkel-

Opbrenst: 181 kaartjes met Kansen en Zorgen op de startbijeenkomst.

Onderwerp	Kansen	Zorgen	Wat overheerst
Wonen en woningbouw	47	26	Kans
Verkeer en bereikbaarheid	18	48	Zorg
Groen, natuur en water	19	43	Zorg
Voorzieningen en lokale economie	25	21	In evenwicht
Leefbaarheid en dorps karakter	7	34	Zorg
Plan en proces	5	10	Zorg

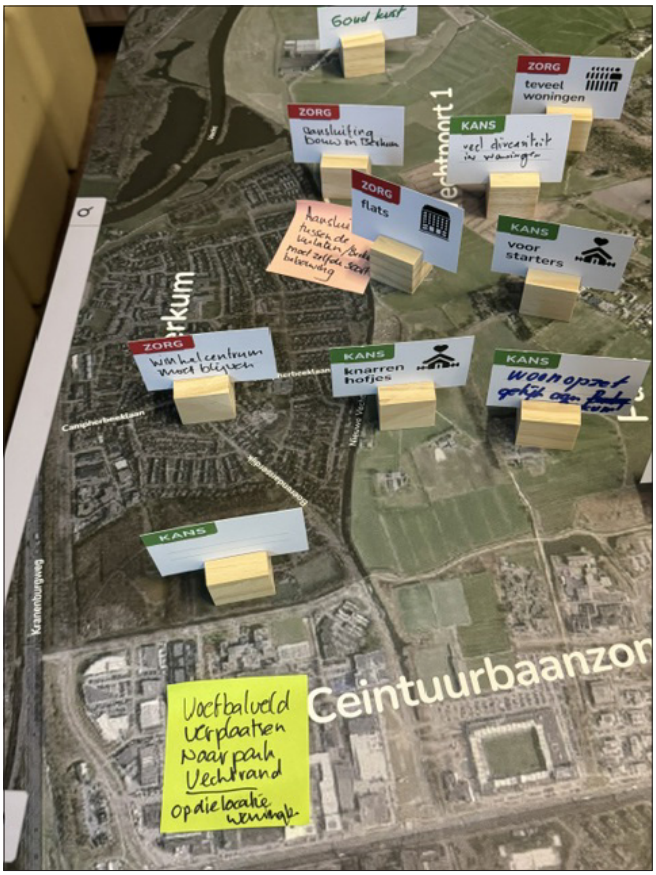

Foto's: Verdieping op 1 oktober 2026.

plein hoorden wij hetzelfde: "De politiek doet toch wat ze wil."

En Berkum spreekt zichzelf tegen. "Ik zou mij best schamen als we straks als klaagwijk in beeld komen", schreef een inwoner. Een ander noemde het risico dat bezwaren de bouw alleen maar vertraagt.

Al deze stemmen horen bij Berkum.

Aan : De Stem van Berkum
Van : Stichting Seniorenraad Zwolle, werkgroep Huisvesting
Datum : 06 november 2026
Betreft : Goed wonen voor senioren in Vechtpoort

Introductie
Stichting Seniorenraad Zwolle (hierna: Seniorenraad) behartigt de belangen van senioren in de gemeente Zwolle. Zij volgt ontwikkelingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg en brengt daarover gevraagd en ongevraagd advies uit. Zij doet dit onder meer door de belangen van senioren in te brengen bij de voorbereiding, ontwikkeling en realisatie van plannen.

Werkgroep Huisvesting
Doel en taken
In het verlengde van de taakstelling van de Seniorenraad behartigt haar werkgroep Huisvesting de belangen van senioren in de gemeente Zwolle op het terrein van wonen, huisvesting en vastgoed. Zij doet dit vanuit haar visie dat 'goed wonen de basis vormt voor goed ouder worden' en vanuit het perspectief dat 'je ook op latere leeftijd fijn wilt wonen'. De werkgroep signaleert knelpunten, brengt onderwerpen onder de aandacht, verbindt partijen, denkt mee over oplossingen en brengt mondelinge en schriftelijke adviezen uit.

Met dit in het achterhoofd wil de werkgroep Huisvesting van de Seniorenraad haar eerste inbreng geven aan "De Stem van Berkum".

Ontwikkeling Vechtpoort I en II
De werkgroep Huisvesting van Stichting Seniorenraad Zwolle vraagt om de belangen van senioren vanaf het begin volwaardig mee te nemen in de ontwikkeling van Vechtpoort I en II, als onderdeel van Vechtrand. Goed wonen vormt immers de basis voor goed ouder worden.
Wij pleiten voor een wijk waarin verschillende generaties samenleven en mensen ook bij toenemende kwetsbaarheid prettig kunnen blijven wonen. We willen u de volgende aandachtspunten meegeven:

- Onderbouw het woningbouw- en voorzieningenprogramma met de uiteenlopende woonwensen, ondersteuningsbehoeften en financiële mogelijkheden van senioren uit Berkum en de rest van Zwolle. Berkum kent relatief veel bewoners die daar, ook op oudere leeftijd, graag willen blijven wonen. Denk bijvoorbeeld aan de populariteit van de Emmaushof. Vechtpoort I en II kunnen bijdragen aan een fijne verdere doorstroming in de wijk bij een passend woningaanbod, een goed voorzieningenaanbod en een goede ontsluiting van de nieuwbouwwijk, dit in combinatie met een goed openbaar vervoer.
- Leg concrete aantallen en kwaliteitseisen vast voor geschikte seniorenwoningen, verdeeld over sociale en middeldure huur en verschillende koopprijsklassen.
- Zorg dat alle te realiseren woningen toegankelijke nultredenwoningen zijn, met voldoende ruimte voor een rollator of rolstoel en mogelijkheden om later zorg te ontvangen. Zorg mede voor toegankelijke voorzieningen. Een nieuwbouwwijk geeft alle ruimte om een buurt direct goed toegankelijk te laten zijn voor mensen die minder mobiel zijn.
- Bied naast individuele woningen ook ruimte aan hofjes, geclusterde woonvormen en aan bewonersinitiatieven, met mogelijkheden voor ontmoeting en activiteit.
- Situeer specifiek aan senioren toe te wijzen woningen op korte, goed toegankelijke loopafstand van winkels, openbaar vervoer, eerstelijnszorg en ontmoetingsplekken.
- Verbind de nieuwe woongebieden veilig met Berkum en versterk waar mogelijk de bestaande voorzieningen.

- Ontwerp een herkenbare, dementievriendelijke woonomgeving met veilige oversteekplaatsen, goede verlichting, bankjes, schaduw en toegankelijke wandelroutes.
- Zorg ook voor bereikbaarheid en passende parkeermogelijkheden voor minder mobiele bewoners, mantelzorgers en zorgverleners.
- Houd direct bij de ontwikkeling van Vechtpoort rekening met een gelijktijdige ontwikkeling van zowel het fysieke als het sociale domein. Stem daarom de ontwikkeling tijdig af met welzijns- en zorgorganisaties, zodat ondersteuning en zorg kunnen meegroeien, en met de toekomstige bewoners.
- Benut de nieuwbouw om senioren die dat wensen een passende verhuismogelijkheid te bieden en daarmee doorstroming in Berkum en omgeving te bevorderen.
- Betrek senioren uit Berkum zelf en de Seniorenraad bij de gebiedsvisie, de uitwerking en de toetsing van concrete plannen.

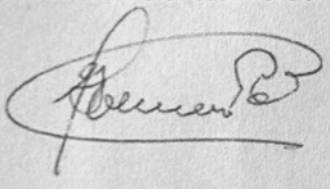
Wij gaan hierover graag vroegtijdig in gesprek en ontvangen graag een schriftelijke reactie op de wijze waarop u onze aandachtspunten kunt meenemen. Voorts laten we onze aandachtspunten weten aan het College van Burgemeester en Wethouders van Gemeente Zwolle.

Met vriendelijke groet,

Namens Stichting Seniorenraad Zwolle

Henk van de Pol
Voorzitter Seniorenraad Zwolle en werkgroep Huisvesting

Ria Reurink
Lid werkgroep Huisvesting

Contact:
Email: ria.reurink@kpnmail.nl Telefoon: 06 2062 49 19

Bijlage: aandachtsgebieden werkgroep Huisvesting

Bijlage - Aandachtsgebieden Werkgroep Huisvesting

De werkgroep Huisvesting houdt zich bezig met het volledige spectrum van wonen op latere leeftijd. Dit omvat beleid en uitvoering (voorbereiding, ontwikkeling en realisatie), de stad en haar wijken, bestaande en nieuwe wijken, nieuwbouw en renovatie. Ook kijkt zij naar de nabijheid van dagelijkse voorzieningen, fysieke en sociale veiligheid, mobiliteit, verkeer, ontsluiting en bereikbaarheid, parkeren, toegankelijkheid, groen, verduurzaming, sport, activiteiten en dementievriendelijke omgevingen. Bij verschillende onderwerpen, zoals participatie van bewoners en zorgzame buurten, raken haar werkzaamheden ook het sociale en financiële domein. De werkgroep zorgt daarom voor interne afstemming met onder meer de werkgroep Welzijn en Zorg van de Seniorenraad.

De werkgroep kijkt naar zelfstandig wonen, zelfstandig wonen met mogelijkheden voor ontmoeting en activiteiten, zelfstandig wonen met zorg en intramuraal wonen (zoals verpleeghuizen). Daarnaast maakt zij onderscheid tussen geclusterd en niet-geclusterd wonen en tussen woningen die specifiek voor senioren zijn bestemd en woningen die voor iedereen toegankelijk zijn. Zij sluit waar mogelijk aan bij landelijke definities, bijvoorbeeld uit het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

Bij de beoordeling van beleid en plannen kijkt de werkgroep in het bijzonder naar kwantiteit en kwaliteit, betaalbaarheid, toegankelijkheid, mogelijkheden voor ontmoeting en activiteiten en de nabijheid van voorzieningen. Tevens neemt zij in haar beoordeling mee of senioren zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, ook wanneer zij ondersteuning en/of zorg nodig hebben.

De werkgroep is zich ervan bewust dat dé senior niet bestaat. De wensen, behoeften en omstandigheden van senioren lopen sterk uiteen. Daarom gaat zij niet uit van één ideaal woon- of woonzorgmodel.

Zij heeft bijzondere aandacht voor nader te bepalen doelgroepen, zoals senioren met een laag inkomen, senioren met een beperking en senioren die vastlopen op de woningmarkt door een gebrek aan passend aanbod, lange wachtlijsten of verhuisbelemmeringen. Ook heeft zij oog voor specifieke groepen, zoals senioren met een migratieachtergrond en eigen woonwensen.

6 nov. 2026

L. S.

Wat een verschrikkelijke plannen!
Willen bouwen op zo'n prachtige locatie; achter het landelijke Berkum!
Waarom uitgerekend hier?
Zijn er geen andere, betere plekken?
Daar waar al bebouwing is de boel uitbreiden, b.v.
Desnoods de lucht in.
We moeten vergroenen, verduurzamen.
Tegelijkertijd kapt de gemeente Zwolle ca. 50 kerngezonde bomen bij het Provinciehuis; t.b.v. een parkeergarage!
En nu dreigt de niet te stuiten expansiedrift van een (groot?) aantal beleidslieden met megalomane trekjes één van de laatste ongerepte stukken in/bij Zwolle te vernietigen;
Het landgoed, de weilanden, de verre blik, de bomen, het struinpad, het olifantengras; hotel van ontelbare spreeuwen, de reeën, alles wat daar leeft!
Zwolle, het charmante boertje van weleer, kreeg lang geleden al een minderwaardigheidscomplex, trok een veel te grote broek aan en moest zo nodig mee in de vaart der volkeren.

Alles moet wijken voor de mens en de economie.
Robert Long zong hier al over in de jaren '70.
Wim Sonneveld eveneens.
Het maakt me razend en intriest.
Ik voel me machteloos, gefrustreerd en lig ervan wakker.
Hebben we in dit land tekort aan dit, dat, zus of zo?
Nee, er is iets waar we hier veel te véél van hebben: mensen.
Ik wou dat de politiek zich daar eens serieus mee ging bezighouden; 't terugdringen van de vreselijke overbevolking.
Maar goed, dat is een andere discussie.
Voor nu kan ik alleen maar vurig hopen dat er iets gebeurt wat het uitvoeren van de plannen onmogelijk maakt.

Een verontruste Zwolse burger.
Groot liefhebber van Flora en Fauna.
En van Berkum.

M. Santen

3. De acht thema's

Uit de kansen en zorgen van de eerste avond kwamen acht thema's naar voren. Op 1 en 21 oktober gingen inwoners er dieper op in: wat kan hier werken, wat moet er dan geregeld zijn en waar zit het dilemma? Per thema staat hieronder wat er leeft.

De aantallen komen uit de kaartjes van 15 september en uit de tafels van de drie avonden. Alle afzonderlijke bijdragen staan in bijlage B.

3.1 Verkeer en bereikbaarheid

De kern. Het verkeer van de nieuwe wijk hoort niet door Berkum. Dit is de grootste gedeelde zorg van het hele traject.

In cijfers. Op 15 september noemden alle elf tafels de ontsluiting als zorg, vijf als eerste punt. Op 1 oktober zeiden zeven van de tien tafels: niet door Berkum. Op de kaartjes kwam verkeer 66 keer voor: 48 zorgen en 18 kansen.

Zorgen
- Sluipverkeer en drukte door de bestaande straten. De Kuyerhuislaan (13 keer genoemd), de Campherbeeklaan (12), de Ceintuurbaan (7) en de Boerendanserdijk (5) vallen het vaakst. Die wegen kunnen het niet aan.
- Op de Kuyerhuislaan kunnen twee auto's elkaar nauwelijks passeren en de laan kan niet breder zonder de monumentale bomen te kappen. De Campherbeeklaan en de Boerendanserdijk lopen langs het winkelcentrum en de scholen, waar het altijd druk is met fietsers.
- Fietsers en schoolkinderen, vooral bij het oversteken van de Boerendanserdijk en de Campherbeeklaan.
- Bouwverkeer, jarenlang.
- Een nieuwe weg kost natuur, bij het spoor en bij De Helmhorst.
- De Ceintuurbaan is nu al overbelast.

Kansen
- De brug over de Nieuwe Vecht alleen voor fietsers en wandelaars. Zes inwoners stelden dit los van elkaar voor.
- Een station Zwolle-Vechtpoort. Het werd op alle drie de avonden genoemd.
- Fiets- en wandelpaden, los van de auto.
- Bussen door de nieuwe wijk, ook in het weekend.
- Ideeën van inwoners. De Kuyerhuislaan als fietsstraat. Een weg langs het spoor, een route via de Hessenweg met een brug over de Vecht, de Ceintuurbaan ondertunnelen of een tunnel onder het spoor door.

In hun woorden. "Ontsluiting, ontsluiting, ontsluiting!" En daartegenover: "Ontsluiting gaat te veel over auto's."

3.2 Groen, natuur en water

De kern. Eerst het groen en het water, dan pas de huizen. In cijfers. Groen en natuur was het vaakst genoemde afzonderlijke onderwerp op de kaartjes: 47 keer. Samen met water en klimaat gaat het om 62 vermeldingen: 43 zorgen en 19 kansen. Op 21 oktober kwamen beide groentafels los van elkaar op dezelfde volgorde uit: eerst groen en water.

Zorgen
- Het open land verdwijnt: de weilanden, de oude bomen, het bos bij de Helmhorst en het bosje aan de Kuyerhuislaan.
- Dieren raken hun plek kwijt. Inwoners noemen reeën, dassen, vleermuizen, ijsvogels, uilen en de honderdduizenden spreeuwen die in het olifantengras overnachten.
- Water. Vechtpoort ligt laag en loopt bij veel regen onder. Kan daar gebouwd worden, en waar blijft het water dan?
- Het Natura 2000-gebied langs de Vecht en het waterwingebied.
- Het groen dat overblijft, wordt drukker.

Kansen
- Een brede groenblauwe zone langs de Nieuwe Vecht, in de stijl van het Vechtdal, met ruimte voor water en natuur.
- Een groene ring om Berkum, van de oever van de Vecht tot het bos bij de Helmhorst.
- De Nieuwe Vecht verbreden.
- Wonen met het water: waterwoningen, wonen op terpen, wadi's.

Maten en ideeën van inwoners. Minstens 250 meter natuurstrook langs de Nieuwe Vecht. Een groene buffer langs Tussen de Verlaten en de Maatgravenweg. Eerst een natuurontwikkelplan en dan het stedenbouwkundig plan. Het laagste punt bewaren als overloopgebied. De Helmhorst verbinden met de Horte en het landgoed Mataram.
Eén inwoner gaf een maat die iedereen begrijpt: "Nu ben ik in twee minuten in het groen, straks liever niet in tien."

In hun woorden. "We willen onze reeën en ijsvogels blijven zien!" "Vechtpoort is waterbergingsgebied." "Bij veel regenval zien we één groot meer."

3.3 Wonen en woningbouw

De kern. Woningen voor de eigen ouders en de eigen kinderen: dit is de kans waar bijna niemand tegen is.

In cijfers. Op 15 september zagen tien van de elf tafels woningen voor jongeren, starters en ouderen als kans. Op de kaartjes kwam wonen 73 keer voor: 47 kansen en 26 zorgen. Ouderen en doorstroming werden 26 keer genoemd, kinderen en starters 18 keer.

Kansen
- Knarrenhofjes en seniorenwoningen, gelijkvloers, zodat grote huizen in Berkum vrijkomen.
- Woningen voor starters en voor de eigen kinderen.
- Grondgebonden woningen met een tuin.
- Bouwen zoals Berkum nu is: kleine kernen, een dorpse maat.
- Voorrang voor wie een band heeft met Berkum of met Zwolle.

Zorgen
- Dure woningen. Wie uit Berkum kan het straks betalen?
- Bouwen in natte grond, onder NAP.
- Veiligheid: de afstand tot het spoor en tot de dijken.
- Leegstand later. Als de groei na 2040 afvlakt, wie woont er dan nog in de oudere huizen in Berkum?
- Bouwen voor de Randstad in plaats van voor Zwolle.

Ideeën van inwoners. Een voorrangsregeling in vier stappen: eerst binding met Berkum, dan werk in Zwolle, dan Zwolse doorstromers, dan de rest. Een knarrenhof met een voedselkas bij het Roodhuizerpad. Kleine kernen rond de bestaande boerderijen. Eerst peilen wat Berkumers zoeken en daarop afstemmen. Appartementen waar senioren en starters samen wonen, met een gedeelde tuin.
Eén inwoner belde zelf aan bij 51 woningen om te vragen welke ouderen kleiner willen wonen en in Berkum willen blijven.

In hun woorden. "Mensen willen graag wonen in Berkum. Bouw zoals nu in Berkum!"

3.4 Leefbaarheid en dorps karakter

De kern. Het dorpse karakter is het meest genoemde en het minst concrete begrip. Inwoners hebben het daarom zelf ingevuld.

In cijfers. Op 15 september noemden negen van de elf tafels het dorpse karakter, hoogbouw en de massaliteit als zorg. Op de kaartjes kwam leefbaarheid 41 keer voor: 34 zorgen en 7 kansen. Daarvan gingen 22 kaartjes over dorps karakter en schaal en 15 over rust, privacy en overlast.

Wat is dorps? Zo zeiden inwoners het. Rust. Ruimte. Mensen kennen elkaar en groeten elkaar. Veiligheid en sociale controle. Wandelen in het groen. Gemoedelijk. Een dorp met de voordelen van een stad.

Zorgen
- De rust verdwijnt: geluid, licht en drukte, en minder privacy voor wie aan de rand woont.
- Berkum wordt ingebouwd en opgeslokt door een wijk die groter is dan het dorp zelf.
- Een onpersoonlijke wijk met minder samenhang.
- Het rustige winkelcentrum wordt te druk.

Kansen
- Meerdere kleine dorpen in plaats van één grote wijk.
- Hofjes in plaats van lange straten.
- Een eigen wijkvereniging voor Vechtpoort, die vanaf het begin samenwerkt met Berkum.
- Het dorpse opnieuw maken in de nieuwe wijk. Dit kwam van de online tafel: niet alleen beschermen wat er is, maar het ook de nieuwe bewoners gunnen.

In hun woorden. "Het wordt een tweede Stadshagen." "Hoe kun je dan het karakter behouden? Lijkt me niet mogelijk." En van de online tafel: "Berkum voelt als een dorp met de voordelen van een stad. Dat gevoel kun je in de nieuwe wijk opnieuw maken."

3.5 Voorzieningen

De kern. Aanvullen, niet vervangen. Nieuwe voorzieningen moeten Berkum sterker maken en niet leegtrekken.
In cijfers. Op 15 september zagen acht van de elf tafels meer voorzieningen als kans. Op de kaartjes kwamen voorzieningen en lokale economie 46 keer voor: 25 kansen en 21 zorgen. Dit is het enige thema waar kans en zorg in evenwicht zijn.

Kansen
- Voorzieningen waarvoor Berkum nu naar de stad moet: een huisarts en gezondheidscentrum, een apotheek, een bibliotheek, meer winkels.
- Meer leden en meer leven voor de verenigingen.
- Ruimte voor sport, spelen en ontmoeting, ook voor jongeren.
- Een steviger basis voor de lokale ondernemers.

Zorgen
- Het winkelcentrum kan twee kanten op sneuvelen. Komen de nieuwe bewoners naar Berkum, dan is het te klein en is er te weinig parkeerruimte. Komt er een groter centrum in de nieuwe wijk, dan loopt het leeg.
- Hetzelfde geldt voor de scholen en de sportverenigingen.
- Voorzieningen komen te laat. Berkum vangt de eerste jaren alles op en raakt overbelast.
- Het stadspark wordt een evenemententerrein, met de overlast die daarbij hoort.

Ideeën van inwoners. Een school of gezondheidscentrum dat Berkum en Vechtpoort samen gebruiken. Een ontmoetingsplek voor jongeren, een openbaar sportveld en een natuurlijke speelplek. Ruimte voor kunst, cultuur en een bibliotheek. Bouw de voorzieningen mee met de wijk en wacht niet tot alles vol zit.

In hun woorden. "Voorzieningen aanvullend aan Berkum, niet vervangend." "Geen pretpark!"

3.6 Schaal en bouwhoogte

De kern. Laag, ruim en betaalbaar gaan moeilijk samen. Inwoners willen alle drie en weten dat er gekozen moet worden.

In cijfers. Op 15 september gingen zeventien kaartjes over hoogbouw. Zestien daarvan waren een zorg. Op 1 oktober wilden zeven van de tien tafels laag bouwen of alleen in Vechtpoort 2. Op 21 oktober wilden drie van de zes tafels kleiner of elders bouwen.

Zorgen
- Hoogbouw, zeker langs de Nieuwe Vecht en aan de rand van Berkum.
- Te veel woningen op te weinig grond. Dan moet het wel de hoogte in.
- Massaliteit: een wijk die groter is dan Berkum zelf.
- Een uitstraling als Stadshagen.

Kansen
- Kleine kernen in plaats van één grote wijk.
- Hoger bouwen op een paar plekken waar het niemand hindert, zoals langs het spoor, zodat het elders ruim kan blijven.
- Een ruime, landelijke opzet met brede lanen.

Wat inwoners noemen als maat. Voor de hoogte: dezelfde hoogte als de woonwijken van Berkum, of ten hoogste

vier lagen. Tegenover bestaande woningen dezelfde bouwhoogte. En voor het hele gebied: niet hoger dan de Peperbus, zoals in Zwolle de gewoonte is. Voor het aantal: enkele inwoners noemen 500 tot 750 woningen in plaats van 3.000. Anderen vragen om eerst te kijken wat in het landschap past en dan pas een aantal te noemen.

In hun woorden. “Geen 3.000 woningen! Dan wordt het ook hoogbouw.” “Geen hoogbouw, zelfde hoogte als Berkumse woonwijk.”

3.7 Fasering en bouwperiode

De kern. Eerst de weg, dan de eerste paal.

In cijfers. Dit thema is klein in de zaal en groot op papier. Op 15 september noemden drie van de elf tafels het en ging het op drie kaartjes over bouwverkeer. In de schriftelijke reacties kwam het ongeveer vijftien keer terug, vaak in scherpe woorden.

Zorgen
- Bouwverkeer door de wijk, jaren achter elkaar. Ook al bij het bouwrijp maken, lang voordat de eerste woning er staat.
- De bestaande wegen zijn niet breed genoeg en niet berekend op zwaar verkeer.
- Geluid. Het heien voor een klein aantal woningen aan de rand van Berkum is nu al in de hele wijk te horen.
- Een bouwperiode van tientallen jaren, waarin Berkum naast een bouwplaats woont.
- Voorzieningen die pas komen als de wijk bijna af is.

Wat inwoners vragen
- De ontsluitingsweg is klaar en in gebruik voordat het bouwrijp maken begint. Vijf inwoners schreven dit los van elkaar op.
- Geen bouwverkeer door Berkum en ook niet door Herfte.
- Een berekening van het aantal vrachtwagens dat nodig is, vóór de keuze voor een variant.
- Bouwen in fasen, flexibel en adaptief, met tussentijds de vraag of de volgende fase nog nodig is.
- Eerst het landschap en het water aanleggen, dan de woningen.

In hun woorden. “Er mag geen paal de grond in voordat de ontsluitingsweg operationeel is.”

3.8 Berkum versterken

De kern. Wat levert Vechtpoort Berkum op? Inwoners denken hier in kansen: op 21 oktober schreven zij 25 kansen op en 3 zorgen.

In cijfers. Op 15 september vroegen drie van de elf tafels om bestaande knelpunten in Berkum op te lossen. Op de kaartjes ging het negen keer over onderhoud in het bestaande Berkum, negen keer over duurzaamheid en energie en vijf keer over de lokale ondernemers.

Kansen
- Een andere route dan de Campherbeeklaan, waar ook het bestaande Berkum beter van wordt.
- Sport sterker maken, met een vernieuwd sportgebouw of sportpark voor Berkum en Vechtpoort samen.
- Het winkelcentrum en het openbaar vervoer versterken.
- Een energiepositieve nieuwe wijk die ook Berkum van groene stroom voorziet.
- De woonwensen van Berkumers peilen, zodat ouderen in het dorp kunnen blijven.

Zorgen
- Het stroomnet zit nu al vol.
- Sluipverkeer en de oversteek bij de Boerendanserdijk.
- Wat merken de mensen die aan de rand wonen?

Koppelkansen die inwoners zagen. Het werk aan de dijken combineren met de aanleg van de nieuwe wijk. De Kuyerhuislaan inrichten als fietsstraat. Sport en recreatie samenbrengen. De omgeving van de Vecht en de kolk opknappen. De Nieuwe Vecht verbreden en verbinden met de “grachten” van de binnenstad. De oude toegangsweg vanaf de Vecht naar de binnenstad van Zwolle herstellen. Dat vraagt om een tunnel onder de Ceintuurbaan.

Wat niet over Vechtrand gaat. Een aantal inwoners schreef over afval in de straatkolken, groenonderhoud, een bankje, de snelheid in de wijk en de bus. Dat zijn geen punten voor de gebiedsvisie. Wij gooien ze niet weg: de wijkvereniging pakt ze zelf op. Zie hoofdstuk 8.

In hun woorden. “Nieuw versterkt oud!” “Blijven meedenken!”

Verkeer

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

11 van 11 tafels

noemden ontsluiting als zorg, vijf zelfs als eerste.

1 OKTOBER

7 van 10 tafels

zeiden: niet door Berkum. Ook tafels over wonen en leefbaarheid.

21 OKTOBER

4 van 6 tafels

kwamen erop terug, terwijl verkeer geen thema was.

Op de kaartjes: 66 keer verkeer

48 zorgen — 18 kansen

Kaartjes van 15 september. Bij wonen was het andersom.

Deze straten vallen het vaakst

Zo vaak genoemd in de schriftelijke reacties op het platform.

Kansen

- **De brug over de Vecht alleen voor fietsers en wandelaars**
  zes bewoners bedachten het los van elkaar
- **Een station Zwolle Vechtpoort**
  op alle drie de avonden genoemd
- **Fiets- en wandelpaden los van de auto**
  goed verlicht, een fietsstraat, een wandelrondje
- **Bussen door Vechtpoort**
  ook in het weekend

Zorgen

- **Sluipverkeer en drukte door Berkum**
  smalle wegen en opstoppingen
- **Bouwverkeer**
  niet eerst bouwen en dan pas wegen
- **Fietsers en schoolkinderen**
  oversteken bij de Boerendanserdijk
- **Een nieuwe weg kost natuur**
  oude bomen langs het spoor, bos Helmhorstweg
- **Geluid en onrust**
  minder rust en leefgenot

Andere routes die bewoners bedachten

1. **Langs het spoor** · het vaakst genoemd 15 sep · 1 okt
2. **Via Hessenpoort en de Hessenweg** · met een brug over de Vecht 1 okt
3. **Een tunnel onder de Vecht** · aangesloten op de Hessenweg online 1 okt
4. **Via de Poppenallee** · als alleen Vechtpoort 2 bebouwd wordt 1 okt
5. **Ceintuurbaan of spoor ondertunnelen** 1 okt
6. **Een nieuwe grote brug** · in plaats van de Campherbeeklaan 21 okt

Eén tafel schreef het eerlijk op: "Ontsluiting: we zien geen mogelijkheden."

> **“Ontsluiting megaprobleem!!”**
> tafel 1c · 1 oktober

> **“Ontsluiting, ontsluiting, ontsluiting!”**
> tafel 3A · 21 oktober

> **“Ontsluiting gaat te veel over auto's.”**
> tafel 2B · 21 oktober

DE VOORWAARDE DIE HET VAAKST TERUGKOMT

Eerst de weg, dan de eerste paal.

"Er mag geen paal de grond in voordat de ontsluitingsweg operationeel is." Vijf bewoners schreven dit los van elkaar op.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Natuur

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

47 kaartjes

gingen over groen en natuur: het vaakst genoemde onderwerp van de avond.

1 OKTOBER

7 van 10 tafels

vroegen om groen en natuur te behouden, terwijl het geen thema was.

21 OKTOBER

2 van 2 groentafels

kwamen los van elkaar uit op: eerst groen en water, dan de huizen.

Op de kaartjes: 62 keer groen en water

43 zorgen — 19 kansen

Kaartjes van 15 september, inclusief water en klimaat.

Water: aan tafel klein, op kaartjes groot

1 van 11
tafels zette water in de top drie

19
kaartjes gingen over water

8
keer stond water als eerste punt

15 september. Als een tafel drie zorgen moet kiezen, valt water er vaak af.

Kansen

Een groen-blauwe zone langs de Nieuwe Vecht
in Vechtdalstijl, breed genoeg voor water en natuur

Een groene ring om Berkum
van de Vechtoever tot het bos bij de Helmhorst

De Nieuwe Vecht verbreden
met nieuwe natuur en ecologische verbindingen

Wonen met het water
waterwoningen, wonen op terpen, wadi's

Zorgen

Natuur in de verdrukking
oude bomen, bossen, het bosje aan de Kuyerhuislaan

Water onder druk
Vechtpoort als waterberging; bouwen onder NAP

Dieren raken hun plek kwijt
reeën, dassen, vleermuizen, ijsvogels

Natura 2000 en het waterwingebied
wat mag er dan nog?

Molen De Passiebloem
geen hoogbouw in de molenbiotoop

Maten en ideeën van bewoners

1. **Minstens 250 meter natuurstrook** · langs de Nieuwe Vecht 1 okt
2. **100 meter groene buffer** · langs Tussen de Verlaten en de Maatgravenweg schriftelijk
3. **Eerst een natuurontwikkelplan** · pas daarna het stedenbouwkundig plan 21 okt
4. **Het laagste punt bewaren** · als overloopgebied 1 okt
5. **De Helmhorst verbinden** · met de Horte en Mataram schriftelijk
6. **Het Miscanthusveld houden** · het legt CO2 vast 1 en 21 okt

Een online deelnemer gaf een maat die je kunt meten: nu ben je in twee minuten in het groen, straks liever niet in tien.

> **“We willen onze reeën en ijsvogels blijven zien!”**
> tafel 2c · 1 oktober

> **“Vechtpoort is waterbergingsgebied. Bij veel regenval zien we één groot meer.”**
> [illegible] · 1 oktober

> **“Waarom moet het laatste stukje groen rondom Zwolle weggehaald worden?”**
> online · 1 oktober

DE VOLGORDE DIE BERKUM VRAAGT

Eerst groen en water, dan pas de huizen.

Op 1 oktober schreef één tafel het op. Op 21 oktober kwamen beide groentafels er los van elkaar op uit.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Wonen

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

10 van 11 tafels

zagen woningen voor jongeren, starters en ouderen als kans.

1 OKTOBER

6 van 10 tafels

noemden woningen voor eigen mensen: starters, senioren, de kinderen.

21 OKTOBER

2 van 6 tafels

kwamen op wonen terug, terwijl het geen thema was.

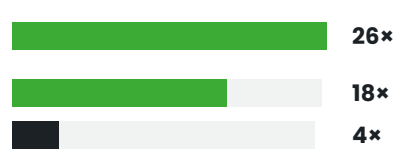
Op de kaartjes: 73 keer wonen

47 kansen — 26 zorgen

Kaartjes van 15 september. Hier waren de kansen in de meerderheid.

Voor wie bouwen we?

Aantal kaartjes, 15 september. Van de 44 over ouderen, kinderen en starters waren er 41 positief.

Kansen

- **Knarrenhofjes en seniorenwoningen**
  gelijkvloers, zodat grote huizen in Berkum vrijkomen
- **Woningen voor starters en de eigen kinderen**
  ook huurwoningen en flexwoningen
- **Grondgebonden woningen met tuin**
  verkopen beter dan flats, zei een makelaar aan tafel
- **Bouwen zoals Berkum nu is**
  kleine kernen, een tuindorp, waterwoningen
- **Voorrang voor wie binding heeft**
  met Berkum of met Zwolle

Zorgen

- **Dure woningen**
  wie uit Berkum kan het straks betalen?
- **Bouwen in natte grond**
  onder NAP: kan dat betaalbaar?
- **Veiligheid**
  afstand tot het spoor (chemisch transport) en de dijken
- **Leegstand later**
  krimpt de vraag na 2040, wie woont er dan nog in de oudere huizen?

Ideeën van bewoners

1. **Voorrang in vier stappen** · binding met Berkum, werk in Zwolle, Zwolse doorstromers, dan de rest schriftelijk
2. **Een knarrenhof met een voedselkas** · bij het Roodhuizerpad schriftelijk
3. **Kleine kernen** · rond de bestaande boerderijen 1 okt
4. **Eerst peilen wat Berkumers zoeken** · en daarop afstemmen 21 okt
5. **Meer betaalbaar** · 50-40-10 in plaats van 30-40-30 schriftelijk
6. **Platte bungalows en tiny houses** · in een parkachtige opzet schriftelijk

In Stadshagen waren er 750 belangstellenden voor 38 betaalbare koopwoningen, schreef een inwoner.

> **“Diversiteit starters en knarren.”**
> tafel 3b · 1 oktober

> **“Mensen willen graag wonen in Berkum. Bouw als nu in Berkum!”**
> tafel 3B · 21 oktober

> **“Mijn kinderen moeten ook een kans hebben op de woningmarkt.”**
> online · 1 oktober

DE KANS WAAR BIJNA NIEMAND TEGEN IS

Woningen voor je eigen ouders en kinderen.

41 van de 44 kaartjes over ouderen, kinderen en starters waren positief. Tien van de elf tafels noemden het op 15 september.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Leefbaarheid

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

9 van 11 tafels

noemden het dorpse karakter, hoogbouw en massaliteit als zorg.

1 OKTOBER

5 van 10 tafels

vreesden voor het dorpse karakter en de saamhorigheid.

21 OKTOBER

Kleine kernen

Tafel 3B: nieuwe woonkernen zoals Berkum, niet te groot.

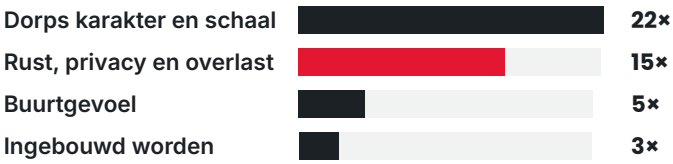
Op de kaartjes: 41 keer leefbaarheid

34 zorgen — 7 kansen

Kaartjes van 15 september. Bijna alleen zorgen.

Waar de zorg over gaat

Aantal kaartjes, 15 september. Rust zat aan tafel verstopt onder dorps karakter.

Kansen

- **Meerdere kleine dorpen**
  in plaats van één grote wijk
- **Hofjes in plaats van lange straten**
  laagbouw, groen, speels
- **Meteen een wijkvereniging Vechtpoort**
  zodat oud en nieuw elkaar vanaf het begin kennen
- **Meer ontmoeting**
  meer gezelligheid, vrijwilligers en verjonging
- **Het dorpse opnieuw maken**
  in de nieuwe wijk, zei een online deelnemer

Zorgen

- **De rust verdwijnt**
  geluid, licht en drukte; privacy van omwonenden
- **Berkum valt in twee delen uiteen**
  oud en nieuw naast elkaar in plaats van samen
- **Opgeslokt worden**
  de uitbreiding wordt groter dan Berkum zelf
- **Een onpersoonlijke wijk**
  minder cohesie, een andere mentaliteit

Wat is dorps? Zo zeiden bewoners het

rust · ruimte · mensen kennen elkaar · groeten elkaar · veiligheid · sociale controle · buurtgenoten · wandelen in het groen · gemoedelijk · een dorp met de voordelen van een stad

Uit de tafels van 15 september en 1 oktober, en de online tafel van 15 september.

> **“Het wordt een 2e Stadshagen.”**
> tafel 2c · 1 oktober

> **“Hoe kun je dan het karakter behouden??? Lijkt me niet mogelijk.”**
> online · 1 oktober

> **“Ik zou mij best schamen als we straks als klaagwijk in beeld komen.”**
> schriftelijke reactie · september

WAT DE CIJFERS SAMEN LATEN ZIEN

Berkum wil de woningen wel, maar vreest wat er meekomt.

Over wonen schreven bewoners vooral kansen, over leefbaarheid bijna alleen zorgen. Op dezelfde avond, door dezelfde mensen.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Voorzieningen

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

8 van 11 tafels

zagen meer voorzieningen en lokale economie als kans.

1 OKTOBER

4 van 10 tafels

spraken erover: aanvullen, en het winkelcentrum moet blijven.

21 OKTOBER

2 van 2 tafels

noemden een basisschool, een gezondheidscentrum en horeca.

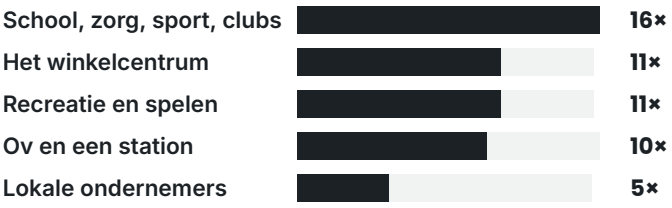
Op de kaartjes: 46 keer voorzieningen

25 kansen — 21 zorgen

Kaartjes van 15 september. Kansen en zorgen houden elkaar in evenwicht.

Waar de kaartjes over gingen

Aantal kaartjes, 15 september.

Kansen

Voorzieningen die Berkum aanvullen
een tennisclub wel, een tweede voetbalclub niet

Meer inwoners, meer draagvlak
een eigen supermarkt, sterkere clubs

Bussen en een station
ook in het weekend, en een bus naar het station

Recreatie op het water
watersport en een strandje bij de Berkumerkolk

Zorgen

Het winkelcentrum
parkeerplaats nu al te klein, of leeggezogen door een nieuw centrum

Voorzieningen komen te laat
pas als de woningen er al staan

Verenigingen onder druk
moet VV Berkum verhuizen? Be Quick heeft te weinig leden

Het wijkcentrum is te klein
zei een tafel op 21 oktober

De verlanglijst van 21 oktober

- Basisschool
- Gezondheids-centrum
- Apotheek
- Kleine winkels met plein
- Een gezellige kroeg
- Bibliotheek
- Speeltuinen
- Fietsenmaker
- Moestuinen en bijen
- Strandje bij de kolk

> **“Geen pretpark!”**
> tafels 2A en 2B · 21 oktober

> **“Voorzieningen aanvullend aan Berkum, niet vervangend.”**
> tafel 2b · 1 oktober

> **“Er moet niet gewacht worden totdat alles 150 % vol zit.”**
> schriftelijke reactie · september

WAT STEEDS TERUGKOMT

Aanvullen, niet vervangen.

Nieuwe voorzieningen moeten Berkum sterker maken. Het huidige winkelcentrum moet blijven, zeiden tafels op 1 en 21 oktober.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Schaal

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

17 kaartjes

over hoogbouw: 16 zorgen en 1 kans.

1 OKTOBER

7 van 10 tafels

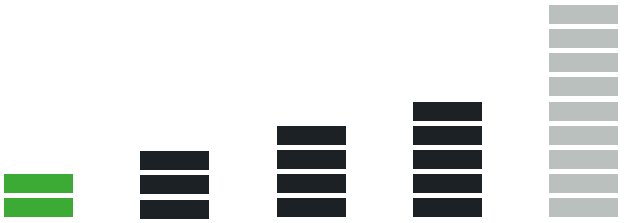
wilden laag bouwen, of alleen in Vechtpoort 2.

21 OKTOBER

3 van 6 tafels

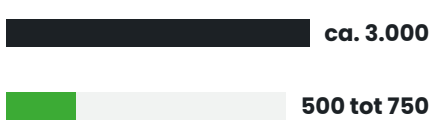
wilden kleiner of elders bouwen: Vechtpoort 2, kleine kernen.

Hoe hoog mag het?

Grenzen die bewoners noemden. Alleen één tafel zag plek voor echte hoogbouw, langs het spoor.

Hoeveel woningen?

500 tot 750 noemden drie inzenders. Eén herinnert zich 500 uit eerdere plannen.

Kansen

Kleine kernen en een tuindorp
in plaats van één grote, dichte wijk

Hoger op een paar plekken
langs het spoor, bij de Isala-hoek of in Herfte

Bouwen in Vechtpoort 2
en Vechtpoort 1 groen houden

Een ruime, landelijke rand
laagbouw waar Vechtpoort aan Berkum grenst

Zorgen

Hoogbouw als eyecatcher
uitzicht, privacy, gezichtsvervuiling

Te veel woningen
dan wordt het vanzelf hoogbouw

Bouwkosten
die alsnog tot hoogbouw dwingen

Massaliteit
de nieuwe wijk wordt groter dan Berkum zelf

Waar wel, waar niet?

1. **Alleen bouwen op Vechtpoort 2** · Vechtpoort 1 als groenstrook
   1 okt · online
2. **Herfte als plek voor meer woningen** · daar is al wat gaande 1 okt
3. **Hoger langs het spoor en de Isala-hoek** 1 okt
4. **Tegen Berkum aan laag en ruim** · niet dichte bebouwing 1 okt
5. **Minder in Vechtpoort 1** · een deel in Vechtpoort 2 21 okt
6. **Bebouwing vanuit de Ceintuurbaanzone doortrekken** · minder in Vechtpoort 21 okt

> **“Geen 3000 woningen! Dan wordt het ook hoogbouw.”**
> schriftelijke reactie · september

> **“Geen hoogbouw, zelfde hoogte als bestaande woonwijk.”**
> tafel 3c · 1 oktober

> **“Hoogbouw langs spoor en Isala-hoek spoor.”**
> tafel 3b · 1 oktober

DE SPANNING IN DIT THEMA

Laag, ruim én betaalbaar gaat moeilijk samen.

Tafel 3a op 1 oktober: hoge bouwkosten kunnen alsnog tot hoogbouw leiden. Dat vraagt om een keuze.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Bouwperiode

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

3 van 11 tafels

noemden veiligheid en overlast tijdens de bouw.

1 OKTOBER

3 van 10 tafels

spraken over de volgorde: eerst wegen, eerst groen, rustig bouwen.

21 OKTOBER

2 van 2 groentafels

wilden eerst landschap en water intekenen, dan pas woningen.

De volgorde die bewoners vragen

1. **Landschap en water vastleggen**
   een natuurontwikkelplan naast het ruimtelijk plan
2. **De nieuwe ontsluitingsweg aanleggen**
   en in gebruik, buiten Berkum om
3. **Pas dan bouwrijp maken**
   een bewoner wil ook dat pas na de weg
4. **De eerste paal, en rustig doorbouwen**
   eventueel verspreid over 25 jaar

Samengesteld uit de groentafels van 21 oktober en de schriftelijke reacties.

Klein in de zaal, groot op papier

3	3	ca. 15
kaartjes over bouwverkeer, 15 september	van 11 tafels, 15 september	inzenders schreven erover, met de hardste eisen

Aan tafel ging het vooral over het eindbeeld, schriftelijk ook over de weg ernaartoe.

Kansen

- **Rustig bouwen**
  laat de wijk groeien zoals Berkum ooit groeide
- **Werk aan de dijk en de wijk combineren**
  een idee van tafel 3A op 21 oktober
- **Eerst een natuurontwikkelplan**
  dan weet je waar je wel kunt bouwen

Zorgen

- **Bouwverkeer door Berkum**
  smalle wegen, schoolkinderen op de fiets
- **Eerst huizen, dan pas wegen**
  opstoppingen zolang de weg er niet is
- **Bouwen in natte grond**
  problemen met het waterniveau tijdens de bouw
- **Voorzieningen komen achteraan**
  beloofd, maar pas na de woningen
- **Vertraging**
  bezwaarprocedures, terwijl woningen nodig zijn

Wat bewoners vastgelegd willen zien

1. **Geen paal de grond in** · voordat de ontsluitingsweg werkt schriftelijk
2. **Een eigen route voor bouwverkeer** · tafel 1a zag de route als knelpunt
   1 okt
3. **Voorzieningen op een vast moment** · niet pas als alles vol zit schriftelijk
4. **Bouwen in fasen** · met de vraag wat dat voor voorzieningen betekent
   1 okt

> **“Net als in Dubai eerst bouwen, dan pas wegen: opstopping!”**
> tafel 3a · 1 oktober

> **“Bouwen hoeft niet allemaal in 1x maar kan over 25 jaar.”**
> tafel 3a · 1 oktober

> **“Bouw rustig, laat de wijk groeien op een natuurlijke manier.”**
> schriftelijke reactie · september

DE HARDSTE EIS VAN HET TRAJECT

Eerst de weg en het groen, dan de huizen.

Vijf bewoners schreven los van elkaar dat er geen paal de grond in mag voordat de nieuwe weg er ligt.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

Berkum versterken

DE STEM VAN BERKUM

15 SEPTEMBER

3 van 11 tafels

zagen kansen om bestaande knelpunten in Berkum op te lossen.

1 OKTOBER

Aanvullen

Tafel 2b: nieuwe voorzieningen moeten Berkum aanvullen, niet vervangen.

21 OKTOBER

2 van 2 tafels

wilden een andere route dan de Campherbeeklaan.

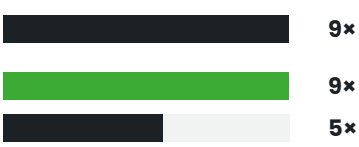
21 oktober: 26 kaartjes

23 kansen — 3 zorgen

De twee tafels van Berkum versterken. Hier dachten bewoners vooral vooruit.

Ook over Berkum zelf

Aantal kaartjes, 15 september: straatkolken, een bankje, de vijver, groenonderhoud.

Kansen

- **Een andere route dan de Campherbeeklaan**
  met een brug alleen voor fiets en voet
- **Sport sterker maken**
  een nieuw sportgebouw, voetbal, watersport
- **Winkelcentrum en ov versterken**
  zodat Berkum er zelf ook beter van wordt
- **Een energiepositieve wijk**
  die ook Berkum van energie voorziet
- **Woonwensen van Berkumers peilen**
  zodat ouderen in Berkum kunnen blijven

Zorgen

- **Het stroomnet zit nu al vol**
  meer aansluitproblemen bij een nieuwe wijk
- **Sluipverkeer**
  en het verkeer rond het wijkcentrum
- **De oversteek bij de Boerendanserdijk**
  lastig voor fietsers
- **Wat merken de omwonenden?**
  bij elke nieuwe ontwikkeling

Koppelkansen die bewoners zagen

1. **Dijkwerk en nieuwe wijk combineren** 21 okt
2. **Horeca aan de overkant** · bereikbaar via de spoorbrug 21 okt
3. **Het haventje erbij betrekken** 21 okt
4. **Sport en recreatie samen** · bijvoorbeeld bij de Oosterenk 21 okt
5. **De Kuyerhuislaan een fietsstraat** · auto te gast schriftelijk
6. **Het voetbalveld naar park Vechtrand** · met woningen op de oude plek 1 okt

> **“Blijven meedenken!”**
> tafel 3A · 21 oktober

> **“Nieuw denken in én-én-mogelijkheden.”**
> tafel 3B · 21 oktober

> **“Goed breed onderzoek nodig!”**
> tafel 3A · 21 oktober

DE VRAAG ACHTER DIT THEMA

Wat levert Vechtpoort Berkum op?

Een sterker winkelcentrum, een nieuw sportgebouw, een veilige oversteek: Berkum heeft nu al wensen die met de nieuwe wijk kunnen meeliften.

Bronnen: kaartjes, tafelvellen, online tafels en reacties op het platform

4. Zes schetsontwerpen van bewoners

Op vrijdag 6 november 2026 gingen 39 inwoners in de zaal en 5 online zelf ontwerpen. Na drie avonden over kansen, zorgen en voorwaarden was dit de vraag van het Berkumberaad: hoe ziet een oplossing eruit?

Eerst kozen de deelnemers met stickers uit de acht thema's van de eerdere bijeenkomsten. Iedereen kreeg een sticker voor de eerste keus en een voor de tweede. Online konden deelnemers vooraf hun voorkeur aangeven in ID-Flux. Verkeer en natuur kregen samen twee derde van de stemmen. Daarom werkten twee tafels aan verkeer en twee aan natuur. Een vijfde tafel was vrij: wie iets anders wilde uitwerken, schoof daar aan. Online werkte een zesde tafel.

Online stemden zes deelnemers vooraf in ID-Flux, met samen twaalf likes bij de thema's. Die stemmen zijn in de zaal als sticker bij de thema's geplakt en staan in de tabel in een eigen kolom. Drie online deelnemers lichtten hun keuze toe. Eén van hen schreef dat alles afhangt van één vraag: hoe wordt de ontsluiting?

Elke tafel maakte een tekening en lichtte die toe in de zaal. Daarna kreeg iedereen twee stickers om te plakken bij wat hij of zij het belangrijkst vond, op de eigen tekening of op die van een andere tafel. In totaal kwamen er 70 stickers op de vijf tekeningen in de zaal. Online kon niet met stickers worden gestemd.

De zes schetsontwerpen zijn geen plan van Berkum. Het zijn zes antwoorden van zes groepen inwoners. Juist de verschillen maken ze waardevol: ze laten zien waar Berkum eensgezind is en waar de gemeente een keuze moet maken. Die vergelijking staat in hoofdstuk 5.

Het ontwerp van de groep Verkeer 1.

4.1 Verkeer 1 · Vechtpoort en Berkum blijven gescheiden

De kern. Een eigen ontsluitingsweg voor de nieuwe wijk, zodat er geen auto uit Vechtpoort door Berkum hoeft.

- Een ontsluitingsweg vanaf de Ceintuurbaan langs het spoor naar de N340, met een paar aansluitingen de nieuwe wijk in.
- Het bruggetje bij de Campherbeeklaan is er niet voor auto's uit Vechtpoort: alleen voor fietsers en wande-

Aantal stickers die bij de thema's werden geplakt, inclusief de online stemmen.

Thema	Eerste keus in de zaal	Tweede keus in de zaal	Online	Totaal
Verkeer en bereikbaarheid	20	10	3	33
Groen, natuur en water	13	11	3	27
Wonen en woningbouw	1	7	2	10
Leefbaarheid en dorps karakter	1	4	1	6
Voorzieningen	0	4	1	5
Fasering en bouwperiode	1	3	0	4
Berkum versterken	3	0	0	3
Schaal en bouwhoogte	0	0	2	2
Totaal	**39**	**39**	**12**	**90**

laars. Het is nu al een sluiproute vanaf de A28.
- Zo blijven Berkum en Vechtpoort twee wijken en houdt Berkum zijn eigen karakter.
- Fiets- en wandelpaden die door de hele nieuwe wijk slingeren.
- Voldoende parkeerplaatsen in de wijk, zonder dat de doorstroming eronder lijdt.
- Hoogwaardig openbaar vervoer.

Kanttekening van de tafel zelf. Staat er een file op de A28, dan kiest het verkeer deze nieuwe weg als uitwijkroute. De weg moet daarop berekend zijn.

Stickers: 14. Acht bij de uitspraak "Vechtpoort en Berkum blijven gescheiden", vijf bij het bruggetje alleen voor fiets en voet, één bij de ontsluitingsweg.

4.2 Verkeer 2 · Een rondweg via Vechtpoort 2

De kern. Los eerst de Ceintuurbaan op en ontsluit de nieuwe wijk aan de oostkant, richting de Hessenweg.

- De Ceintuurbaanzone wordt vaak vergeten, terwijl het verkeer daar nu al dagelijks vaststaat. Op de kaart schreef de tafel: "Hoe wordt Ceintuurbaan opgelost?" Daar dreigt een verkeersinfarct.
- Een rondweg vanaf Wijthmen door Vechtpoort 2 naar de Hessenweg. Die haalt ook sluipverkeer van de Ceintuurbaan weg. Volgens de tafel is de grond daar goedkoper en in bezit van de gemeente.
- Als alternatief een weg langs het spoor, eventueel ondertunneld.
- Geen autoverkeer over de brug over de Nieuwe Vecht en geen nieuwe autobrug bij de Erasmuslaan. Hooguit een brug voor fietsers en wandelaars.
- Op de weg langs de Vecht alleen bestemmingsverkeer, afgedwongen met een poller.
- Meer fietspaden van de wijk naar de binnenstad, ook door Park Vechtrand. Het Roodhuizerpad is nu te smal en onveilig.
- Ruim parkeren bij de woningen, met garages of kelders onder appartementen.
- De bestaande watergangen behouden en een waterweg maken van de Nieuwe Vecht naar de binnenstad.

Open vraag van de tafel. Wat gebeurt er met het landbouwverkeer?

Ook over wonen. Geen hoogbouw, wel een knarrenhof. Bouw voor Zwollenaren met een band met de stad.

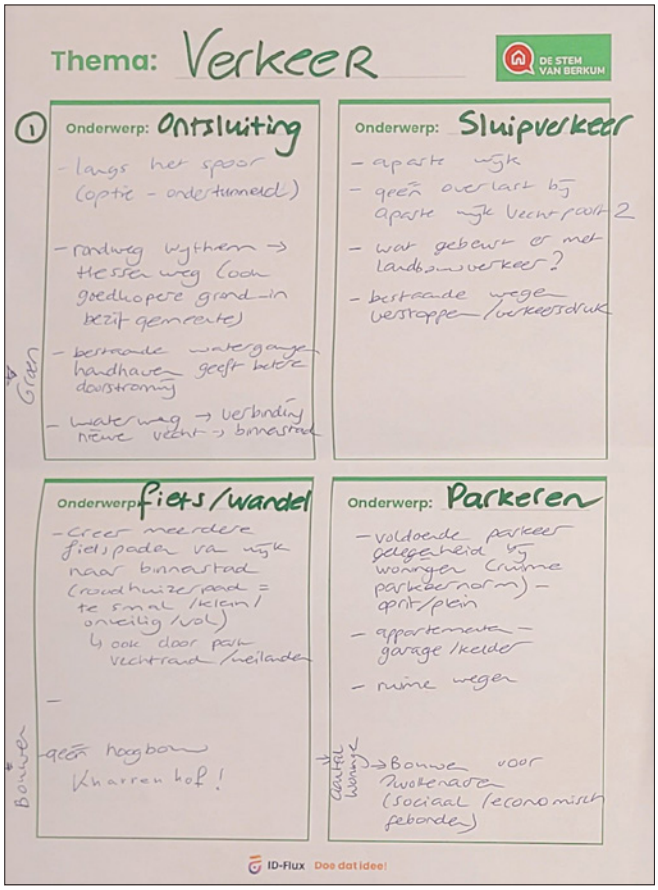
Stickers: 4. Eén bij de ontsluiting richting de Hessenweg, één bij de ontsluiting richting de Ceintuurbaan, één bij het spoor bij Herfte en één op de rand van de kaart.

4.3 Natuur 1 · Natuurbehoud en versterking

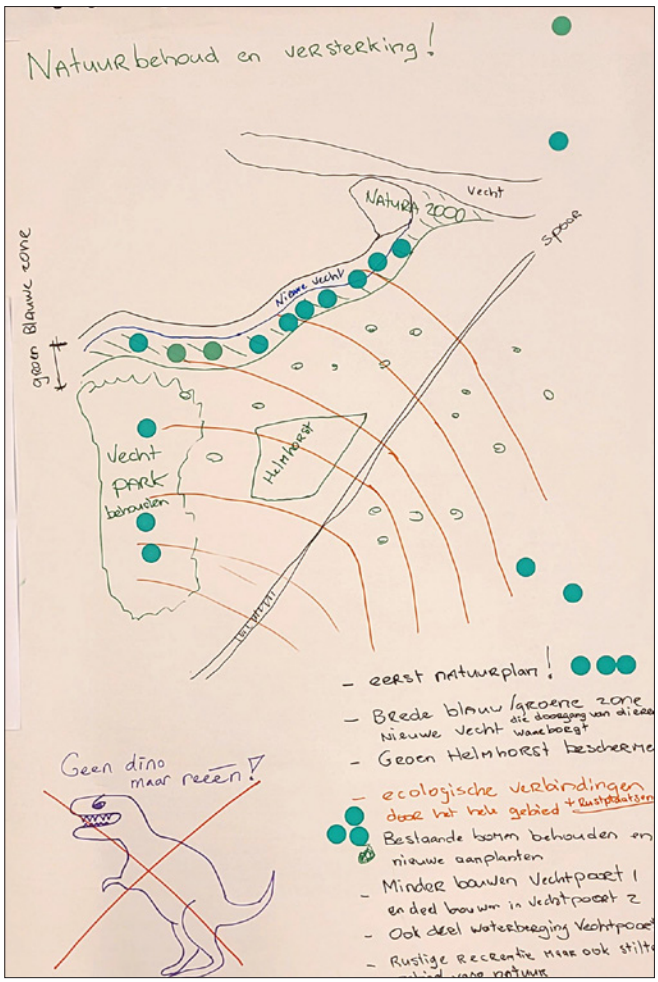
De kern. Teken eerst de natuur en het water. Daarna pas de huizen.

- Maak eerst een natuurontwikkelplan en teken pas daarna de woningen in, in overleg met bewoners. Het

Het ontwerp van de groep Verkeer 2.

De groep Natuur 1 kreeg de meeste ondersteuning. voor hun ontwerp.

natuurontwikkelplan in Harculo is het voorbeeld.

- Een brede blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht, breed genoeg dat dieren erdoor kunnen trekken. De tafel noemde het een robuuste zone, direct tegen Berkum aan.
- De Nieuwe Vecht verbreden waar het kan, met natuurlijke, schuin aflopende oevers.
- Het groen van de Helmhorst beschermen en Park Vechtrand behouden.
- Ecologische verbindingen en rustplaatsen door het hele gebied. Rustige recreatie, maar ook stiltegebieden voor dieren. De tafel noemde ijsvogels, dassen, reeën, spreeuwen en oeverzwaluwen.
- Bestaande bomen behouden en nieuwe aanplanten. Ga uit van wat er nu staat, niet van een kale kavel.
- Minder bouwen in Vechtpoort 1 en een deel van de woningen in Vechtpoort 2. Ook waterberging in Vechtpoort 1.
- Maak een demografisch plan: bouw niet voor leegstand en niet te hoog.
- Geen Dinoland naar Vechtrand.

In de woorden van de tafel. “Geen dino’s maar reeën!”

Verschil van mening aan tafel. Moet de natuur vooral in Vechtpoort 2 komen? Sommigen vonden dat te ver voor een avondwandeling vanuit Berkum.

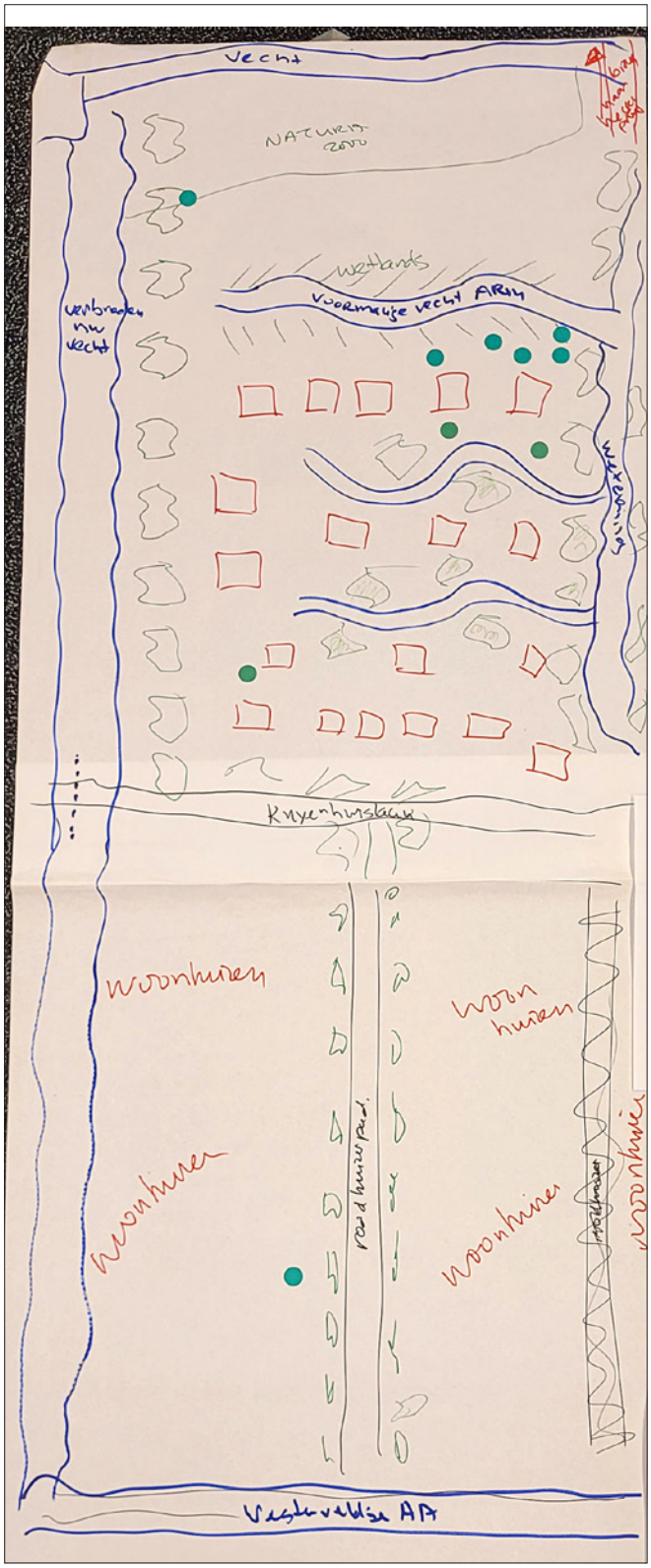
Stickers: 23, het meest van alle schetsontwerpen. Tien bij de blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht, drie bij Park Vechtrand, drie bij “eerst een natuurplan”, drie bij het behoud van bomen. De rest lag verspreid.

4.4 Natuur 2 · Wonen tussen het water

De kern. Geef het water de ruimte en laat de woningen zich daarnaar voegen.

- De Nieuwe Vecht verbreden, met bomen en struiken erlangs als groene corridor.
- De voormalige Vechtarm uitdiepen tot een wetland. Dat geeft waterberging en ruimte voor weidevogels.
- Het Natura 2000-gebied langs de Vecht blijft ongemoeid.
- Weteringen die door de nieuwe wijk meanderen, met verspreide woningen in kleine groepjes ertussen.
- Een groene scheiding tussen Berkum en Vechtpoort, met fiets- en wandelpaden.
- De Kuyerhuislaan als grens. Ten zuiden daarvan, rond het Roodhuizerpad, ligt de grond hoger. Daar is bij de bestaande boerderijen ruimte voor woonhuizen.
- Aandacht voor spreeuwen, weidevogels, reeën en uilen.
- Geen Dinoland. Liever een rustig gebied met verspreide woningen.

Stickers: 10. Zeven bij de oude Vechtarm en de woningen tussen het water. De rest lag verspreid.

4.5 Berkum wordt Groter · Eerst een dorpsvisie

De kern. Maak samen een integrale dorpsvisie en gebruik die als uitgangspunt voor de ruimtelijke ontwikkeling. Dit schetsontwerp komt van de vrije tafel. De deelnemers kozen niet voor één thema, maar voor de vraag wat de nieuwe wijk voor Berkum zelf kan betekenen.

- Vechtpoort is een aanvulling op Berkum en geen apart dorp.
- Berkum heeft voorzieningen die aan vernieuwing toe zijn of te klein worden: het wijkcentrum, Berkumstede, het winkelcentrum, de sportvelden, een bibliotheek. Breng ze samen op een nieuwe plek net over de Nieuwe Vecht. De ruimte die in Berkum vrijkomt, is voor wat Berkum zelf nodig heeft.
- Het zwaartepunt van de bebouwing in Vechtpoort 2, met een eigen ontsluiting via de Hessenweg. De tafel sprak van een Nieuw Zwollerkerspel, naar de gemeente waar Berkum vroeger toehoorde.
- Vechtpoort 1 blijft grotendeels groen, met hooguit kleinschalige woningen die in de natuur passen.
- De Ceintuurbaanzone is een gebied apart. Daar kan hogere bebouwing wel.
- Wandel- en fietsverbindingen tussen Berkum en Vechtpoort 1.
- Bouw geleidelijk, flexibel en adaptief, en kijk steeds opnieuw of al die woningen nodig zijn. Volg daarbij de demografische ontwikkelingen.

De groep Natuur 2 ging voor wonen met het water.

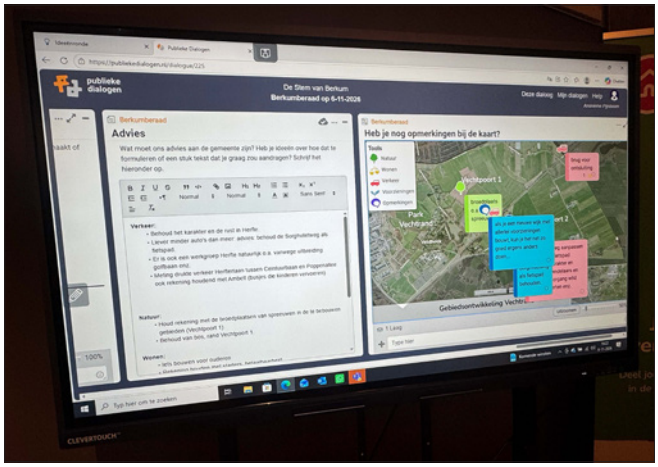
Reactie uit de zaal. Niet iedereen was het eens met dit schetsontwerp. De tafel Verkeer 1 koos juist voor twee gescheiden wijken.

Stickers: 19. Negen bij Vechtpoort 2 als plek voor de meeste woningen, vier bij de voorzieningen over de Nieuwe Vecht, twee bij de dorpsvisie. De rest lag verspreid.

4.6 Online tafel · Niet langs het spoor

De kern. Bewaar de rust en de natuur aan de kant van Herfte en leg de ontsluiting niet langs het spoor.

- Aan de online tafel zaten vijf bewoners, vooral uit Herfte. Zij werkten in dezelfde stappen als de zaal en lichtten hun advies toe via het scherm.
-
- Geen ontsluitingsweg langs het spoor. Het spoor geeft nu al veel geluidsoverlast. Komt er een weg bij, dan blijft er weinig natuur over.
- Liever een weg vanuit het midden van de nieuwe wijk naar het noorden, met een brug naast de spoorbrug.

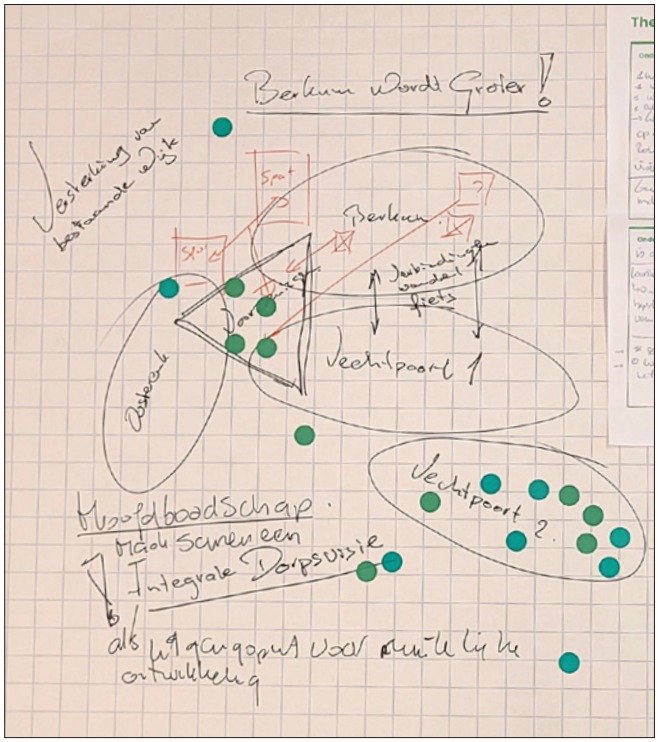

De online tafel werkte digitaal met de kaart en memo-blaadjes.

- De Sorghvlietweg blijft een fietspad. Meet de drukte op de Herfterlaan.
- Een busverbinding naar het station, door de nieuwe wijk en door Berkum.
- Woningen voor ouderen en starters door elkaar, met Berkumstede als voorbeeld, gemengd met geschakelde en vrijstaande woningen. Geen echte hoogbouw.
- Sommige voorzieningen samen met Berkum, zoals sport. Andere in de nieuwe wijk zelf, zoals een huisarts en een apotheek.
- Bouw in fasen. Over een aantal jaren is de behoefte misschien kleiner.
- Let op de broedplaatsen van de spreeuwen in het olifantengras en behoud het bos aan de rand van Vechtpoort 1.

Tegengeluid aan tafel. Eén deelnemer vroeg waarom er op deze plek gebouwd moet worden.

Stickers. Online deelnemers konden niet in de zaal op andere ontwerpen stemmen.

De vrije tafel pleitte voor het maken van een dorpsvisie.

5. Waar de meningen verschillen en belang

Berkum spreekt niet met één mond. Op drie grote vragen kwamen inwoners tot verschillende antwoorden. Wij strijken die verschillen niet glad. Ze laten zien waar de gemeente een keuze moet maken en wie de gevolgen van die keuze draagt.

Bij elke vraag staat wat inwoners zeiden, welk belang er botst en wat er nodig is om de keuze goed te maken.

5.1 Waar komt de ontsluitingsweg?

Waar iedereen het over eens is. De nieuwe wijk krijgt een eigen weg. Het autoverkeer van Vechtpoort gaat niet door Berkum of langs de Kuyerhuislaan.

Waar de meningen uiteenlopen. Over de vraag waar die weg dan komt. Er liggen drie routes op tafel.

Het belang dat hier botst. De route die Berkum het meest ontziet, raakt Herfte het meest. Bewoners uit Herfte deden mee aan De Stem van Berkum en zeiden dat ook hardop. Een oplossing voor het ene dorp mag niet het probleem van het andere worden.

Wat nodig is voor een goede keuze. Een vergelijking van de routes die laat zien wat elke route betekent voor Berkum, voor Herfte, voor Wijthmen en voor de natuur. En een gesprek met alle drie de kernen, niet alleen met Berkum.

5.2 Bouwen in Vechtpoort 1 of in Vechtpoort 2?

Wat een deel van de inwoners voorstelt. Leg het zwaartepunt van de woningen in Vechtpoort 2, verder van Berkum, en houd Vechtpoort 1 grotendeels groen. In Vechtpoort 2 zijn de meeste grondposities al in handen van de gemeente. De grond in Vechtpoort 2 ligt gemiddeld hoger dan in Vechtpoort 1, dat “echt het afvoerputje” is. En in Vechtpoort 2 kunnen veel meer huizen worden gebouwd.

Drie van de zes schetsontwerpen kiezen die richting: Berkum wordt Groter, Verkeer 2 en Natuur 1. Op de tekening van Berkum wordt Groter kreeg Vechtpoort 2 negen stickers. Ook op 1 en 21 oktober noemden tafels dit idee.

Wat anderen voorstellen. Natuur 2 tekende juist woningen in Vechtpoort 1: kleine groepjes tussen het water en woonhuizen op de hogere grond rond het Roodhuizerpad. Aan tafel Natuur 1 vond een deel het bezwaarlijk als de natuur vooral in Vechtpoort 2 komt te liggen. Dat is te ver voor een wandeling vanuit huis.

Het belang dat hier botst. Wie de woningen naar Vechtpoort 2 verschuift, legt ze bij Herfte en Wijthmen neer. En deze oplossing gebruikt grond die volgens de gemeente gepland is om water te bergen.

Wat nodig is voor een goede keuze. Een vergelijking die laat zien wat bouwen in Vechtpoort 1 of in Vechtpoort 2 betekent voor Berkum, voor Herfte en Wijthmen, voor de natuur en voor de waterberging. En een gesprek met de inwoners van alle drie de kernen.

5.3 Eén Berkum of twee wijken?

De ene kant: twee wijken. De tafel Verkeer 1 schreef het groot op haar tekening: Vechtpoort en Berkum blijven gescheiden. Berkum heeft een eigen karakter en houdt dat alleen als de nieuwe wijk op zichzelf staat. Die uitspraak kreeg acht stickers. Natuur 2 tekende een groene scheiding tussen beide.

De andere kant: één groter dorp. De tafel Berkum wordt Groter ziet Vechtpoort als aanvulling op Berkum. Met gedeelde voorzieningen op een nieuwe plek en een dorpsvisie die voor beide geldt. De voorzieningen kregen vier stickers, de dorpsvisie twee.

Daartussen. De online tafel wil een deel van de voorzieningen delen, zoals sport, en een deel in de nieuwe wijk zelf, zoals een huisarts en een apotheek. In de eerdere bij-

Route	Wie stelde het voor	Argument voor	Bezwaar
Langs het spoor, van de Ceintuurbaan naar de N340	Verkeer 1. In de eerdere bijeenkomsten was dit de vaakst genoemde route	De weg volgt een lijn die er al ligt en blijft weg uit Berkum	De online tafel wijst deze route af: meer geluid bij het spoor en verlies van natuur bij Herfte
Vanuit het midden van de wijk naar het noorden, met een brug naast de spoorbrug	Online tafel	Spaart de rand bij Herfte en de Sorghvlietweg	Vraagt een nieuwe brug over de Vecht, langs Natura 2000-gebied
Een rondweg vanaf Wijthmen door Vechtpoort 2 naar de Hessenweg	Verkeer 2 en Berkum wordt Groter	Ontlast ook de Ceintuurbaan	Loopt door het gebied dat voor waterberging is bedoeld en legt het verkeer bij Wijthmen

eenkomsten klonk hetzelfde: nieuwe voorzieningen moeten Berkum aanvullen en niet vervangen.
Wat er op het spel staat. Achter beide standpunten zit dezelfde zorg. Wie twee wijken wil, vreest dat Berkum opgaat in iets groters. Wie één dorp wil, vreest dat het winkelcentrum, de scholen en de verenigingen van Berkum leeglopen als de nieuwe wijk alles zelf krijgt. Beide willen dat Berkum sterk blijft. Immers: “Nieuw versterkt oud!”
Wat de schetsontwerpen gemeen hebben. Alle tekeningen houden de auto’s van beide wijken uit elkaar. En alle tekeningen verbinden de wijken met fiets- en wandelpaden. Gescheiden voor de auto, verbonden voor de fietser en de wandelaar: daarover is Berkum het wel eens.
Wat nodig is voor een goede keuze. Laat bij elke variant zien wat die betekent voor het winkelcentrum, de scholen en de verenigingen in Berkum. Pas dan kunnen inwoners deze vraag goed beantwoorden.

5.4 Kleinere verschillen

Natuur verweven of natuur als buffer. Natuur 2 laat water en woningen door elkaar lopen. Natuur 1 wil een brede zone tegen Berkum aan en daarachter minder bebouwing. Hoeveel woningen en of hier gebouwd moet worden. Een groep inwoners wil deze locatie niet. Anderen noemen een lager aantal of vragen om geleidelijk te bouwen. Zie paragraaf 2.3.

Een dorpsvisie vooraf. Het voorstel van één tafel. Het sluit aan bij de bredere vraag wat Vechtrand Berkum oplevert, maar is niet door alle deelnemers omarmd.
In hoofdstuk 9 vragen wij college en raad om deze afwegingen zichtbaar te maken, met de argumenten erbij.

Verkeer 1 is voor een groene grrens tussen beide wijken.

/ 6. De voorwaarden /

Dit hoofdstuk bevat de voorwaarden van Berkum. Een voorwaarde is iets waaraan volgens Berkum voldaan moet zijn voordat of terwijl Vechtrand wordt ontwikkeld. Het bestuur van de wijkvereniging koos ze uit alle inbreng van inwoners: de kaartjes, de tafels, het platform, de gesprekken op het winkelplein en de zes schetsontwerpen. Het bestuur nam op wat steeds terugkwam en breed gedragen werd. Alle andere ideeën van inwoners staan als bouwsteen in hoofdstuk 7.

6.1 Hoe dit hoofdstuk is opgebouwd

Wij willen dat de gemeente deze voorwaarden overneemt. Daarvoor moet zij snel kunnen zien welke voorwaarde bij welk besluit hoort. Daarom staan de voorwaarden hier niet per thema, zoals in hoofdstuk 3, maar in de volgorde waarin de gemeente ermee te maken krijgt. Eerst het proces, dan het plan, dan de bouw.

Laag	Waar het over gaat	Wanneer de gemeente toetst	Voorwaarden
1. Het proces	Wat er klaar moet zijn voordat er getekend wordt	Nu, vóór de keuze voor een variant in februari 2027	V4
2. Het plan	Wat er in de variant moet staan: ontsluiting, natuur en water, woningen, hoogte en het karakter van Berkum	Bij de keuze voor een variant in februari 2027 en bij het haalbaarheidsbesluit in juni 2027	V1 V5 V6 V7 V8 V9 V10
3. De bouw	Hoe er gebouwd wordt: de volgorde en het bouwverkeer	Bij het haalbaarheidsbesluit in juni 2027 en daarna in de uitvoering	V2 V3

Bij elke voorwaarde staat wat wij vragen, waarom, en een toetsvraag. Met de toetsvraag kunnen college en raad bij elke variant en bij elk besluit nagaan of aan de voorwaarde is voldaan. De nummers V1 tot en met V10 zijn in het hele rapport hetzelfde. In hoofdstuk 7 en in bijlage B ziet u bij elk idee welke voorwaarde het raakt.

De tien voorwaarden op een rij

Nr	Voorwaarde	Laag
V1	Geen autoverkeer van Vechtpoort door Berkum	Het plan
V2	Eerst de ontsluitingsweg, dan pas de eerste paal	De bouw
V3	Geen bouw- of sluipverkeer door Berkum of langs de Kuyerhuislaan	De bouw
V4	Eerst een flora-, fauna- en waterplan, waarop de woonwijk wordt aangepast	Het proces
V5	Een brede blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht	Het plan
V6	De waterberging blijft op peil	Het plan
V7	Betaalbare woningen voor ouderen en starters uit Berkum	Het plan
V8	Geen evenemententerrein en geen Dinoland in Vechtrand	Het plan
V9	Niet hoger bouwen dan 14 meter: maximaal vier woonlagen	Het plan
V10	Berkum moet Berkum blijven: wonen, leven, saamhorigheid	Het plan

6.2 Het proces: voordat er getekend wordt

V4

HET PROCES

Eerst een flora-, fauna- en waterplan, waarop de woonwijk wordt aangepast

WAT WIJ VRAGEN

Voordat de woonwijk wordt getekend, ligt er een plan voor flora, fauna en water. Dat plan brengt in kaart welke natuur er nu is, welke dieren er leven, welke verbindingen zij nodig hebben en waar het water naartoe moet. Eerst worden de groenzones, het landschap en het water ingetekend. Daarna pas de woonkernen. De woonwijk past zich aan dit plan aan, niet andersom.

WAAROM

Groen en natuur was het vaakst genoemde afzonderlijke onderwerp op de kaartjes (paragraaf 2.2). Op 21 oktober vroeg de tafel over groen en natuur vier keer om een natuurontwikkelplan, zoals in Harculo, eerst op te stellen. Op het Berkumberaad kreeg dat idee drie stickers op het schetsontwerp Natuur 1. Inwoners kennen het gebied als geen ander: de reeën, de ijsvogels en de spreeuwen die in het olifantengras slapen en broeden. Dat wat er leeft, moet het vertrekpunt zijn.

TOETSVRAAG

Ligt er een flora-, fauna- en waterplan, en is in de variant te zien hoe de woonwijk daarop is aangepast?

6.3 Het plan: wat er in de varianten moet staan

V1

HET PLAN

Geen autoverkeer van Vechtpoort door Berkum

WAT WIJ VRAGEN

Vechtpoort krijgt een eigen ontsluiting voor auto's, buiten Berkum om. Er komt geen autobrug over de Nieuwe Vecht naar Berkum. Bruggen voor fietsers en wandelaars zijn welkom: die verbinden de wijken.

WAAROM

Geen onderwerp leeft sterker. Op 15 september noemden alle elf tafels de ontsluiting als zorg, vijf als eerste punt. Op 1 oktober zeiden zeven van de tien tafels: niet door Berkum. Alle zes schetsontwerpen houden de auto's van beide wijken gescheiden en verbinden de wijken met fiets- en wandelpaden. Waar de weg dan wel moet komen, daarover verschillen inwoners. Die keuze staat in paragraaf 5.1.

TOETSVRAAG

Kan een auto in deze variant vanuit Vechtpoort Berkum inrijden, via een brug of via bestaande straten?

V5

HET PLAN

Een brede blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht

WAT WIJ VRAGEN

Tussen Berkum en Vechtpoort komt langs de Nieuwe Vecht een brede, aaneengesloten zone met natuur en water. Breed genoeg voor de dieren die er nu leven. In Vechtdalstijl: natuurlijke, schuin aflopende oevers, bloemrijk grasland, bomen en hagen. Echte natuur, geen aangeharkt stadspark. Inwoners noemden een breedte van minstens 250 meter.

WAAROM

Op het Berkumberaad kreeg de zone tien stickers op het schetsontwerp Natuur 1, meer dan enig ander onderdeel ervan. Op 1 oktober vroeg een tafel om minimaal 250 meter natuurstrook. Op 21 oktober kwam de zone drie keer terug aan de tafel over groen en natuur. De zone beschermt de natuur en geeft ruimte tussen het dorp en de nieuwe wijk.

TOETSVRAAG

Hoe breed is de blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht op het smalste punt en loopt ze zonder onderbreking door?

V6

HET PLAN

De waterberging blijft op peil

WAT WIJ VRAGEN

De nieuwe wijk gaat niet ten koste van de ruimte voor water. Het laagste punt blijft overloopgebied en er wordt niet gebouwd in de natte weteringen. Bij hevige regen en hoog water moet het water ergens heen kunnen, ook als er gebouwd is.

WAAROM

Water raakt in samenvattingen snel ondergesneeuwd, maar op de kaartjes stond het negentien keer, acht keer als eerste punt (paragraaf 2.2). Op het Berkumberaad kreeg het idee om de oude Vechtarm uit te diepen tot wetland zeven stickers. Inwoners wezen op de natte weteringen, de dijken en de Kolk van Koezen.

TOETSVRAAG

Kan het gebied na de ontwikkeling minstens evenveel water bergen als nu, en waar gaat het water heen bij hevige regen en hoogwater?

V7

HET PLAN

Betaalbare woningen voor ouderen en starters uit Berkum

WAT WIJ VRAGEN

Een deel van de nieuwe woningen is betaalbaar en bedoeld voor ouderen en starters uit Berkum. Ouderen kunnen kleiner wonen in hun eigen dorp, zodat hun huizen vrijkomen voor jonge gezinnen. Kinderen die in Berkum opgroeiden, kunnen er blijven wonen. Inwoners dachten aan levensloopbestendige laagbouw, hofjes en een knarrenhof, en aan voorrang voor wie een band heeft met Berkum.

WAAROM

Over geen onderwerp waren inwoners zo eensgezind. Van de 44 kaartjes over woningen voor ouderen, starters en de eigen kinderen waren er 41 positief. Op 15 september noemden tien van de elf tafels het als kans (paragraaf 2.1).

TOETSVRAAG

Hoeveel woningen in deze variant zijn betaalbaar en geschikt voor ouderen en starters, en hoe krijgen inwoners van Berkum daar voorrang?

V8

HET PLAN

Geen evenemententerrein en geen Dinoland in Vechtrand

WAT WIJ VRAGEN

Park Vechtrand blijft een natuurlijk en rustig park. Er komt geen evenemententerrein en geen attractiepark zoals Dinoland.

WAAROM

Inwoners willen in het park wandelen en de natuur beleven. Een evenemententerrein of attractiepark trekt verkeer, geluid en drukte aan, juist waar de natuur rust nodig heeft. Het kwam terug op de kaartjes, in twee schetsontwerpen, op 21 oktober aan twee tafels en op het winkelplein.

TOETSVRAAG

Sluiten de variant en later het omgevingsplan een evenemententerrein en een attractiepark in Park Vechtrand uit?

V9

HET PLAN

Niet hoger bouwen dan 14 meter: maximaal vier woonlagen

WAT WIJ VRAGEN

In Vechtrand komt geen gebouw hoger dan 14 meter, maximaal vier woonlagen. Dat is de hoogte van het appartementengebouw tegenover de Plus in Berkum. Hoogbouw past wel in de Ceintuurbaanzone, passend bij de bebouwing ter plaatse.

WAAROM

Hoogbouw is een van de grootste zorgen over het karakter van Berkum. Op 15 september noemden negen van de elf tafels het dorpse karakter, hoogbouw en de massaliteit als zorg. Veel inwoners vragen om ten hoogste vier lagen, geen hoogbouw langs de Nieuwe Vecht en bij oliemolen De Passiebloem. Die ideeën staan als bouwsteen in hoofdstuk 7.

TOETSVRAAG

Hoe hoog is het hoogste gebouw in deze variant buiten de Ceintuurbaanzone, en blijft dat binnen de 14 meter?

V10

HET PLAN

Berkum moet Berkum blijven: wonen, leven, saamhorigheid

WAT WIJ VRAGEN

Berkum blijft een rustig dorp waar het fijn wonen is. Inwoners vulden zelf in wat dat betekent: rust, ruimte, mensen die elkaar kennen en groeten, wandelen in het groen. Om dat toetsbaar te maken, vragen wij om een nulmeting van verkeer, geluid en licht in de bestaande straten van Berkum, voordat de bouw begint. Na de oplevering van elke fase wordt die meting herhaald. Door Vechtpoort mogen verkeer, geluid en licht in Berkum niet toenemen.

WAAROM

Op 15 september noemden negen van de elf tafels het dorpse karakter, hoogbouw en de massaliteit als zorg. Op de kaartjes ging het 22 keer over dorps karakter en schaal en 15 keer over rust, privacy en overlast. Inwoners vrezen "een tweede Stadshagen". Meer daarover staat in paragraaf 3.4.

TOETSVRAAG

Ligt of komt er een nulmeting van verkeer, geluid en licht in Berkum, en blijven die na elke bouwfase op hetzelfde niveau?

6.4 De bouw: hoe er gebouwd wordt

V2

DE BOUW

Eerst de ontsluitingsweg, dan pas de eerste paal

WAT WIJ VRAGEN

De nieuwe ontsluitingsweg is klaar en in gebruik voordat het bouwrijp maken begint. Pas dan gaat de eerste paal de grond in. Eerst de ontsluitingsweg, dan bouwen en dan pas wonen.

WAAROM

Inwoners vrezen dat Berkum jarenlang de toegangsweg wordt als er eerst gebouwd wordt en de weg later komt. Een tafel op 1 oktober vergeleek het met Dubai: eerst bouwen, dan pas wegen, dan ontstaan er opstoppingen en verkeersoverlast. Het kwam terug op de kaartjes, in de schriftelijke reacties en op het winkelplein.

TOETSVRAAG

Staat in de planning van deze variant dat de ontsluitingsweg klaar en in gebruik is voordat het bouwrijp maken begint?

V3

DE BOUW

Geen bouw- of sluipverkeer door Berkum of langs de Kuyerhuislaan

WAT WIJ VRAGEN

Bouwverkeer rijdt niet door Berkum en niet over de Kuyerhuislaan, ook niet bij het bouwrijp maken. En als de wijk klaar is, rijden bewoners van Vechtpoort niet door Berkum of over de Kuyerhuislaan, ook niet als sluiproute. V1 gaat over de wegen in het ontwerp. V3 gaat over het verkeer in de praktijk.

WAAROM

Op papier kwam het bouwverkeer veelvuldig ter sprake. In de schriftelijke reacties kwam het ongeveer vijftien keer terug, vaak in scherpe woorden (hoofdstuk 3). Inwoners vroegen om een berekening van het aantal vrachtwagens, vóór de keuze voor een variant.

TOETSVRAAG

Welke routes neemt het bouwverkeer en later het verkeer van bewoners, en hoe wordt afgedwongen dat Berkum en de Kuyerhuislaan erbuiten blijven? Is het aantal vrachtwagenbewegingen berekend?

In hoofdstuk 9 vragen wij college en raad om bij elke voorwaarde te laten weten wat zij ermee doen, op de momenten uit de tabel in paragraaf 6.1.

/ 7. Bouwstenen voor het ontwerp /

Een bouwsteen is een idee of schetsontwerp van inwoners dat de ontwerpers kunnen gebruiken bij het uitwerken van de varianten. Dit hoofdstuk bevat alle ideeën en suggesties die inwoners inbrachten, per thema, in dezelfde volgorde als hoofdstuk 3. Samen zijn het er 228.

Wij tonen elk idee. Ook een idee dat maar één keer is genoemd, staat erin. Wij hebben de ideeën niet getoetst aan wat de gemeente al heeft besloten. Het afwegen is aan college en raad; goede argumenten kunnen hen op een ander idee brengen. Sommige ideeën spreken elkaar tegen. Zo laten ze zien waar keuzes liggen. Die keuzes staan in hoofdstuk 5.

Zo leest u de tabellen. In de kolom "Waar het vandaan komt" ziet u waar een idee is ingebracht:

- Een nummer als #117 is een bijdrage in ID-Flux: een kaartje van 15 september of een reactie op het platform.
- Een nummer als T01-027 is een bijdrage aan de tafels van 1 oktober. T01-158 tot en met T01-176 komen van de online tafel.
- "21 okt 3B" is tafel 3B op 21 oktober.
- Verkeer 1, Natuur 2 en Berkum wordt Groter zijn de schetsontwerpen van het Berkumberaad op 6 november. Tussen haakjes staat hoeveel stickers het idee daar kreeg.
- Winkelplein verwijst naar de gesprekken op 31 oktober. Een paragraafnummer verwijst naar het thema in hoofdstuk 3, waar het idee al staat.

Alle nummers zijn terug te vinden in bijlage B. Raakt een idee een voorwaarde uit hoofdstuk 6, dan staat die in de laatste kolom.

7.1 Verkeer en bereikbaarheid

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
De ontsluiting van Vechtpoort buiten Berkum om	#18, #29, #236, #263, #271, #290, #291, #298, #301, #339, #349; zeven van de tien tafels op 1 okt; winkelplein; T01-004, T01-029, T01-030, T01-031, T01-091, T01-158	V1
De brug over de Nieuwe Vecht tussen de Campherbeeklaan en de Kuyerhuislaan alleen voor fietsers en wandelaars, geen autobrug	#271, #287, #288, #289, #313, #337; Verkeer 1 (5 stickers); 21 okt 3B (twee keer)	V1
Alleen de bewoners van de Kuyerhuislaan krijgen met de auto toegang tot Berkum, zodat zij met de auto verbonden blijven met Berkum, bijvoorbeeld met een pasje en een poller	T01-013, T01-024	V1
Vechtpoort 1 en Berkum alleen verbonden voor fietsers en wandelaars, geen auto's. Voor die verbinding één of twee brugjes over de Nieuwe Vecht	T01-049, T01-062	V1
Geen nieuwe autobrug bij de Erasmuslaan, hooguit een brug voor fiets en voet	Verkeer 2	V1
Een andere ontsluiting voor Berkum zelf, niet via de Campherbeeklaan, goed voor auto's en fietsers	21 okt 3A, 3B (drie keer)	V1
Een andere autoroute met een nieuwe grote brug in plaats van de Campherbeeklaan	21 okt 3B	V1
Route: een ontsluitingsweg van de Ceintuurbaan langs het spoor naar de N340, met een paar aansluitingen de wijk in	Verkeer 1 (1 sticker); T01-002, T01-017, T01-018, T01-020	
Route: vanuit het midden van de wijk naar het noorden, met een brug naast de spoorbrug. Geen weg langs het spoor, want die kost eeuwenoude bomen en natuur	Online tafel; 21 okt 1A	
Route: een rondweg vanaf Wijthmen door Vechtpoort 2, onder het spoor door naar de Hessenweg. Die haalt ook verkeer van de Ceintuurbaan	Verkeer 2 (1 sticker); Berkum wordt Groter	

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Route: een brug over de Vecht naar de Hessenweg, zonder doorsteek, of een ontsluiting via de Poppenallee en de Hessenweg	#299; T01-007, T01-008, T01-027	
Route: een tunnel onder de Vecht door, aangesloten op de Hessenweg	T01-161, T01-162, T01-168	
Route: een ontsluiting via Hessenpoort	T01-006	
Route: een nieuwe rondweg die de N35 en de N340 verbindt, zodat verkeer om Berkum heen rijdt	#341; T01-003	
Route: een goede ontsluiting naar de Ceintuurbaan, met een betere aansluiting voor De Vrolijkheid	#141, #197	
Meer wegen naar het noorden in plaats van de drie die Berkum nu heeft	#59	
Een echte doorgaande weg richting het centrum en richting de Hessenweg	#68	
De Ceintuurbaan ondertunnelen, of een tunnel onder het spoor door	paragraaf 3.1; Verkeer 2; T01-010, T01-019	
Een ondergrondse metro	T01-011	
Een nieuwe weg berekend op uitwijkverkeer bij file op de A28	Verkeer 1	
Een ontsluiting die niet alleen over auto's gaat, maar ook over fietsers, wandelaars en sporters	21 okt 2B, 3A	
Het verkeer rond het wijkcentrum herzien en de verkeersafwikkeling verbeteren	21 okt 3B	
De Kranenburgweg vervangen door een andere weg, zodat het daar meer woongebied wordt	#330	
Een station aan de spoorlijn tussen Zwolle en Meppel, bij Vechtpoort, bij Herfte of waar de twee spoorlijnen samenkomen, ook voor Berkum. Met een station is een minder zware ontsluiting nodig	#112, #130, #144, #171, #181, #299, #302, #332; 21 okt 2B, 3B (drie keer); op alle drie de avonden; T01-012, T01-114, T01-123, T01-124, T01-125, T01-160	
Een busverbinding door de nieuwe wijk en Berkum naar het station en de Ceintuurbaan, ook in het weekend	Online tafel; #126, #152, #275, #302; 21 okt 2A, 2B, 3B; winkelplein; T01-044, T01-060	
Bussen op tijd laten rijden	#91	
Vrijliggende fiets- en wandelpaden die door de hele wijk slingeren, los van de auto, en genoeg fietspaden	Verkeer 1; #179, #180, #204, #308; 21 okt 1B, 2B, 3A (twee keer), 3B	
Een heel fietsvriendelijke wijk, met fietsstraten	T01-001, T01-015	
Goed verlichte fietspaden van Vechtpoort 1 naar de Ceintuurbaan	T01-016	
Bij de spoorbrug ook een brug voor voetgangers, zodat je het rondje kunt wandelen	T01-014	
Een fietsbrug halverwege tussen Berkum en Dalfsen	T01-119	
Tussen de Verlaten inrichten als fiets- en wandelroute: meer bestemmingsverkeer, breder voor recreatie, geen hoogbouw	T01-009, T01-096	
Veilige fietsroutes naar scholen	#2, #121; T01-128	
Meer fietspaden van de wijk naar de binnenstad, ook door Park Vechtrand. Het Roodhuizerpad is te smal	Verkeer 2	
De Kuyerhuislaan als fietsstraat, de auto te gast	#117	
De Kuyerhuislaan intact laten als ruime laan	#62	

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
De Sorghvlietweg blijft een fietspad. Meet de drukte op de Herfterlaan	Online tafel	
Op de weg langs de Vecht alleen bestemmingsverkeer, afgedwongen met een poller	Verkeer 2	
Autoluwe straten met groene parkeerhubs, met deelauto's, deelfietsen en OV-fietsen	#6, #192, #193; T01-042	
Voldoende parkeren in de wijk, met garages of kelders onder appartementen	Verkeer 1; Verkeer 2	
De parkeerfunctie in Berkum versterken	#190	
Een veilige verkeersinrichting vanaf de start: verkeersvrije zones, drempels, overzichtelijke kruispunten	#259	
Een plan voor het landbouwverkeer	Verkeer 2 (open vraag)	
Een waterweg en doorvaart van de Nieuwe Vecht naar de binnenstad	#193; Verkeer 2	

7.2 Groen, natuur en water

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Eerst een natuurontwikkelplan, zoals in Harculo, naast het ruimtelijk plan, en dan pas de woningen. Eerst groenzones, landschap en water intekenen, daarna de woonkernen	Natuur 1 (3 stickers); 21 okt 1A (vier keer); T01-080	V4
Natuur, landschap, klimaatadaptatie en biodiversiteit als leidend principe	21 okt 1B (drie keer)	V4
Een brede, aaneengesloten groenblauwe zone langs de Nieuwe Vecht, robuust genoeg voor de dieren die er nu leven	#28, #114, #203; Natuur 1 (10 stickers); 21 okt 1A (drie keer); T01-071, T01-077	V5
Minstens 250 meter natuurstrook langs de Nieuwe Vecht	paragraaf 3.2; T01-147, T01-153	V5
De zone in Vechtdalstijl: natuurlijke, schuin aflopende oevers, bloemrijk grasland, bomen en hagen. Echte natuur, geen aangeharkt stadsparkje, en koeien die blijven grazen	Reactie in de Flux van het Berkumberaad; #114; T01-070, T01-076	V5
De groene zone tussen de wijken vastleggen in een bestemmingsplan	#249	V5
Een ruime groene schil om de wijken en kernen	T01-092	
Een groenbuffer tussen de Kuyerhuislaan en Wijthmen	T01-144	
Een groenstrook tussen de Ceintuurbaan en Vechtrand	T01-136	
Een recreatieve strook houden: groen om te wandelen en te fietsen langs de Nieuwe Vecht, bij Tussen de Verlaten, voor Berkumers, nieuwe bewoners, studenten die erlangs fietsen en wie een rondje Zwolle maakt	T01-121, T01-127	V5
Een groene buffer langs Tussen de Verlaten en de Maatgravenweg van minstens 100 meter	#15, #315	
Een groenstrook tussen Berkum en de nieuwbouw, zoals het Vechtlusterbos	#169, #205, #358; T01-140	V5
Een groene ring om Berkum: de groene Vechtoever verbinden met een strook langs de Nieuwe Vecht tot het bos bij de Helmhorst	21 okt 1A; paragraaf 3.2	V5
De nieuwe groenstrook goed beheren	21 okt 1A	
De Nieuwe Vecht verbreden en herstellen, met nieuwe natuur en een groene corridor van bomen en struiken	Natuur 1; Natuur 2; #193; 21 okt 1B (drie keer)	V5 V6

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
De oude Vechtarm uitdiepen tot een wetland, voor waterberging en weidevogels	Natuur 2 (7 stickers)	V6
Het laagste punt bewaren als overloopgebied	paragraaf 3.2; T01-111	V6
Een waterbuffer voor natte en droge periodes	#168, #299, #302	V6
Waterpartijen en ruimte om regenwater op te vangen	#265	V6
Waterberging en recreatie combineren	T01-067	V6
Vervuiling van de Vecht voorkomen, door het riool en de afvoer van regenwater van nieuwe wegen	T01-082, T01-094	
Een veilige afstand van ongeveer 50 meter tot de dijken	T01-104	
Een veilige afstand tussen de woningen en het spoor, vanwege het vervoer van chemische stoffen	T01-110	
Wonen met het water: wadi's, waterwoningen langs de weteringen, wonen op terpen	#353; Natuur 2; 21 okt 1A (twee keer); T01-097	
Niet bouwen in de natte weteringen	21 okt 1A	V6
Alle landbouwgrond wordt natuur en wonen, met het oog op klimaatadaptatie	21 okt 1B (twee keer)	
Groen, recreatie en wonen samen	21 okt 1A	
Het Natura 2000-gebied langs de Vecht ongemoeid laten	Natuur 2; T01-156, T01-169	
Een veilige zone en dijk bij de Kolk van Koezen	#110; T01-040	
Een ecologische verbinding van de Helmhorst naar De Horte en landgoed Mataram, richting Wijthmen en de Vecht	#57; Natuur 1; T01-068	
De groenzones verbinden, voor de dieren in de Helmhorst, de Vecht en de Westerveldse Aa	#220	
Corridors voor reeën en ander wild behouden	Natuur 1; T01-068, T01-069	
Rust- en stiltegebieden voor dieren, met aandacht voor de slaapplaats van de spreeuwen in het olifantengras	Natuur 1; online tafel; #19	
Het olifantengras (miscanthus) behouden, ook om CO2 op te vangen	21 okt 3B; T01-120	
Park Vechtrand natuurlijk en rustig. Geen evenemententerrein, geen pretpark, geen Dinoland	Natuur 1; Natuur 2; #87, #223, #268; 21 okt 2A (twee keer), 2B (twee keer); winkelplein; T01-142, T01-150, T01-155	V8
Park Vechtrand op een andere plek: de bebouwing van de Ceintuurbaanzone doortrekken naar waar nu het park gepland is, zodat er minder woningen in Vechtpoort komen	21 okt 1A (twee keer)	
Bestaande bomen en bos behouden, zeker de oude bomen, het bosje midden aan de Kuyerhuislaan, het Roodhuizerpad en de Helmhorst. Ontwerp vanuit wat er staat, niet vanaf een kale kavel	Natuur 1 (3 stickers); online tafel; #219, #324; 21 okt 1A, 1B (twee keer); winkelplein; T01-065, T01-078, T01-159	
Veel bomen planten en minder maaien	#76, #170	
Nieuwe, klimaatvriendelijke beplanting	T01-066	
Veel groen in de nieuwe wijk, met wandelroutes, bosstroken en sloten	#13, #150, #170, #180, #350; winkelplein; T01-034, T01-054, T01-073, T01-081	
Bomen en beplanting als natuurlijk filter voor zon, lucht, water en geluid	#259	
Weinig lichtvervuiling en veel schaduw	#42, #192, #311	V10
Klimaatbestendig bouwen	#142, #265	

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Het verlies aan stedelijk groen compenseren, met het oog op de Europese natuurherstelverordening	#21	
Het lange uitzicht behouden	T01-122	
Stikstofarm bouwen, daar rekening mee houden en er creatief over denken	T01-170	
De volkstuincomplexen bij de Maatgravenweg behouden	#314	
De cultuurhistorie van het gebied zichtbaar maken	21 okt 1B	
Moestuinen en bijenkasten	21 okt 2B (twee keer)	

7.3 Wonen en woningbouw

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Woningen voor ouderen uit Berkum, zodat grote huizen vrijkomen voor jonge gezinnen	#84, #96, #120, #128, #216, #254, #293; tien van de elf tafels op 15 sep; T01-036, T01-042	V7
Woningen voor starters en voor de eigen kinderen, betaalbaar	#116, #143, #160, #196, #210, #226, #279, #306, #309; T01-095, T01-131, T01-166	V7
Een knarrenhof of hofjes voor ouderen, eigen woningen aan de grond met een klein stukje tuin	#106, #224, #299; Verkeer 2; 21 okt 2A	V7
Een biologische woongemeenschap of knarrenhof rond het Roodhuizerpad, met een voedselkas	#184; paragraaf 3.3	V7
Grondgebonden seniorenwoningen in laagbouw	#136, #302	V7
Platte bungalows voor ouderen in een parkachtige opzet	#329	V7
Seniorenwoningen met twee slaapkamers, en huurappartementen met een ruim balkon	#240	V7
Levensloopbestendige, duurzame woningen zo dicht mogelijk bij Berkum	#213, #237, #305	V7
Ouderen en starters samen: appartementen met een gedeelde tuin en woonkamer, eventueel met een kindcentrum of speeltuin	#11, #189	V7
Een gebouw met aanleunwoningen zoals Berkumstede, midden in de wijk, gemengd met geschakelde en vrijstaande woningen. Niet segregeren	Online tafel	V7
Gemengd bouwen voor elke doelgroep, geen eentonigheid	#82, #85, #147; T01-131, T01-134	
Bouw zoals Berkum nu is: kleine, niet te grote woonkernen, afgestemd op de woonwensen van senioren in Berkum	21 okt 3B (twee keer)	V7
Kleine woonkernen rond de bestaande boerderijen, op de hogere grond bij het Roodhuizerpad	Natuur 2; T01-098	
Verspreide woningen in kleine clusters tussen de weteringen	Natuur 2	
Grondgebonden woningen met een tuin	#319, #344	
Ruimte voor grondgebonden woningen met veel groen en water, ook voor starters, met Breezicht Noord als voorbeeld. Volgens een makelaar aan tafel verkopen die veel beter dan etages en flats	T01-095	
Grondgebonden woningen financieel haalbaar maken	T01-113	
Een tuindorp met vooral laagbouw	T01-099	
Grondgebonden huurwoningen	21 okt 3B	

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Flexwoningen, die later in tweeën te splitsen zijn	21 okt 3B	
Voorrang voor wie een band heeft met Berkum of Zwolle, in vier stappen: binding met Berkum, werk in Zwolle, Zwolse doorstromers, de rest	#278, #354; paragraaf 3.3; T01-056, T01-101	
Woningen voor Zwollenaren en niet voor de Randstad	#222, #350	
Een verdeling van 50 procent sociaal, 40 procent middelduur en 10 procent duur, met sociale huur	#276	
Woningen ook voor wie geen hoog inkomen heeft	#125, #231; T01-115, T01-166	
Woningen voor woningzoekenden	T01-145	
Tiny houses voor starters	#350	
Eerst de woonbehoefte in Berkum peilen en de woningen daarop afstemmen. Een inwoner vroeg het al na bij 51 woningen	21 okt 3B (twee keer); paragraaf 3.3	V7
Duurzaam, energieneutraal en ecologisch bouwen	#51, #156, #177, #235; T01-036	
Experimenteel en CO2-afvangend bouwen, met begroeiing en beplanting	T01-102	
Leegstaande kantoren ombouwen tot appartementen voor ouderen	#332	
Ruimte voor asielzoekers	#274	

7.4 Leefbaarheid en dorps karakter

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Vechtpoort en Berkum blijven twee wijken, zodat Berkum zijn eigen karakter houdt	Verkeer 1 (8 stickers)	
Vechtpoort als aanvulling op Berkum: samen één groter dorp	Berkum wordt Groter	
Een nieuwe wijk met eigen voorzieningen en verenigingen, die niet op Berkum leunt	#255, #296	
Meerdere kleine kernen en hofjes in plaats van één grote wijk	paragraaf 3.4; Natuur 2; T01-050, T01-064, T01-075	
Het dorpse gevoel opnieuw maken in de nieuwe wijk	Online tafel	
Het dorpse karakter behouden: rust, ruimte, mensen kennen elkaar en groeten elkaar	T01-063, T01-074	
Eén dorpscentrum in en om Herfte	T01-072	
Een ruime opzet met brede straten en lanen, zoals Berkum nu is	#148, #209, #296; T01-130, T01-135	
Een centraal park of ontmoetingsplek in de overgang tussen oud en nieuw	#259; T01-033, T01-036, T01-048	
Een eigen wijkvereniging voor Vechtpoort die vanaf het begin samenwerkt met Wijkvereniging Berkum	paragraaf 3.4; #259; T01-052, T01-061	
Samen kunst, cultuur en evenementen maken, met oude en nieuwe bewoners	#259	
Bestaande ondernemers en voorzieningen een sleutelrol geven bij de aanleg van de wijk	#259	
Sociale veiligheid in het ontwerp: goede verlichting, overzichtelijk groen, het Politiekeurmerk Veilig Wonen, buurtnetwerken	#259	
De rust en de privacy bewaren van wie aan de rand woont	#28, #115; T01-079	V10
Geluidsoverlast beperken	T01-085, T01-086, T01-093	V10

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Rekening houden met laagvliegende vliegtuigen boven Vechtpoort 2 als vliegveld Lelystad opengaat	T01-176	

7.5 Voorzieningen

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Een cluster van voorzieningen net over de Nieuwe Vecht, voor Berkum en Vechtpoort samen: wijkcentrum, Berkumstede, sport, gezondheidscentrum, bibliotheek. De ruimte die in Berkum vrijkomt, is voor wat Berkum zelf wil	Berkum wordt Groter (4 stickers)	
Voorzieningen die meegroeien met de wijk, passend bij de groei van Vechtpoort en bij Berkum, zodat Berkum de eerste jaren niet alles hoeft op te vangen. Nieuwe voorzieningen zoals zorg en sport	#217, #228, #336; 21 okt 2A (twee keer); T01-035, T01-044, T01-047	
Een school of gezondheidscentrum dat Berkum en Vechtpoort samen gebruiken	paragraaf 3.5	
Een basisschool	21 okt 2A (twee keer), 2B (twee keer)	
Een gezondheidscentrum	21 okt 2A (twee keer), 2B	
Scholen, buitenschoolse opvang en kinderdagverblijven in de nieuwe wijk	#228	
Een school met een eigen concept naast de Duyvencamp en de Campherbeek, of een gezamenlijk nieuw schoolgebouw	#10	
Een huisarts en een apotheek in de nieuwe wijk	Online tafel; #49, #347; 21 okt 2B (twee keer)	
Een groter winkelcentrum in Berkum, met een apotheek	#246; winkelplein	
Een nieuw klein winkelcentrum met ontmoetingsruimte, of kleine winkels rond een plein	#254, #275; 21 okt 2A (twee keer)	
Het winkelcentrum van Berkum versterken. Het winkelcentrum moet blijven	21 okt 3B; T01-139	
Een fietsenmaker	21 okt 2A (drie keer)	
Een nieuw centrum dat de wijkfunctie versterkt: supermarkt, huisarts, tandarts, fysiotherapeut	#188	
Voorzieningen in Vechtpoort vullen die van Berkum aan en vervangen ze niet. Bijvoorbeeld een tennisclub en geen voetbalclub	T01-060	
Een eigen supermarkt in de nieuwbouw	#344; T01-055	
Winkels in verhouding tot de groei	#213, #238; T01-103	
Een slager	Winkelplein	
Een nieuw wijkgebouw voor een grote wijkvereniging. Het wijkcentrum is nu te klein	#181; 21 okt 2B (twee keer)	
Ruimte voor ontmoeting, kunst, cultuur en een bibliotheek	#27, #165; 21 okt 2B (twee keer); winkelplein	
Een gezellige kroeg en horeca	21 okt 2A (twee keer), 2B (twee keer)	
Horeca aan de overkant, bereikbaar via de spoorbrug	21 okt 3A	
Een toegankelijk café of koffiehoek, ook voor kinderen	Winkelplein	
Voor jongeren: een ontmoetingsplek met jongerenwerk en ruimte voor huiswerk	#5	
Een openbaar sportveld zoals een Cruyff Court, ook voor scholen en verenigingen	#4	
Een pumptrack, crossbaan of skatepark	#3, #5, #259	

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Natuurlijke speelplekken en behoud of uitbreiding van speeltuinen	#7, #170, #191, #344; 21 okt 2B (drie keer); winkelplein	
Een brede bosstrook met een belevenispad om te ravotten en hutten te bouwen	#8, #9	
Een mini-voedselbos voor kinderen, met een plek voor koffie	#7	
Een kernteam van inwoners dat meedenkt over sport, beweging en ontspanning	#2	
Zorg voor ouderen en buurtzorg in de wijk	#91, #191, #266	
Een strandje bij de Berkumerkolk met voorzieningen, en meer recreatie op en aan het water	#168, #187; 21 okt 2B	
Watersport ontwikkelen met al het water in de buurt	21 okt 2B, 3A	
Het haventje erbij betrekken	21 okt 3A	
Een mooi aangelegd park	#299	

7.6 Schaal en bouwhoogte

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Niet hoger dan de Peperbus, zoals in Zwolle de gewoonte is	Reactie in de Flux van het Berkumberaad	V9
Tegenover bestaande woningen dezelfde bouwhoogte	Reactie in de Flux van het Berkumberaad; T01-157	V9
Ten hoogste vier lagen, of de hoogte van de Berkumse woonwijken	#129, #209, #319; winkelplein (4 tot 5 lagen); paragraaf 3.6	V9
Ten hoogste drie lagen	#344	V9
Ten hoogste vijf verdiepingen	T01-175	V9
Geen hoogbouw en geen flats, ook niet in de natuur- en randzone. Bouwen in en met de natuur, niet de hoogte in	T01-058, T01-105, T01-112, T01-151, T01-152	V9
Tegen Berkum aan laagbouw, ruim en landelijk, geen dichte bebouwing. Aansluitend op Berkum en bij Tussen de Verlaten dezelfde soort bebouwing	T01-080, T01-138, T01-141	V9
Geen hoogbouw langs de Nieuwe Vecht	#53, #63, #82	V9
Geen hoogbouw bij oliemolen De Passiebloem en geen aantasting van de molenbiotoop	21 okt 1A	V9
Hoger bouwen alleen op een paar plekken waar het niemand hindert, zoals langs het spoor	paragraaf 3.6; T01-129	
In de Ceintuurbaanzone kan hogere bebouwing wel	Berkum wordt Groter	
Het zwaartepunt van de woningen in Vechtpoort 2, met een eigen ontsluiting via de Hessenweg: een Nieuw Zwollerkerspel	Berkum wordt Groter (9 stickers); Verkeer 2; Natuur 1; 21 okt 1A (twee keer), 1B; T01-167	
Vechtpoort 1 grotendeels groen, met hooguit kleinschalige woningen die in de natuur passen	Berkum wordt Groter; Natuur 1; T01-167	
Alleen bouwen in Vechtpoort 2. Vechtpoort 2 meer bij Herfte betrekken en niet bij Berkum	T01-027, T01-028	
Herfte als plek met een hogere concentratie woningen, want daar is al wat gaande	T01-100	
Woningen in beide delen, maar veel minder in Vechtpoort 1	Natuur 1	

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Ten hoogste 500 tot 750 woningen in Vechtpoort 1	#297, #300	
1.500 in plaats van 3.000	#203	
Een beperkt aantal woningen, laagbouw, veel groen, water en rust: zo ontstaat een dorps en speels karakter. Niet te veel woningen, zodat ook de winkels kleinschalig kunnen blijven	T01-045, T01-051, T01-103	
Vechtpoort niet bebouwen	T01-146	
Eerst kijken wat in het landschap past en dan pas een aantal noemen. Redeneren vanuit de draagkracht van het landschap en het karakter van Berkum, en de openheid van het gebied meewegen	#20, #41; Flux van het Berkumberaad; 21 okt 1A	
Een realistisch aantal, zodat de voorzieningen op peil blijven	#210	
Rustig bouwen en de wijk natuurlijk laten groeien	#257	
Een zelfstandige wijk op een andere plek, zoals Stadshagen	#255, #281	
Andere locaties bekijken, zoals het terrein van de voormalige Tourist	#321, #334; T01-165, T01-174	

7.7 Fasering en bouwperiode

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
De ontsluitingsweg klaar en in gebruik voordat het bouwrijp maken begint	#218, #268, #290, #301, #349; winkelplein; T01-107	V2
Geen bouwverkeer door Berkum en niet door Herfte, ook niet bij het bouwrijp maken	#135, #218, #298, #301; T01-005	V3
Eerst het landschap en het water aanleggen, dan de woningen	paragraaf 3.7	V4
Bouwen in fasen, met bij elke fase de vraag of de volgende nog nodig is. Niet alles in één keer, het mag ook verspreid over 25 jaar	Online tafel; Berkum wordt Groter; #322; T01-117	
Een demografisch plan, zodat er niet voor leegstand gebouwd wordt	Natuur 1; #322	
Een berekening van het aantal vrachtwagens voor bouwrijp maken en bouwen	#218	V2 V3
Bouwmethoden met minder geluid dan heien	#25	
Het werk aan de dijken combineren met de aanleg van de nieuwe wijk	21 okt 3A	
Vooraf garanties over verkeer, voorzieningen, natuur, waterveiligheid en het dorpse karakter	#335	

7.8 Berkum versterken

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Een energiepositieve nieuwe wijk die ook Berkum van groene en goedkope stroom voorziet, met gekoppelde energiesystemen	#186; 21 okt 3A (twee keer)	
Een vernieuwd sportgebouw en meer voetbalvelden, voor Berkum en Vechtpoort samen	#299; 21 okt 3A (twee keer), 3B (twee keer)	
Sport en recreatie samen uitdenken, bijvoorbeeld op de Oosterenk	21 okt 3B	
De Boerendanserdijk herinrichten, met snelheidsremmers en een veilige oversteek voor fietsers	#277, #278; 21 okt 2B (twee keer)	
Het voetbalveld verplaatsen naar Park Vechtrand en op de plek van het voetbal-veld woningen bouwen	T01-137	
Een andere route dan de Campherbeeklaan, waar ook het bestaande Berkum beter van wordt	21 okt 3A, 3B	V1
De omgeving van de Vecht en de kolk opknappen	#54	
Het winkelcentrum en het openbaar vervoer in Berkum versterken	21 okt 3B; #302	
Gezamenlijke voorzieningen: nieuw versterkt oud	#187	
Meer controle op de snelheid in de wijk	#91	
Meer groenonderhoud	#91	

7.9 Over alle thema's heen: hoe je het samen doet

Idee	Waar het vandaan komt	Raakt voorwaarde
Samen een integrale dorpsvisie maken als vertrekpunt voor de ruimtelijke ontwikkeling	Berkum wordt Groter (2 stickers)	
Eerst duidelijkheid over de ontsluiting, dan met omwonenden in gesprek vanuit "samen ontwikkelen"	#348	V1 V2
De inrichting uitwerken met bewoners, en blijven meedenken	#28, #249, #294; 21 okt 3A	
Goed en breed onderzoek: waar past het voor iedereen, en wat betekent het voor de omwo-nenden bij elke ontwikkeling	21 okt 3A (drie keer)	
Nieuw denken: zoeken naar én-én-oplossingen	21 okt 3B	
Draagvlak opbouwen: burgers meenemen en eerlijk zijn	#323	
Voorbeelden laten zien van woningen die passen in het gebied	#38, #297	
Betere en duidelijkere informatie	#43	
Toetsen met een bestaand kader, zoals de Groene en Gezonde Maatlat van Hardenberg of de Positief Gezonde Leefomgeving van Positief Gezond IJsselland	#1, #12	

/ 8. Ons aanbod /

Berkum vraagt niet alleen, Berkum biedt ook veel aan. Een gebiedsontwikkeling van deze omvang lukt beter met inwoners die meedenken dan met inwoners die tegenover de gemeente staan. Dit hoofdstuk beschrijft wat de wijkvereniging en de inwoners van Berkum inbrengen en wat de wijkvereniging zelf oppakt.

8.1 Betrokken inwoners en een bereik dat de gemeente zelf niet heeft

De Stem van Berkum liet zien hoeveel inwoners willen meedenken. Ruim 140 mensen meldden zich aan, ruim 90 voor één of meer bijeenkomsten en 22 voor alle vier. Op het platform deden 192 mensen mee. Samen leverden zij ruim 750 punten van inbreng.

Die betrokkenheid rust op een netwerk dat de wijkvereniging in jaren heeft opgebouwd. Ons wijkblad De Berkumer valt elke maand huis-aan-huis in de bus. Onze nieuwsbrief gaat naar ongeveer 1.100 leden en onze WhatsApp-groep telt 660 deelnemers. Ook omwonenden in Herfte, Veldhoek, aan de Kuyerhuislaan en in Wijthmen weten ons te vinden. En waar een uitnodiging niet genoeg is, gaan onze vrijwilligers de straat op, zoals op het winkelplein. Dat bereik bieden wij aan: om inwoners uit te nodigen, op de hoogte te houden en te laten meedoen, ook in de inwonerparticipatie die de gemeente op 11 januari over de varianten begint.

8.2 Lokale kennis van het gebied, de bewoners, de cultuur en de historie

Inwoners kennen Vechtrand als geen ander. Zij weten waar het water staat na een flinke bui, waar de reeën lopen en waar de spreeuwen slapen. Zij weten welke straten nu al sluiproute zijn en waar kinderen oversteken naar school. Dat bleek op elke avond: de gesprekken gingen niet over Vechtrand in het algemeen, maar over deze straat en die brug.

Zij kennen ook de geschiedenis. Berkum hoorde ooit bij Zwollerkerspel en praat al sinds 2010 mee over Vechtpoort. En zij weten wat Berkum zo aantrekkelijk maakt om te wonen: de rust, de ruimte, de verenigingen, buren die elkaar kennen. Een deelnemer zei het zo: “Berkum voelt als een dorp met de voordelen van een stad.” Die kennis bieden wij aan, bij elke stap in het ontwerp. Zo komen problemen eerder op tafel en ontstaan oplossingen die passen bij de plek.

8.3 Een werkend participatie-proces en platform: De Stem van Berkum blijft beschikbaar

Met De Stem van Berkum staat er een proces dat werkt. Inwoners konden meedoen in de zaal, vanuit huis en op het platform. Alle inbreng is openbaar en voor iedereen terug te vinden. Deelnemers waardeerden de aanpak en hadden er vertrouwen in dat hun bijdrage een plek krijgt (hoofdstuk 11).

De wijkvereniging wil inwoners betrokken houden bij alles wat nog komt. Zij biedt aan de community van De Stem van Berkum te blijven beheren, vrijwilligers te leveren voor ontwerpsessies en inwoners te betrekken bij de vele vragen die bij de ontwikkeling van een nieuwe wijk horen. Daarvoor is professionele procesbegeleiding nodig en een open platform waarop alles zichtbaar blijft, zoals nu. Onze voorkeur is om dat te doen met de partners die De Stem van Berkum mogelijk maakten. In paragraaf 9.6 vragen wij de gemeente om hierover met ons in gesprek te gaan.

8.4 Bereidheid om mee te denken, ook bij lastige keuzes

Inwoners van Berkum lieten zien dat zij verder willen gaan dan zorgen uiten. Elke volgende avond schoven zij een stap op: van kansen en zorgen naar voorwaarden en dilemma’s, en ten slotte naar zes eigen schetsontwerpen. Zij maakten keuzes en lieten zien waar zij het oneens zijn (hoofdstuk 5). Die bereidheid geldt ook voor wat nog komt. Ook waar de belangen botsen, zoals bij de ontsluitingsweg of het aantal woningen, wil Berkum meedenken over een oplossing. Wie op de eerste avond binnenkwam met het gevoel “daar gaan we weer”, ging naar huis met hoop. Die betrokkenheid is kostbaar.

8.5 Bereidheid om onze ervaring met participatie te delen

Andere wijken in Zwolle krijgen te maken met dezelfde vragen als Berkum. De wijkvereniging deelt graag wat zij met De Stem van Berkum heeft geleerd: wat werkte, waar het schuurde en wat wij een volgende keer anders zouden doen (hoofdstuk 11). Met andere wijkverenigingen, met inwoners die zelf iets willen organiseren en met de gemeente.

8.6 Bereidheid om kennis en ervaring met energie te delen

Energiecoöperatie Berkum ontwikkelt lokale opwek van duurzame energie. Inwoners kwamen met het idee van een energiepositieve nieuwe wijk die ook Berkum van groene stroom voorziet (paragraaf 7.8). De wijkvereniging en de energiecoöperatie delen graag hun kennis en ervaring als de gemeente de energievoorziening van Vechtrand uitwerkt.

8.7 Wat de wijkvereniging zelf oppakt: de signalen over het bestaande Berkum

Niet alles wat inwoners inbrachten, gaat over Vechtrand. Een deel ging over het Berkum van nu (paragraaf 3.8). Die signalen pakt de wijkvereniging zelf op:

- **Senioren die kleiner willen wonen.** Berkum telt veel senioren. Velen zoeken een kleiner huis, het liefst in Berkum zelf. De wijkvereniging denkt mee en zet zich in voor mogelijkheden om door te stromen, zodat zij in hun eigen dorp kunnen blijven en hun huizen vrijkomen voor gezinnen.
- **Een sterke gemeenschap en een nieuw wijkcentrum.** De wijkvereniging wil de onderlinge band en de betrokkenheid in de wijk verder versterken. Samen met bewoners werkt zij aan een plan voor een nieuw, multifunctioneel wijkcentrum. Duurzaam, en zo opgezet dat het zichzelf kan bedruipen. Ook inwoners vroegen hierom: het wijkcentrum is nu te klein (paragraaf 7.5).
- **Meer groen en moestuinen in de wijk.** De wijkvereniging besteedt aandacht aan het versterken van het groen en aan moestuinen in Berkum.

/ 9. Wat wij vragen /

Dit bod is geen eindpunt. Het is een begin van het gesprek tussen Berkum en de gemeente over Vechtrand. In dit hoofdstuk staat wat wij van college en raad vragen.

Waarom dit bod de moeite waard is. Inwoners van Berkum kwamen aan het begin binnen met wantrouwen: “daar gaan we weer”. Zij gingen naar huis met het gevoel dat zij hun ideeën hebben kunnen delen en dat die ergens landen. Daarmee zijn zij een volwaardige gesprekspartner geworden voor de gemeente. Dat is veel waard in een gebiedsontwikkeling die nog jaren duurt. Het zou zonde zijn als dat weer verloren gaat.

Dit bod helpt de gemeente ook direct. Het bevat voorwaarden met een toetsvraag, zodat college en raad bij elk besluit kunnen nagaan of Berkum is gehoord. Het bevat 228 bouwstenen die de ontwerpers kunnen gebruiken. En het laat eerlijk zien waar inwoners het met elkaar oneens zijn. Wie dat nu meeneemt, voorkomt dat bezwaren pas laat op tafel komen. De gemeente heeft in gesprekken met de wijkvereniging aangegeven dat dit bod meeweegt in de varianten. Hieronder staat wat dat voor ons betekent.

9.1 Toezeggingen: neem de voorwaarden op als uitgangspunt in de vier varianten

Wij vragen het college om de tien voorwaarden uit hoofdstuk 6 op te nemen als uitgangspunt in de vier varianten. Bij voorkeur meteen in de varianten die op 19 januari 2027 aan inwoners worden gepresenteerd. En om toe te zeggen dat de variant die daarna verder wordt uitgewerkt, aan de opgenomen voorwaarden voldoet.

Kan een voorwaarde niet of maar deels worden overgenomen, leg dan uit waarom. Inwoners kunnen een nee begrijpen als zij weten waarom.

9.2 Keuzes: maak de afwegingen uit hoofdstuk 5 zichtbaar

Op een aantal punten zijn inwoners het niet met elkaar eens: waar de ontsluitingsweg moet komen, of het zwaartepunt van de woningen in Vechtpoort 1 of 2 moet liggen en of Berkum en Vechtpoort één geheel worden of twee wijken (hoofdstuk 5). Die keuzes maken college en raad, niet wij.

Wij vragen wel om die keuzes zichtbaar te maken. Laat bij elke variant zien welke keuze erin is gemaakt, met de argumenten erbij. Laat ook zien wat een variant betekent voor het winkelcentrum, de scholen en de verenigingen in Berkum. Pas dan kunnen inwoners een variant goed beoordelen.

9.3 Antwoorden: op de open vragen (zoals het station, Natura 2000, de waterberging en de bouwhoogte)

Inwoners stelden vragen die alleen de gemeente kan beantwoorden. Wij vragen het college om daar antwoord op te geven, zo vroeg mogelijk en in elk geval voordat er een keuze voor een variant wordt gemaakt:

- **Het station.** Komt er een station aan de spoorlijn tussen Zwolle en Meppel, bij Vechtpoort of bij Herfte? Inwoners noemden het op alle avonden, vooral omdat een station de druk op de wegen enorm verlicht.
- **Natura 2000.** Wat betekent het beschermde natuurgebied langs de Vecht voor wat er in Vechtrand kan en welke rol speelt stikstof?
- **De waterberging.** Hoeveel ruimte is er nodig om water te bergen, waar komt die ruimte en hoe blijft die op peil (V6)?
- **De bouwhoogte.** Hoe hoog denkt de gemeente te bouwen, waar, en hoe verhoudt zich dat tot de bestaande woningen in Berkum (V9)?

Wanneer	Wie	Wat
Vóór de inwonersbijeenkomst op 19 januari 2027	Het college	Een eerste schriftelijke reactie op dit bod: per voorwaarde overgenomen, deels of niet, en waarom
Bij de keuze voor een variant in februari 2027	Het college	Per voorwaarde en toetsvraag: hoe de gekozen variant daaraan voldoet
Bij het haalbaarheidsbesluit in juni 2027	Het college	Dezelfde toets voor de uitgewerkte variant, met de planning van de ontsluitingsweg en het bouwverkeer (V2 en V3)
Bij het raadsbesluit in september 2027	De gemeenteraad	De toetsvragen naast het plan, voordat de raad het mandaat geeft

9.4 Een reactie, met data: wie reageert wanneer en in welke vorm

Deelnemers zeiden het zelf: hun vertrouwen hangt af van wat de gemeente met hun inbreng doet (paragraaf 11.4). Daarom vragen wij om een reactie op vaste momenten. Die momenten volgen de lagen uit hoofdstuk 6.

Wij vragen om elke reactie schriftelijk en openbaar te geven. Dan kan de wijkvereniging die delen via De Berkumer, de nieuwsbrief en het platform van De Stem van Berkum. Zo ziet iedere inwoner wat er met zijn inbreng is gedaan.

9.5 Een plek aan tafel tot het mandaat van de raad in september 2027

De wijkvereniging is vertegenwoordigd in de werkgroep Omgeving-Vechtrand van de gemeente. Wij vragen om die plek te behouden tot de raad in september 2027 een besluit neemt. Tot die tijd willen wij de inbreng van inwoners blijven inbrengen en terugkoppelen wat er met dit bod gebeurt.

9.6 Inwoners betrokken houden bij de inrichting van het gebied

Met De Stem van Berkum is een groep inwoners ontstaan die wil meedenken. Na het raadsbesluit begint het eigenlijke ontwerp van de wijk: de straten, het groen, de woningen, de voorzieningen. Juist dan is de kennis van inwoners het meest waard.

Wij vragen de gemeente om inwoners ook bij die inrichting te betrekken, zoals in De Stem van Berkum: in de zaal, online en op een open platform waar alle inbreng zichtbaar blijft. De wijkvereniging biedt daarvoor haar netwerk en haar vrijwilligers aan (paragraaf 8.3). Wij gaan graag met de gemeente in gesprek over hoe wij dat samen kunnen vormgeven.

/ 10. Het proces in het kort /

Doel	Wat wij daarvoor deden
Iedereen kan meedoen	Elke bijeenkomst was in de zaal én online, met dezelfde vragen en dezelfde werkvormen. Wie helemaal niet kon komen, deed mee op het platform ID-Flux, op elk moment en desgewenst anoniem.
Niets gaat verloren	Elke inwoner schreef zijn eigen kaartje. Alle kaartjes zijn overgenomen in ID-Flux, ook wat maar één keer werd gezegd. Elke bijdrage is leesbaar en terug te vinden.
Inwoners gaan over de inhoud	De thema's kwamen uit de inbreng van de eerste avond en niet van de organisatie. Aan tafel gold de regel dat niemand het kaartje van een ander verplaatst. Op de slotavond kozen inwoners zelf welke thema's zij uitwerkten.
Van zorg naar oplossing	Het traject liep in vier stappen: ophalen, verdiepen, wegen en uitwerken. Elke avond bouwde voort op de vorige.

Dit hoofdstuk laat zien hoe De Stem van Berkum is opgezet en waarom. De uitgebreide verantwoording staat in bijlage C, de werkvormen en draaiboeken in bijlage D.

10.1 De doelen en de keuzes die daarbij horen

De opdracht van de wijkvereniging aan ID-Flux was: geef inwoners de kans om mee te denken over deze gebiedsontwikkeling en maak hun gedachten, zorgen en ideeën transparant zichtbaar. Laat de bewoners zelf met concrete oplossingen en voorkeuren komen. Daaruit volgden vier doelen. Bij elk doel hoort een keuze in het ontwerp.

Tussen de avonden door kregen deelnemers terug wat er was opgehaald: in verslagen op de website, in het maandelijkse huis-aan-huisblad De Berkumer en op de slotavond in acht themapagina's. Zo kon iedereen nagaan of zijn inbreng goed was begrepen.

10.2 Vier bijeenkomsten en een doorlopend platform

Alle bijeenkomsten waren in wijkcentrum De Weijenbelt en gelijktijdig online.

15 september: ophalen. Welke kansen en welke zorgen ziet Berkum? Tien tafels in de zaal en één online. De opbrengst: 181 kaartjes en van elke tafel een top drie.

1 oktober: verdiepen. Verkeer, leefbaarheid en wonen. Inwoners werkten staand en zittend rond grote kaarten van het gebied. Zij zetten hun kansen en zorgen op de plek waar die spelen en bespraken wat er nodig is om iets te laten werken.

21 oktober: verdiepen. Voorzieningen, groen en water en de vraag wat Vechtrand Berkum oplevert. Per tafel: mogelijkheden, voorwaarden en dilemma's.

6 november: het Berkumberaad. Inwoners kozen hun thema's, tekenden hun eigen oplossingen en stemden op elkaars schetsontwerpen.

Online meedoen. Wie niet naar De Weijenbelt kon komen, sloot online aan en volgde hetzelfde programma. De online deelnemers zaten aan een eigen tafel met een gespreksleider, kregen dezelfde vragen en werkten met dezelfde werkvorm als de zaal. Op 1 oktober zetten zij hun kansen en zorgen op dezelfde kaart van het gebied, in het online programma Publieke Dialogen. Hun inbreng ging net als die uit de zaal in ID-Flux en telt even zwaar mee.

Daarnaast stond op het platform ID-Flux 'De Stem van Berkum' open, van 15 september tot en met 6 november. Daar kwamen ruim 350 bijdragen samen: de kaartjes uit de zaal, de reacties via de landingspagina en wat inwoners vanuit huis toevoegden. Met de tafels van 1 en 21 oktober, de gesprekken op het winkelplein en de schetsontwerpen van 6 november erbij komt de inbreng op ruim 750 punten, uit zes bronnen. Ze staan allemaal in bijlage B. Op 31 oktober spraken enkele bestuursleden op het winkelplein met inwoners die niet naar de avonden kwamen.

De avonden werden geleid door Margriet Twisterling van ID-Flux en door Ruben Wubbema van Club Disrupt. Aan de tafels in de zaal waren vrijwilligers van de wijkvereniging gespreksleider. Onderzoekers en studenten van De Haagse Hogeschool begeleidden de online tafels.

10.3 Wie meedeed en wie wij minder bereikten

Hoe wij uitnodigden. Via het wijkblad De Berkumer, dat maandelijks huis-aan-huis wordt bezorgd en dus door iedereen in Berkum gelezen kan worden. Via nieuwsbrieven van de wijkvereniging aan haar ongeveer 1.100 leden. Via de WhatsApp-groep van de wijk, met 660 leden. Met posters en flyers met een QR-code in de wijk. En per e-mail aan omwonenden buiten Berkum: in Herfte, Veldhoek, Wijthmen en aan de Kuyerhuislaan.

Wie meedeed. Ruim 140 mensen meldden zich aan. Ruim 90 van hen gaven zich op voor één of meer bijeenkomsten en 22 voor alle vier. De opkomst per avond: ruim 60 op 15 september, ruim 40 op 1 oktober, ruim 20 op 21 oktober en op 6 november 39 inwoners in de zaal en 5 online. Wie onaangemeld binnenliep, is niet geregistreerd. De meeste deelnemers kozen voor de zaal. Per avond deden vier tot zes mensen online mee en zorgden hiermee voor ongeveer 10% extra opkomst.

Wie wij minder bereikten.

- Jongeren en jonge gezinnen. Juist voor hen betekent de nieuwe wijk het meest. Bestuursleden zochten hen op 31 oktober op het winkelplein op. Bijna iedereen wilde praten. Veel van hen hadden nog niet van De Stem van Berkum gehoord.
- Inwoners die tegen bouwen op deze plek zijn en daarom niet wilden meedenken over het hoe.
- Inwoners voor wie het platform een drempel was. Inloggen ging met een cijfercode per e-mail en dat hield een enkeling tegen.
- Online deelnemers op 21 oktober. Door een fout in de uitnodiging was er die avond geen online tafel.
- Inwoners die niet geloven dat meedoen zin heeft. Tijdens de mondelinge enquête op het winkelplein op 31 oktober zeiden meerdere inwoners ronduit: “Het maakt toch niets uit wat we zeggen of willen, de plannen zijn door de gemeente al gesmeed en daar kunnen wij niets meer aan veranderen.”

Waarom de uitkomsten een goed beeld geven. De deelnemers kozen er zelf voor om mee te doen. Zij zijn geen steekproef van Berkum. Toch geven de uitkomsten een betrouwbaar beeld van wat er in Berkum leeft. Dat komt door de manier waarop het traject is opgezet.

- **Iedereen was uitgenodigd.** De uitnodiging ging huis aan huis naar heel Berkum en per e-mail naar de omwonenden. Iedereen kon meedoen, ook zonder lid te zijn van de wijkvereniging.
- **Wie niet kon komen, deed toch mee.** Online, met hetzelfde programma als de zaal, of vanuit huis op het platform, op elk moment.
- **Alles mocht gezegd worden.** Er was geen goed of fout. Zorgen kregen evenveel ruimte als kansen, en ook wie tegen de plannen is, kwam aan het woord. De punten waarover Berkum verdeeld is, staan in hoofdstuk 5.
- **Geen sturing.** De thema’s kwamen uit de inbreng van inwoners, niet van de wijkvereniging, ID-Flux of de gemeente. Niemand verplaatste het kaartje van een ander. Op de slotavond kozen inwoners zelf wat zij uitwerkten.
- **Een opbouw in vier stappen.** Elke avond bouwde voort op wat de vorige had opgehaald: van zorgen en kansen naar voorwaarden en dilemma’s, en ten slotte naar eigen schetsontwerpen. Wie later instapte, kon zien wat er al lag en daarop voortbouwen.
- **Elke bijdrage telt even zwaar.** Wat één keer werd gezegd, staat er net zo goed in als wat vaak terugkwam. Alles is terug te vinden in bijlage B.

De uitkomsten laten zien wat er leeft en welke argumenten er zijn. Zij zeggen niet hoeveel procent van Berkum iets vindt.

Hoe deelnemers het waardeerden. Deelnemers in de zaal vonden dat zij hun gedachten goed konden delen: op alle avonden gemiddeld 4,3 tot 4,5 op een schaal van 5. Na het Berkumberaad gaven invullers gemiddeld een 4,5 op de vraag of dit bod een zinvol advies aan de gemeente kan zijn. Het laagst scoorde steeds de vraag of de zaal een beeld kreeg van wat de online deelnemers vonden. Hoofdstuk 11 gaat hier verder op in.

10.4 Onafhankelijkheid en financiering

De Stem van Berkum is een initiatief van Wijkvereniging Berkum en staat los van de participatie die de gemeente zelf organiseert. Het traject van de gemeente stond onder zo’n tijdsdruk dat er onvoldoende tijd en ruimte was voor inwoners van Berkum om in een vroeg stadium mee te denken en mee te praten. Het bestuur van de wijkvereniging zit wel in de werkgroep Omgeving-Vechtrand. Daar kan het alleen namens de inwoners spreken als het eerst weet wat zij vinden. Daarom organiseerden wij De Stem van Berkum.

- De wijkvereniging is opdrachtgever en eigenaar van het proces en van dit bod.
- De gemeente had geen zeggenschap over de inhoud en geen invloed op wat is opgenomen of weggelaten.
- Alle inbreng is openbaar en terug te vinden in bijlage B.
- ID-Flux ontwierp en begeleidde het proces. De keuze van de voorwaarden in dit bod is van het bestuur van de wijkvereniging.

Wie betaalde. De Stem van Berkum is betaald door Wijkvereniging Berkum, met een bijdrage van de gemeente Zwolle en van de Vrienden van Berkum. ID-Flux en Club Disrupt investeerden daarnaast eigen uren om het traject mogelijk te maken. Vrijwilligers uit de wijk staken naar schatting 300 uur in het traject.

Het onderzoek. Onderzoekers van De Haagse Hogeschool volgden het traject voor een onderzoek naar blended participatie, in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dat onderzoek heeft een eigen financiering en staat los van de begroting van De Stem van Berkum. De onderzoekers hadden geen rol in de keuze van de voorwaarden. Het onderzoek verschijnt als apart rapport.

11. Hoe deelnemers het hebben ervaren

Een proces is pas goed als de mensen die meedoen dat zelf ook vinden. Daarom vroegen wij deelnemers op drie manieren hoe zij het hebben ervaren. Na elke avond vulden zij een evaluatieformulier in.

Op 27 oktober blikten vier bewoners in een online focusgroep met de onderzoekers van De Haagse Hogeschool terug op het proces. En na het Berkumberaad voerde Margriet Twisterling van ID-Flux drie langere gesprekken: met de voorzitter van de wijkvereniging, met een bewoonster die zowel in de zaal als online meedeed en met een bewoonster van de natuurtafel. Wie wij citeren, gaf daar toestemming voor.

De drie bronnen samen geven geen volledig beeld. Ze laten wel zien wat deelnemers waardeerden en waar het schuurde. Op beide punten zeggen ze hetzelfde.

11.1 Wat de evaluatieformulieren lieten zien

De eerste drie avonden. Na 15 september, 1 oktober en 21 oktober legden wij deelnemers in de zaal en online dezelfde drie stellingen voor. Zij gaven een cijfer van 1 (helemaal oneens) tot 5 (helemaal eens).

Deelnemers konden hun eigen inbreng goed kwijt en kregen een goed beeld van wat anderen in de zaal vonden. Die scores bleven alle avonden boven de 4.
De derde stelling scoort steeds het laagst. Wie in de zaal zat, kreeg beperkt mee wat er online gezegd werd en vice versa. Op 1 oktober gaf ongeveer de helft een 3 of lager. Het aparte rapport van De Haagse Hogeschool gaat daar verder op in.

De online deelnemers zelf waren positief. Op 15 september gaven alle drie die een formulier invulden op elke stelling de hoogste score. Op 1 oktober vulde één online deelnemer het formulier in.

Het Berkumberaad. Op 6 november stelden wij andere vragen over de hele reeks avonden. Elf van de 39 deelnemers in de zaal en twee van de online deelnemers vulden het formulier in.

Zes van de dertien invullers gaven op alle vier de stellingen een 5. Eén deelnemer was op bijna alle punten kritisch.
De laagste score gaat over wat er bij de gemeente speelt. Dat zagen wij ook op de eerdere formulieren terug. Deelnemers misten “een terugkoppeling van de gemeente van eerdere bijeenkomsten” en wilden “de gemeente als gesprekspartner”.
Dat past bij de opzet: De Stem van Berkum was er om te horen wat Berkum vindt, niet om het woord te voeren namens de gemeente. Het laat ook zien dat inwoners die interactie nog missen.

Wat deelnemers erbij schreven. Op de vraag wat zij het meest waardevol vonden, gaven de meeste deelnemers hetzelfde antwoord: horen wat buurtgenoten denken. Een paar stemmen:

“Dat ik de ideeën van mijn wijkgenoten kon horen.”
“Dingen waar je zelf niet aan had gedacht.”
“Ik heb nu een veel beter beeld gekregen van wat er op ons afkomt.”
“Goede open organisatie.”
“Go for it om wat te bereiken voor de inwoners!”

Stelling	15 september (48 formulieren)	1 oktober (26 formulieren)	21 oktober (17 formulieren)
Ik kon mijn gedachten over Vechtrand goed delen	4,4	4,3	4,5
Ik heb een beeld gekregen van wat anderen in de zaal vinden	4,6	4,3	4,2
Ik heb een beeld gekregen van wat anderen online vinden	4,0	3,6	geen online tafel

Stelling	6 november (13 formulieren)
Ik ben nu beter geïnformeerd over wat er bij de Berkumers leeft	4,5
Ik heb er vertrouwen in dat het Berkumberaad een zinvol advies aan de gemeente kan geven	4,5
Ik heb mijn bijdrage duidelijk kunnen maken en verwacht dat die een plek krijgt in het advies	4,5
Ik ben nu beter geïnformeerd over wat er bij de gemeente speelt rond Vechtrand	4,2

Een kanttekening. De opkomst en het aantal formulieren namen per avond af. Op 21 oktober wilde een deelnemer het formulier niet meer invullen: “Ik heb het al drie keer ingevuld.” De cijfers laten zien hoe de invullers het ervoeren, niet hoe iedereen het ervoer.

11.2 Wat deelnemers waardeerden

Een vrije ruimte. Alle bronnen zetten De Stem van Berkum af tegen eerdere informatieavonden. Daar werd verteld, hier werd gevraagd. Onze voorzitter zag het aan de tafels: “Mensen hadden echt het gevoel dat ze konden zeggen wat ze wilden zeggen.” Helen zei het zo: “Ik heb nog nooit aan de gemeente zelf kunnen vertellen hoe ik erover denk. Dat heb ik wel bij De Stem van Berkum kunnen doen.” In de focusgroep klonk hetzelfde: niemand nam een blad voor de mond; er was geen goed of fout.

Een initiatief van de wijk zelf. Deelnemers in de focusgroep noemden het een sterk punt dat de wijkvereniging opdrachtgever was en dat het traject onafhankelijk van de gemeente liep.

Respect aan tafel. Bij een onderwerp dat zoveel losmaakt, had het ook anders kunnen lopen. “Niemand ging ruzie maken”, vertelde de voorzitter. “Ieders mening werd gerespecteerd.” Buren die elkaar nog niet kenden, raakten aan de praat.

De kaart op tafel. Deelnemers vonden de grote kaarten van het gebied een goede gespreksstarter. Ze maakten het gesprek concreet: niet over Vechtrand in het algemeen, maar over deze straat en die brug.

Een opbouw die ergens naartoe gaat. De bewoonster van de natuurtafel beschreef drie fasen. Eerst moet iedereen zijn zorgen kwijt kunnen. Dan ontstaat er een groep die wil meedenken. En zodra er getekend wordt, komen er weer nieuwe mensen bij. “Zorgen komen altijd als eerste. Maar hoe dan wel?” Helen kwam binnen met een bekend gevoel: “Daar gaan we weer, we bereiken er toch niks mee.” Ze ging naar huis met het gevoel dat ze ergens naartoe gingen.

Overzicht in veel meningen. De acht themapagina’s op de slotavond werden twee keer uit zichzelf genoemd. Ze lieten in één oogopslag zien wat steeds terugkwam, ook als het niet het thema van de avond was.

Zelf kiezen. Op 6 november kozen deelnemers zelf hun thema. Mensen kiezen het onderwerp dat het dichtst bij hen ligt en waar ze de duidelijkste mening over hebben. De stickers lieten zien dat je niet de enige bent die iets belangrijk vindt.

De begeleiding. De gespreksleiding werd professioneel en open genoemd. Ook de keuze voor het Berkumberaad voor alleen de vrijdagavond, zonder de geplande zaterdag, viel goed. Zaterdag botst met de voetbalclub, het oppassen en de boodschappen.
Op het winkelplein hoorden wij een korte versie van hetzelfde: “Jullie zijn goed bezig!”

11.3 Waar het schuurde

Opschrijven is lastiger dan praten. Deelnemers vertelden aan tafel meer dan ze op een kaartje zetten. Een deelnemer zag dat mensen hun punt afzwakten zodra ze het moesten opschrijven.

Onderbrekingen. Op de eerste avond vonden enkele deelnemers dat de organisatie de gesprekken aan tafel te vaak en te hard onderbrak, onder meer via de microfoon. Op 21 oktober vroeg een deelnemer om meer tijd voor het gesprek en om een koffiepauze om vrij met elkaar te praten.

Een gesprek blijft soms hangen. Aan sommige tafels ging het lang over het eerste onderwerp, en moest de tafelleider vissen naar andere punten. Een deelnemer vond dat de gesprekken op de derde avond nog op het niveau van de eerste zaten: veel wensen, nog weinig afwegingen.

Herhaling en vermoeidheid. De eerste avond was nieuw en trok veel mensen. Daarna liep de opkomst terug. “Weinig animo, weinig mensen. Misschien iets te veel geweest?”, schreef een deelnemer op 21 oktober.
Eerst de ontsluiting. Voor een deel van de deelnemers stond alles in het teken van één vraag. “Voordat er überhaupt over de invulling van Vechtpoort wordt gesproken, dient er een principe-oplossing voor de ontsluiting te zijn.” Zij hadden liever eerst gehoord wat de gemeente daarover denkt.

De inlogcode. Wie op het platform van ID-Flux wilde meedoen, kreeg een cijfercode per e-mail toegestuurd. Hierdoor zijn hacks op het platform onmogelijk en blijft de inbreng zuiver en beschermd. Voor een enkeling was dat het moment om af te haken. Deelnemers aan de focusgroep reageerden zelf liever aan tafel dan op het platform.

Online meedoen is niet vanzelfsprekend. In Berkum woont iedereen dicht bij De Weijenbelt. Wie kan, komt. Online meedoen is vooral iets voor wie niet weg kan, bijvoorbeeld door jonge kinderen thuis, of wie ‘s avonds niet over straat wil. Juist die laatste groep, vaak ouderen, ziet op tegen inloggen in Teams. Een deelnemer stelde voor om ook een middag te organiseren.

Zaal en online vormden nog niet een geheel. Uit de evaluatieformulieren en uit de gesprekken bleek weliswaar dat de deelnemers over het algemeen een goed beeld kregen van wat zich aan de ‘andere kant’ afspeelde, wat de standpunten waren. Toch was er nog niet sprake van een geheel: in de zaal was de online tafel soms moeilijk te volgen tijdens een presentatie en achter in de zaal kon men het scherm niet goed zien.

Een schets lijkt al snel een plan. Een bewoner die later binnenkwam, zag een tekening aan de muur aan voor het plan van de gemeente. Wie tekent, moet steeds opnieuw zeggen dat het een idee is. En niet iedereen tekent graag: voor wie dat lastig vindt, is een leeg vel een drempel.
Wie niet kwam. Jongeren en jonge gezinnen bereikten wij pas toen wij hen op het winkelplein opzochten. “Mensen zijn wel bereid om te antwoorden. Maar dan moet je ze echt opzoeken.” En er is een groep die bewust wegbleef. Een bewoonster zei het zo: “Op het moment dat je hier aan tafel zit en een mening vormt over het gebied, dan ga je eigenlijk al mee met het idee dat er gebouwd gaat worden.”

11.4 Waar het vertrouwen van afhangt

Deelnemers waardeerden het proces. Hun vertrouwen in de uitkomst is iets anders. Dat hangt af van wat de gemeente met dit bod doet.

- Helen vreest dat het plan in grote lijnen al klaar is. Zij krijgt haar vertrouwen terug als de gemeente laat zien wat zij heeft overgenomen en wat niet, en waarom. En als direct omwonenden ook later mogen meedenken, in het ontwerp en bij de projectontwikkelaars. In de focusgroep klonk dezelfde zorg: terwijl inwoners meedenken, loopt het traject van de gemeente gewoon door. “De trein rijdt al.” Wat wordt er met onze inbreng gedaan, en hoeveel weegt die? Op het winkelplein hoorden wij het korter: “De politiek doet toch wat ze wil.”
- Een deelnemer aan de focusgroep noemde ook wat wél werkte, bij een eerder traject van de gemeente: op elke inbreng van een bewoner kwam een reactie van de gemeente. Mensen lazen die bijlage als eerste. Zo voelden zij zich gehoord.
- De bewoonster van de natuurtafel verwacht dat veel mensen pas echt wakker worden als de varianten op tafel liggen. Dan grijpen ze terug op wat hier is gezegd: “We gaan niet ontsluiten door Berkum.”

Dat is de opdracht die deelnemers meegeven aan dit bod. In hoofdstuk 9 vragen wij college en raad daarom om per voorwaarde een reactie te geven, op vaste momenten.

11.5 Wat wij hiervan meenemen

Voor de wijkvereniging, de organisatoren en voor de gemeente bij de participatie die op 11 januari begint:

1. Zoek mensen op waar ze zijn. Met een uitnodiging en een QR-code alleen bereik je jongeren en jonge gezinnen niet.
2. Maak meedoen online zo eenvoudig mogelijk en bied voor ouderen ook een moment overdag.
3. Laat de zaal zien wat er online gebeurt en andersom. Laat iemand de hoogtepunten van de online tafel hardop samenvatten.
4. Geef mensen ruimte om te praten en leg het gesprek zelf vast. Niet iedereen schrijft makkelijk op wat hij bedoelt. Onderbreek tafelgesprekken zo min mogelijk.
5. Zeg bij elke tekening en elke variant opnieuw wat de status is.
6. Begin met wat inwoners het meest bezighoudt. In Berkum is dat de ontsluiting.
7. Geef op elke inbreng een reactie: overgenomen, deels of niet, en waarom. Dat is waar het vertrouwen van deelnemers aan hangt.
8. Bouw voort op wat er al staat. Veel deelnemers kennen het platform van De Stem van Berkum inmiddels. Een nieuw platform betekent opnieuw een drempel.

/ Dankwoord /

Dit bod is geschreven door Berkum. Niet door de wijkvereniging alleen en niet door een bureau, maar door de inwoners die op vier avonden aan tafel kwamen, thuis achter hun scherm meededen of op het platform hun gedachten deelden. Zij gaven er hun avonden en hun kennis van de wijk voor. Sommigen kwamen met hoop, anderen met zorgen en een flink aantal met allebei. Iedereen werd gehoord. Daar zijn wij hen dankbaar voor.

Wij danken ook de mensen die het mogelijk maakten.

- **De vrijwilligers van de wijkvereniging.** Zij leidden de gesprekken aan tafel, ontvingen de bezoekers bij de deur en spraken op het winkelplein inwoners aan die niet naar de avonden kwamen. In het bijzonder danken wij Gertjan van Beek, die tijdens de bijeenkomsten de inwoners meenam in de stand van zaken, en Aly van der Vegte, die onder meer de werving deed en de voorgeschiedenis van Vechtrand vastlegde.
- **Wijkcentrum De Weijenbelt.** Voor de zaal, de koffie, het eten op de slotavond en de ondersteuning bij de inrichting van de zaal en de techniek.
- **Het team achter de avonden.** Margriet Twisterling van ID-Flux had de regie en leidde de avonden. Zij ontwierp het proces samen met haar collega's Michiel Dietvorst en Germo van de Hoek, Ruben Wubbema van Club Disrupt en de onderzoekers van De Haagse Hogeschool. Ruben zette de werkvormen neer op de startavond en tijdens het Berkumberaad. Germo zorgde ervoor dat de zaal en de mensen thuis elkaar konden horen en zien. Eli Can Yildirim legde de avonden vast in foto en film.
- **De Haagse Hogeschool.** Lector Jos van Leeuwen, onderzoeker en docent Tjitske Irausquin-Land en studenten begeleidden de online tafels, notuleerden en onderzochten hoe zaal en online samen kunnen werken. Hun bevindingen helpen niet alleen Berkum, maar ook andere wijken die voor dezelfde vraag staan.
- **Wie het betaalde.** Wijkvereniging Berkum, de gemeente Zwolle en de Vrienden van Berkum. ID-Flux en Club Disrupt investeerden veel eigen uren om De Stem van Berkum mogelijk te maken.
- **Tot slot danken wij de gemeente Zwolle** voor de toezegging dat dit bod meeweegt in de varianten voor Vechtrand. Daar gaat het om. Inwoners hebben hun deel gedaan. Nu is het aan college en raad om te laten zien wat zij ermee doen.

Gertjan van Beek
voorzitter Wijkvereniging Berkum

/ Begrippenlijst /

Aanbod. Wat Berkum zelf wil bijdragen aan een goede ontwikkeling van Vechtrand. Zie hoofdstuk 8.

Berkumberaad. De slotbijeenkomst van De Stem van Berkum op 6 november 2026. Inwoners kozen hun thema's, tekenden hun eigen oplossingen en stemden met stickers op elkaars schetsontwerpen.

Blauwgroene zone. Een strook met natuur en water, bijvoorbeeld langs de Nieuwe Vecht, die ruimte geeft aan waterberging, planten en dieren en aan recreatie.

Blended participatie. Een vorm van meedoen waarbij inwoners in de zaal en inwoners online tegelijk en met dezelfde vragen meepraten. De Haagse Hogeschool onderzocht in Berkum hoe dat werkt.

Bod. Het geheel van wat Berkum zegt, belangrijk vindt, biedt en vraagt. Het woord drukt uit dat inwoners niet alleen eisen stellen, maar ook iets aanbieden.

Bouwsteen. Een idee of schetsontwerp van inwoners dat de stedenbouwkundigen kunnen gebruiken bij het uitwerken van de varianten. Zie hoofdstuk 7.

Ceintuurbaanzone. Het westelijke deel van Vechtrand, langs de Ceintuurbaan. Hier staan nu onder meer het stadion van FC Zwolle, ziekenhuis Isala en kantoren. Volgens V9 past hoogbouw hier wel, passend bij wat er al staat.

De Stem van Berkum. Het participatietraject van Wijkvereniging Berkum van 15 september tot en met 6 november 2026, met vier bijeenkomsten en een online platform.

De Weijenbelt. Het wijkcentrum van Berkum, waar alle bijeenkomsten plaatsvonden.

Focusgroep. Een groepsgesprek waarin deelnemers terugblikken op het proces. Op 27 oktober 2026 deden vier inwoners mee aan een online focusgroep met De Haagse Hogeschool.

Gebiedsvisie. Het document waarin de gemeente vastlegt hoe Vechtrand zich in grote lijnen moet ontwikkelen. De startnotitie is de opdracht om deze visie te maken.

ID-Flux (de Flux). Het online platform van De Stem van Berkum, waarop inwoners hun bijdragen deelden en op elkaar reageerden. Alle inbreng, ook die van de avonden, staat in bijlage B.

Molenbiotoop. De zone rond een molen waarin bebouwing en bomen beperkt zijn, zodat de molen voldoende wind vangt. Dat geldt voor oliemolen De Passiebloem aan de Ceintuurbaan.

Natura 2000. Een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Plannen in of bij zo'n gebied moeten rekening houden met strenge regels voor natuur.

Ontsluiting. De manier waarop een nieuwe wijk is aangesloten op het wegennet: welke wegen het auto-, bouw- en fietsverkeer gebruikt om de wijk in en uit te komen.

Participatie. Het meedenken en meepraten van inwoners over plannen die hen raken, voordat er besluiten worden genomen.

Publieke Dialogen. Het online programma waarmee online deelnemers op 1 oktober pinnen en opmerkingen op een kaart van het gebied zetten.

Ruimtelijk Toekomstperspectief (RTP). Het document van de gemeente Zwolle uit mei 2025 dat aangeeft waar de stad de komende decennia kan groeien. Vechtrand staat daarin als uitbreidingslocatie.

Startnotitie. Het document waarmee de gemeenteraad op 26 oktober 2026 opdracht gaf voor een gebiedsvisie voor Vechtrand.

Toetsvraag. Een vraag bij elke voorwaarde waarmee college en raad kunnen nagaan of een variant aan die voorwaarde voldoet. Zie hoofdstuk 6.

Variant. Een van de vier uitwerkingen voor Vechtrand waaraan een landschapsarchitect en een stedenbouwkundig bureau in opdracht van de gemeente werken.

Vechtpoort. Twee deelgebieden van Vechtrand. Vechtpoort 1 ligt direct aan de overkant van de Nieuwe Vecht; daar onderzoekt de gemeente woningbouw. Vechtpoort 2 ligt verder naar het oosten.

Vechtrand. Het hele gebied waar de gemeente nieuwe woningen, water, natuur en een park onderzoekt. Het gebied ligt ten zuiden van de Nieuwe Vecht en Berkum en loopt van de Ceintuurbaan in het westen tot voorbij het spoor naar Meppel in het oosten. Het bestaat uit vier delen: de Ceintuurbaanzone, Park Vechtrand, Vechtpoort 1 en Vechtpoort 2. Zie de kaart in bijlage F.

Voorkeursrecht. Het recht van de gemeente om als eerste grond te kopen als een eigenaar die wil verkopen. Voor Vechtrand geldt dit sinds 7 juli 2025.

Voorwaarde. Iets waaraan volgens Berkum voldaan moet zijn voordat of terwijl Vechtrand wordt ontwikkeld. De voorwaarden zijn vastgesteld door het bestuur van de wijkvereniging. Zie hoofdstuk 6.

Waterberging. Ruimte waar bij hevige regen of hoog water tijdelijk water kan worden opgevangen, zodat woningen en wegen droog blijven.

Wijkvereniging Berkum. De vereniging van en voor inwoners van Berkum, met ongeveer 1.100 leden. Zij was opdrachtgever van De Stem van Berkum en is afzender van dit bod.

Zwollerkerspel. De voormalige gemeente waar Berkum bij hoorde voordat het bij Zwolle kwam. Inwoners spreken over Vechtpoort 2 soms als een "Nieuw Zwollerkerspel".

/ Bijlage A. De toetskaart /

Deze toetskaart zet de tien voorwaarden uit hoofdstuk 6 op één plek. Per voorwaarde ziet u de toetsvraag, wanneer de gemeente toetst en waar de voorwaarde vandaan komt. De volgorde is die van hoofdstuk 6: eerst het proces, dan het plan, dan de bouw.

De laatste kolom is leeg. Daarin kunnen college en raad bij elk besluit invullen of een variant aan de voorwaarde voldoet: ja, deels of nee. Wie de kaart bij elk besluit opnieuw invult, ziet in één oogopslag wat er met de stem van Berkum is gedaan. Nummers als #218 en T01-107 verwijzen naar bijlage B. Verkeer 1, Natuur 1 en Natuur 2 zijn schetsontwerpen van het Berkumberaad.

Nr	Voorwaarde	Toetsvraag	Wanneer toetsen	Waar het vandaan komt	Voldoet?
V4	Eerst een flora-, fauna- en waterplan, waarop de woonwijk wordt aangepast	Ligt er een flora-, fauna- en waterplan, en is in de variant te zien hoe de woonwijk daarop is aangepast?	Nu, vóór de keuze voor een variant in februari 2027	Natuur 1 (3 stickers); 21 okt 1A (vier keer); T01-080; groen en natuur vaakst genoemd als afzonderlijk onderwerp (paragraaf 2.2)	
V1	Geen autoverkeer van Vechtpoort door Berkum	Kan een auto in deze variant vanuit Vechtpoort Berkum inrijden, via een brug of via bestaande straten?	Februari en juni 2027	Alle elf tafels op 15 september; zeven van de tien tafels op 1 oktober; alle zes schetsontwerpen; #18, #29, #271 en meer; winkelplein	
V5	Een brede blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht	Hoe breed is de blauwgroene zone langs de Nieuwe Vecht op het smalste punt en loopt ze zonder onderbreking door?	Februari en juni 2027	Natuur 1 (10 stickers); T01-147, T01-153; 21 okt 1A (drie keer); #28, #114, #203	
V6	De waterberging blijft op peil	Kan het gebied na de ontwikkeling minstens evenveel water bergen als nu, en waar gaat het water heen bij hevige regen en hoogwater?	Februari en juni 2027	19 kaartjes op 15 september, 8 als eerste punt; Natuur 2 (7 stickers); T01-111; 21 okt 1A	
V7	Betaalbare woningen voor ouderen en starters uit Berkum	Hoeveel woningen in deze variant zijn betaalbaar en geschikt voor ouderen en starters, en hoe krijgen inwoners van Berkum daar voorrang?	Februari en juni 2027	41 van de 44 kaartjes positief; tien van de elf tafels op 15 september; #84, #96, #120 en meer	
V8	Geen evenemententerrein en geen Dinoland in Vechtrand	Sluiten de variant en later het omgevingsplan een evenemententerrein en een attractiepark in Park Vechtrand uit?	Februari en juni 2027	Natuur 1; Natuur 2; #87, #223, #268; 21 okt 2A, 2B; winkelplein	
V9	Niet hoger bouwen dan 14 meter: maximaal vier woonlagen. Hoogbouw past wel in de Ceintuurbaanzone	Hoe hoog is het hoogste gebouw in deze variant buiten de Ceintuurbaanzone, en blijft dat binnen de 14 meter?	Februari en juni 2027	Negen van de elf tafels op 15 september; reactie in de Flux van het Berkumberaad; #129, #209, #319; T01-151, T01-175	
V10	Berkum moet Berkum blijven: wonen, leven, saamhorigheid	Ligt of komt er een nulmeting van verkeer, geluid en licht in Berkum, en blijven die na elke bouwfase op hetzelfde niveau?	Februari en juni 2027; daarna na elke bouwfase	Negen van de elf tafels op 15 september; 37 kaartjes over dorps karakter, schaal, rust en overlast; T01-079, T01-085, T01-093	
V2	Eerst de ontsluitingsweg, dan pas de eerste paal	Staat in de planning van deze variant dat de ontsluitingsweg klaar en in gebruik is voordat het bouwrijp maken begint?	Juni 2027 en in de uitvoering	#218, #268, #290, #301, #349; T01-107; winkelplein	
V3	Geen bouw- of sluipverkeer door Berkum of langs de Kuyerhuislaan	Welke routes neemt het bouwverkeer en later het verkeer van bewoners, en hoe wordt afgedwongen dat Berkum en de Kuyerhuislaan erbuiten blijven? Is het aantal vrachtwagenbewegingen berekend?	Juni 2027 en in de uitvoering	Ongeveer vijftien schriftelijke reacties; #135, #218, #298, #301; T01-005	

/ Bijlage B. Alle inbreng /

Bijlage B bevat alle 756 bijdragen van inwoners in één lijst. Bij elke bijdrage staan de bron, het thema en de voorwaarde die zij raakt. De lijst is te lang voor dit rapport en staat daarom online, als digitaal bijlagenboek: www.id-flux.com/de-stem-van-berkum. In de leeswijzer staat hoe u uw eigen bijdrage terugvindt.

756 bijdragen van inwoners, allemaal letterlijk en ongewogen
www.id-flux.com/de-stem-van-berkum

/ Bijlage C. Methodische verantwoording /

Deze bijlage legt uit hoe wij de inbreng hebben geteld en geordend, en waar de grenzen van de cijfers liggen.

De bronnen. Bijlage B bevat 756 bijdragen uit zes bronnen.

Bron	Bijdragen	Nummering
ID-Flux: de kaartjes van 15 september en de reacties op het platform	352	#1 tot en met #358
De tafels van 1 oktober, in de zaal en online	176	T01-001 tot en met T01-176
De tafels van 21 oktober	132	T21-001 tot en met T21-132
De gesprekken op het winkelplein op 31 oktober	36	W31-01 tot en met W31-36
De reacties in de Flux van het Berkumberaad	6	BB-01 tot en met BB-06
De toelichting op de schetsontwerpen van 6 november	54	O06-01 tot en met O06-54

Wat wij als één bijdrage telden. Een kaartje, een post-it, een punt op een tafelvel, een reactie op het platform of een punt uit een gesprek. Stonden er op een tafelvel meerdere punten in één zin, dan hebben wij die gesplitst. Berichten van de organisatie op het platform tellen niet mee. Twee lege kaartjes (#138 en #200) en één dubbel ingediende bijdrage (#19, gelijk aan #20) staan wel in bijlage B en zijn daar als zodanig aangegeven.

Letterlijk. Alle bijdragen staan erin zoals inwoners ze opschreven, met de spelfouten. Wij hebben niets weggelaten, ook de kritische opmerkingen staan erbij. Alleen de toelichting op de schetsontwerpen is een weergave van wat de tafels in de zaal vertelden. Namen en e-mailadressen hebben wij niet overgenomen.

Hoe wij ordenden. Elke bijdrage kreeg één van de acht thema's uit hoofdstuk 3. Gaat een bijdrage ook over een ander thema, dan staat dat in de kolom "Ook over". Raakt een bijdrage een voorwaarde, dan staat die erbij. De indeling is gemaakt op basis van trefwoorden en daarna met de hand nagelopen. Voor de bouwstenen in hoofdstuk 7 hebben wij gelijke ideeën samengevoegd, met alle nummers erbij. Een zorg zonder voorstel is geen bouwsteen, maar staat wel in bijlage B.

Hoe de voorwaarden tot stand kwamen. Het bestuur van de wijkvereniging koos de voorwaarden uit alle inbreng. Het nam op wat steeds terugkwam en breed gedragen werd. Bij elke voorwaarde staat in hoofdstuk 6 waar zij vandaan komt.

Beperkingen.

- **Geen steekproef.** Wie meedeed, koos daar zelf voor.
- **Vermeldingen.** De cijfers tellen bijdragen. Eén inwoner kan meerdere kaartjes hebben geschreven.
- **Samenvattingen.** Een top drie van een tafel laat zien wat de tafel deelt, niet wat één of twee mensen belangrijk vinden. Daarom tellen wij ook de afzonderlijke bijdragen.
- **Handschrift en indeling.** Bij het overtypen van handgeschreven kaartjes en vellen kunnen leesfouten zijn gemaakt. De indeling in thema's is een keuze; een andere lezer kan een bijdrage soms anders plaatsen. Wie een fout ziet, kan dat melden via het contactadres in het colofon.

/ Bijlage D. Werkvormen, draaiboeken en materialen /

Deze bijlage geeft in hoofdlijnen weer hoe de bijeenkomsten waren opgezet. Elke avond bouwde voort op de vorige: van ophalen, via verdiepen, naar zelf ontwerpen. De volledige draaiboeken en materialen zijn op te vragen bij de wijkvereniging.

Moment	Doel	Werkvorm	Materialen
15 september	Ophalen: welke kansen en zorgen ziet Berkum?	Gesprek aan tafels met een gespreksleider. Ieder schreef zijn eigen punten op, daarna koos elke tafel een top drie. Eén online tafel.	Kaartjes met kans en zorg, tafelvel voor de top drie, platform live op een scherm
1 oktober	Verdiepen: verkeer, leefbaarheid en wonen	Staand en zittend rond grote kaarten van het gebied. Per tafel mogelijkheden, zorgen, voorwaarden en dilemma's. Online op dezelfde kaart in Publieke Dialogen.	Kaarten van het gebied, tafelvellen, instructiekaartjes voor de gespreksleiders
21 oktober	Verdiepen: voorzieningen, groen en water, en wat Vechtrand Berkum oplevert	Per tafel mogelijkheden, voorwaarden en dilemma's.	Tafelvellen, kaartjes en post-its
31 oktober	Bereiken wie niet naar de avonden kwam	Korte gesprekken op het winkelplein, door bestuursleden.	Aantekeningen van de gesprekken
6 november: het Berkumberaad	Ontwerpen: hoe ziet een oplossing eruit?	Deelnemers kozen zelf hun thema's uit acht, tekenden een schetsontwerp en stemden met stickers op elkaars ontwerpen. Bij elk thema hoorden dilemma's en ontwerpvragen.	Acht themapagina's met alle inbreng, kaarten, tekenvellen en stickers
15 september tot en met 6 november	Doorlopend meedoen en meelezen	Platform De Stem van Berkum op ID-Flux: bijdragen plaatsen, lezen en op elkaar reageren. Inloggen met een code per e-mail.	Platform, landingspagina en uitnodigingen via De Berkumer, de nieuwsbrief en WhatsApp

Na elke avond vulden deelnemers een evaluatieformulier in. De uitkomsten staan in hoofdstuk 11 en in bijlage E.

/ Bijlage E. Evaluaties en interviews /

Hoofdstuk 11 beschrijft hoe deelnemers het proces hebben ervaren. Deze bijlage laat zien waar die beschrijving op rust.

Bron	Wanneer	Wie deed mee	Wat wij vroegen
Evaluatieformulier	Na 15 september, 1 oktober en 21 oktober	48, 26 en 17 deelnemers, in de zaal en online	Drie stellingen met een cijfer van 1 tot en met 5, en open vragen, onder meer wat zij het meest waardevol vonden
Evaluatieformulier Berkumberaad	6 november	11 van de 39 deelnemers in de zaal en 2 online	Vier stellingen over de hele reeks avonden, en open vragen
Focusgroep	27 oktober	Vier inwoners, online, met onderzoekers van De Haagse Hogeschool	Een terugblik op het proces: wat werkte, wat schuurde
Interviews	Na 6 november	De voorzitter van de wijkvereniging, een bewoonster die in de zaal en online meedeed, en een bewoonster van de natuurtafel	Hoe zij het proces ervoeren en wat zij de gemeente meegeven

De scores van de evaluatieformulieren staan in paragraaf 11.1. De interviews zijn afgenomen door Margriet Twisterling van ID-Flux. Wie wij met naam citeren, gaf daar toestemming voor.

Tips van deelnemers. In de focusgroep en de interviews gaven deelnemers deze tips mee:

- Zoek jongeren en jonge gezinnen op waar ze zijn. Een uitnodiging en een QR-code zijn niet genoeg.
- Maak inloggen op het platform eenvoudiger. De inlogcode is voor sommigen een drempel.
- Laat de zaal beter zien wat er online gebeurt. Vat de hoogtepunten van de online tafel hardop samen en zet het scherm hoger en groter.
- Zeg bij elke schets opnieuw dat het een idee is en geen plan. Geef wie niet graag tekent een kleine aanzet.
- Geef ruimte voor het gesprek aan tafel en onderbreek zo min mogelijk.
- Koppel terug wat er met de inbreng is gedaan: overgenomen, deels of niet, en waarom.
- Betrek direct omwonenden ook later, bij het ontwerp en bij de projectontwikkelaars.

De meeste tips staan ook in paragraaf 11.5 en in hoofdstuk 9.

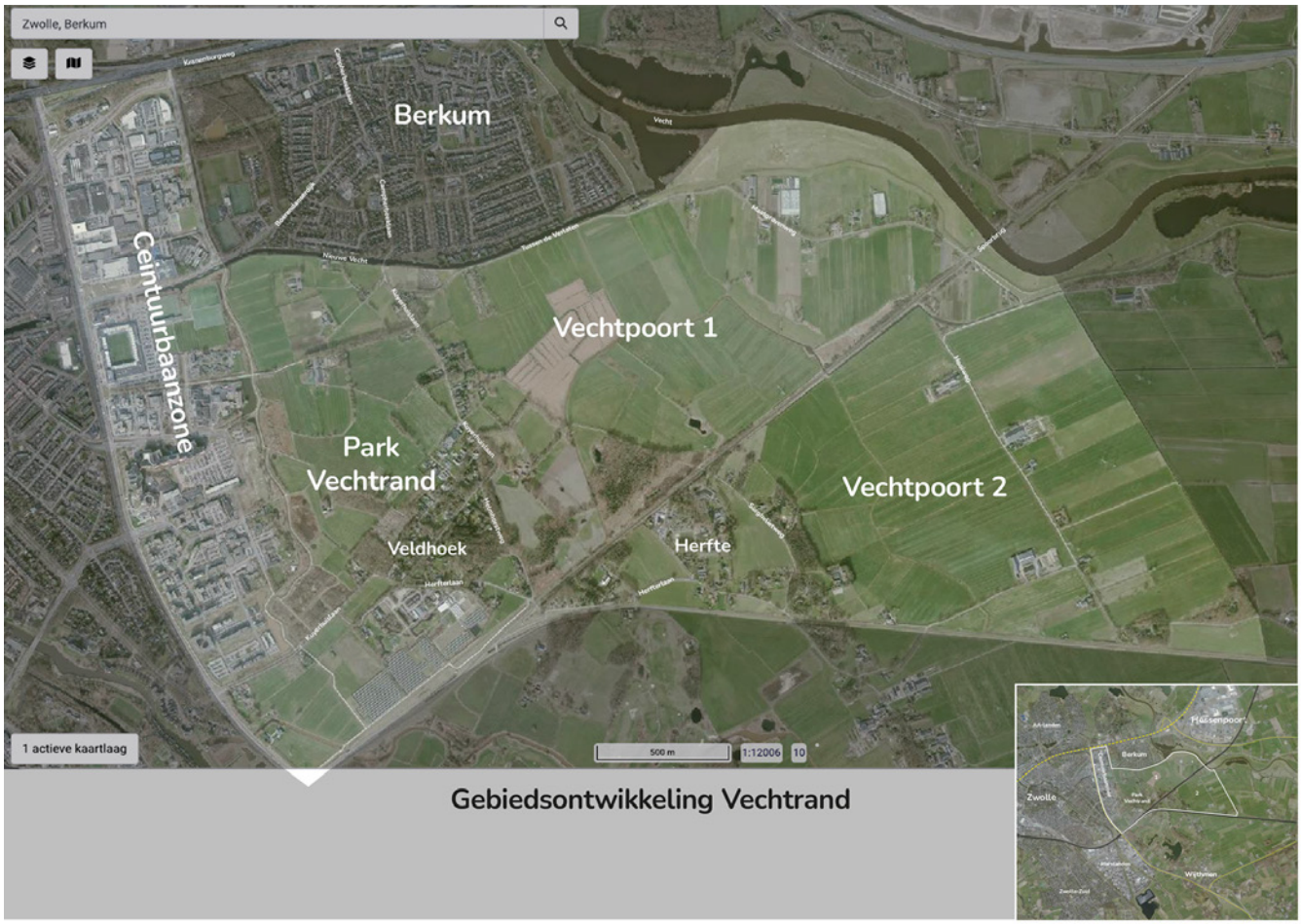
/ Bijlage F. Tijdlijn en kaart van het plangebied /

De tijdlijn

Wanneer	Wat
2010	Gemeente, bewoners en wijkvereniging onderzoeken de ontsluiting van Vechtpoort
Mei 2025	Het Ruimtelijk Toekomstperspectief noemt Vechtrand als plek waar Zwolle kan groeien
Juli 2025	De gemeente vestigt een voorkeursrecht op de percelen in Vechtpoort 1
20 januari 2026	Op een bijeenkomst kiezen bewoners de naam De Stem van Berkum
Zomer 2026	De wijkvereniging besluit De Stem van Berkum te organiseren en vraagt ID-Flux het proces op te zetten
15 september 2026	Eerste bijeenkomst: ophalen. Het platform gaat open
1 oktober 2026	Tweede bijeenkomst: verdiepen
21 oktober 2026	Derde bijeenkomst: verdiepen
26 oktober 2026	De gemeenteraad stemt in met de Startnotitie Vechtrand
27 oktober 2026	Focusgroep met De Haagse Hogeschool
31 oktober 2026	Gesprekken op het winkelplein
6 november 2026	Het Berkumberaad. Het platform sluit
20 november tot en met 1 december 2026	Het concept van dit bod ligt bij de inwoners
9 december 2026	De gemeente presenteert de vier varianten aan de werkgroep Omgeving-Vechtrand
14 december 2026	De wijkvereniging biedt dit bod aan de gemeenteraad aan
11 januari 2027	De gemeente begint haar participatie over de vier varianten
19 januari 2027	Inwonersbijeenkomst van de gemeente
Februari 2027	Het college kiest een variant
Juni 2027	Het college besluit of de uitgewerkte variant haalbaar is
September 2027	De gemeenteraad neemt een besluit

De kaart

Deze kaart lag op de tafels van 1 en 21 oktober. Vechtrand bestaat uit vier delen: de Ceintuurbaanzone, Park Vechtrand, Vechtpoort 1 en Vechtpoort 2. Berkum ligt ten noorden van de Nieuwe Vecht, Vechtpoort 1 direct aan de overkant. Het kaartje rechtsonder laat zien waar het gebied in Zwolle ligt. Ondergrond: Google Maps.

/ Bijlage G. Privacy /

De Stem van Berkum was een openbaar proces. Wat inwoners inbrachten, mag iedereen lezen. Wie het inbracht, hoeft niet bekend te zijn. Zo zijn wij met persoonsgegevens omgegaan.

Wat	Hoe wij ermee omgingen
De inbreng	Alle bijdragen zijn openbaar en staan in bijlage B, zonder namen en e-mailadressen. Bij de gesprekken op het winkelplein staat alleen een leeftijdsgroep.
Kaartjes en tafelvellen	Op de kaartjes van 15 september konden deelnemers hun naam en e-mailadres zetten, zodat zij bericht kregen zodra hun bijdrage op het platform stond. Die gegevens zijn niet gepubliceerd.
Het platform	Wie op het platform meedeed, logde in met een e-mailadres en een code per e-mail. Zo kan niemand anders een bijdrage plaatsen of wijzigen. Meedoen kon ook anoniem.
Citaten en namen	In het rapport staan citaten zonder naam. Wie met naam wordt genoemd of geciteerd, gaf daar toestemming voor.
Evaluaties en interviews	De evaluatieformulieren gebruiken wij alleen samengevat. De geïnterviewden gaven toestemming voor het gesprek en voor het gebruik van hun woorden.
Foto's en film	Op de avonden werd gefotografeerd en gefilmd. Deelnemers konden daarbij aangeven dat zij niet in beeld wilden. Niemand heeft dat gedaan.
Het onderzoek	De Haagse Hogeschool gebruikt de gegevens alleen voor het onderzoek naar blended participatie.

Vragen. Herkent u een persoonlijk gegeven van uzelf in dit rapport of in bijlage B en wilt u dat het verdwijnt? Neem dan contact op via berkum@id-flux.com. Wij halen het persoonlijke gegeven weg. De gegevens op het platform blijven in principe twee jaar bewaard. Wilt u dat uw gegevens eerder worden verwijderd? Klik dan op de knop ‘Vergeet mij’ op www.id-flux.com/de-stem-van-berkum. ID-Flux verwijdert dan uw persoonlijke gegevens. Uw inbreng blijft altijd bewaard.